

Utvärdering av utbildning på forskarnivå inom konstvetenskap

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge följande samlade omdöme för utbildningar på forskarnivå som leder till licentiat- och doktorsexamen inom konstvetenskap.

Göteborgs universitet

Konst- och bildvetenskap - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Lunds universitet

Konsthistoria och visuella studier - doktorsexamen, hög kvalitet

Stockholms universitet

Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Södertörns högskola

Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Uppsala universitet

Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Utbildningar med det samlade omdömet *hög kvalitet* uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. Utbildningar med det samlade omdömet *ifrågasatt kvalitet* uppfyller inte kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå.

Ärendets hantering

UKÄ har i enlighet med regeringens uppdrag genomfört en nationell utvärdering av utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen på forskarnivå inom konstvetenskap. I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i konstvetenskap har dessa utvärderats som en enhet. Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*).

För granskningen av berörda utbildningar har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömaregrupp bestående av ämnessakkunniga, doktorandrepresentanter och arbetslivsföreträdare. Bedömarna har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över bedömare och jävsförhållanden framgår av bilaga 2 i bedömaregruppens yttrande.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bilaga 3 i bedömaregruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömaregruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av respektive utbildnings kvalitet utifrån nedanstående aspektområden och perspektiv (se bedömaregruppens yttrande, bilaga 1).

Aspektområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling

Perspektiv:

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

I bedömaregruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme för respektive utbildning.

UKÄ har innan detta beslut fattats skickat bedömaregruppens preliminära yttranden till respektive lärosäte på delning, för att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Bedömaregruppen har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där det bedömts vara relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömaregruppens förslag ger UKÄ respektive utbildning det samlade omdömet *hög kvalitet* eller *ifrågasatt kvalitet*. Det samlade omdömet ifrågasatt kvalitet innebär att UKÄ ifrågasätter lärosätets tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen inom forskarutbildningsämnet och att UKÄ efter uppföljning kommer att ta ställning till om tillstånd att utfärda dessa examina bör dras in. (För närmare information, se *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2016).

UKÄ:s samlade omdöme för respektive utbildning och lärosäte redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av generaldirektören Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Thomas Öst i närvaro av enhetschefen Lisa Jämtsved Lundmark, avdelningschefen Karin Järplid Linde och strategi- och planeringsansvarige Per Westman samt kommunikationschefen Agneta Rolfer.

Anders Söderholm

Thomas Öst

Kopia till:
Bedömggruppen

Bilaga 1: Samlat omdöme

Göteborgs universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Göteborgs universitet	Konst- och bildvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4081	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Beträffande aspektområdet miljö, resurser och område anser bedömargruppen att doktorandprojekten skulle vinna på att definieras utförligare i termer av hur detta skiljer sig från omgivande ämnen. Utbildningen är i huvudsak tvärdisciplinär, vilket återspeglas i den breda lärarkompetensen. Handledarkompetensen bedöms vara tillräcklig för forskarutbildningen. I och med att doktorandprojekten är så olika tycks dock behovet av kompletterande handledarkompetens vara stort. Antalet antagna doktorander har minskat. Den allmänna studieplanen har därför reviderats så att kursdelen i institutionens forskarutbildningsämnen delvis samordnats, vilket skapar möjlighet för doktoranderna att vara del av en större forskningsmiljö. Detta är en positiv åtgärd som stärker miljön. Kvaliteten i nätverken förefaller vara säkerställd och nätverken stadda i god utveckling. Ett utvecklingsområde är att arbeta för flera externfinansierade forskningsprojekt och ökade kontakter utanför Norden.</p> <p>Inom aspektområdet utformning, genomförande och resultat ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter beträffande hur kursdelen stödjer inhämtandet av breda ämneskunskaper och hur avhandlingsskapitlen kan granskas i en ämnesspecifikt kvalificerad seminarieform. Bedömargruppen ser styrkor i den struktur som det elektroniska systemet för individuella studieplaner skapat, den uppföljning och kompetensutveckling som handledarkollegiets inrättande möjliggjort, de initiativ till kvalitetshöjande åtgärder som doktorandrådet kan ta och det planerade införandet av halvtidsseminarium med extern opponent. Som ett gott exempel vill bedömargruppen framhålla inrättandet av doktorandexaminators funktion.</p> <p>Vad gäller arbetslivets perspektiv ger forskarutbildningen i dagsläget tillfälle till karriärplaneringssamtal mellan handledare och doktorand och det finns inslag som förbereder för framtida verksamhet vid högskola, men utbildningen har i övrigt inga direkt karriärförberedande inslag som gäller arbetslivet utanför högskolevärlden. Detta får därför anses vara ett utvecklingsområde.</p> <p>Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesserna. Samtliga doktorander deltar i institutionens doktorandråd, och doktorandrepresentation finns i nämnder och styrelser. Viceprefekten tar i utvecklingssamtalen emot förslag till åtgärder. Doktorandrådet utser representanter som deltar i antagning, revision av allmän studieplan och kursplaner m.m. och doktorandrådet har även tagit initiativ till kvalitetshöjande åtgärder. Doktoranderna är också representerade vid prefektens beslutsmöten. Den formella organisationen säkerställer ett kontinuerligt doktorandinflytande som kan beskrivas som en systematisk uppföljning.</p> <p>I självvärderingen lyfts kurslitteraturen fram som ett område som reviderats i ett</p>			

jämställdhetsperspektiv. Den ojämna könsfördelningen i doktorandgruppen följer av sammansättningen på grundnivå och avancerad nivå. Ett arbete pågår med målet att låta ett medvetet jämställdhetsperspektiv genomsyra forskarutbildningen i stort.

Vad avser aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling konstaterar bedömargruppen att lärosätet har genomfört och planerar uppföljningar och åtgärder på en ambitiös nivå, vilka berör sådant som är av relevans för flera olika aspekter och perspektiv. Ett utvecklingsområde har utpekats gällande uppföljning av förekomsten av karriärförberedande inslag som gäller arbetslivet utanför högskolevärlden, fastän åtgärder vad avser denna förvisso har vidtagits i mycket till följd av doktoranders egna initiativ.

Lunds universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Lunds universitet	Konsthistoria och visuella studier - doktorsexamen	A-2016-10-4082	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Konstvetenskaplig forskning av flera olika slag ingår i forskarutbildningsämnet, varför dess avgränsning och koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet bedöms vara välmotiverad och adekvat. Den lokala forskarutbildningsmiljön inom forskarutbildningsämnet är dock i minsta laget: fyra tillsvidareanställda disputerade, fyra doktorander och ett antal forskare inom ämnet som är knutna till institutionen. Dock ingår forskarutbildningen i en stor akademisk miljö på institutionen och inom Nationella forskarskolan i historiska studier. Därtill utnyttjar doktorander även möjligheterna att läsa doktorandkurser vid andra lärosäten och får på så vis tillgång till en vidgad akademisk miljö. Pendlandet mellan mångvetenskapliga miljöer samt lokala och nationella inomvetenskapliga sammanhang skapar utmaningar för doktorander och doktorandprojekt att hantera de många olika vetenskapliga förhållningssätt som finns i dessa miljöer, även om detta att konfronteras med skilda vetenskapliga synsätt i sig självt är ett positivt inslag i forskarutbildningen. Att det endast finns en tillsvidareanställd handledare med docentkompetens inom ämnet utgör emellertid en avsevärd begränsning.</p> <p>Den allmänna studieplanen ger stor möjlighet att anpassa kursdelen individuellt. Säkerställandet av att doktoranderna uppfyller målen för kunskapsformen kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet blir i hög utsträckning avhängigt av vilka kurser och kursmoment som doktoranden väljer tillsammans med handledaren, även om institutionens handledarkollegium förvisso reglerar poängsättningen. Måluppfyllelse av färdighet och förmåga säkerställs genom kursexamination samt genomförande av mitt- och slutseminarium som utgör obligatoriska moment. Säkerställandet av doktorandernas intellektuella självständighet sker bland annat genom att doktorander antas med egenformulerade avhandlingsprojekt. För att träna doktoranderna i forskningsetik och vetenskaplig redlighet finns idag inte något särskilt moment inom forskarutbildningen utöver avhandlingsarbetet och valbara kurser som berör detta. Detsamma gäller för vetenskapens roll i samhället.</p> <p>Forskarutbildningen är dock överlag välorganiserad med mestadels genomtänkta procedurer för att säkerställa kvaliteten. Bedömargruppen föreslår att utbildningens kursdel stärks genom att den får en mer uttalad koppling till måluppfyllelse, med valbara och obligatoriska moment syftande till kunskap och förståelse, färdighet och förmåga respektive värderingsförmåga och förhållningssätt i enlighet med examensmålen.</p> <p>Forskarutbildningen i Konsthistoria och visuella studier vid Lunds universitet har en utpräglat akademisk profil i relation till doktorandernas karriärmöjligheter. Utbildningen förbereder doktorander främst för en akademisk karriär. Doktorer går efter examen i hög grad vidare till anställningar inom universitet och högskolor. Om arbetslivet utanför akademien sägs emellertid i princip ingenting i självvärderingen, och bedömargruppen kan konstatera att det finns mycket litet i utbildningen som explicit förbereder doktoranderna för en karriär utanför universitetet. Bedömargruppen anser därför att det föreligger svagheter beträffande förberedelserna för ett föränderligt arbetsliv också utom akademien.</p>			

Doktoranderna kan delta i utvecklingsarbete och beslutsprocesser. Doktoranders inflytande över den egna utbildningen och lärprocesser är god, dock under förutsättning att kontakten med handledare fungerar väl. Ur doktorandperspektiv är det emellertid en svaghet att möjligheterna att byta huvudhandledare i dagsläget är begränsade.

Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande, men ett utvecklingsområde föreligger gällande genusbalansen i handledningsbemanningen. För närvarande är också könsfördelningen bland doktoranderna otillfredsställande (100 procent kvinnor).

Uppföljning, åtgärder och återkoppling i mer systematiska former äger främst rum på institutions-, fakultets- och universitetsnivå, liksom inom Nationella forskarskolan i historiska studier. Någon lika systematisk uppföljning på avdelningsnivå förefaller inte äga rum, utan sker vid handledning och medarbetarsamtal samt även i andra sammanhang. Den individuella studieplanen är viktig för uppföljningen av den enskilda doktorandens arbete och ambitionen är att den ska spela större roll, vilket bedömargruppen ser positivt på. Bedömargruppen ser utvecklingsområden i uppföljningen inom avdelningen av de i den allmänna studieplanen angivna målen inom de tre kunskapsformerna och av jämställdhetsperspektivet.

Stockholms universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Stockholms universitet	Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4083	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Beträffande aspektområdet Miljö, resurser och område vill bedömargruppen betona att avgränsningen av forskarutbildningsämnet framstår som välmotiverad och adekvat. Forskningen vid lärosätet har sådan kvalitet och omfattning att forskarutbildning kan bedrivas på hög nivå. Personalens kompetens är hög och har sammantaget stor bredd.Handledarresurser och forskarutbildningsmiljö är adekvat och avstämd mot utbildningens utformning och krav. Ett utvecklingsområde som pekas ut i självvärderingen är fortlöpande pedagogisk utbildning för lärare, men bedömargruppens intryck är att detta omhändertas och att handledningskompetensen av allt att döma är tillfredsställande. Systemen för rekrytering, handledning, kompetensutveckling och verksamhetsutveckling framstår likväl som välfungerande.</p> <p>Inom aspektområdet Utformning, genomförande och resultat har frågan om genomströmning behandlats under första måluppfyllelseaspekten och föranleder inga kommentarer. Utformningen av forskarutbildningen är tydlig. Kursdelen syftar till breddad och fördjupad kunskap samt ger möjlighet till ämnesmässig fördjupning och tvärvetenskaplig orientering. En del av kurserna utgörs av färdighetskurser, vilket bedöms som positivt. Sammantaget ger utbildningens utformning och innehåll goda möjligheter att uppfylla målen och säkerställa progressionen genom utbildningen. Den individuella utformningen av utbildningen förbereder doktoranden för framgång i självständigt arbete och förmåga att planera och bedriva forskning inom givna tidsramar. Genom undervisning på grundnivå tränas doktorandens pedagogiska förmåga. Ett utvecklingsområde är deltagandet i högre seminariet.</p> <p>Sett till arbetslivets perspektiv ger utbildningen vissa inblickar men kan utvecklas, t.ex. genom en planmässig karriär- och yrkesplanering i samverkan med externa kulturinstitutioner. Systematisk uppföljning och säkerställande av att forskarutbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet kan därför betraktas som ett utvecklingsområde. De disputerade har ändå lyckats etablera sig utanför högskolevärlden i relativt hög utsträckning.</p> <p>Beträffande doktoranders perspektiv vill bedömargruppen betona att utbildningen planeras i samverkan med doktoranderna, på så vis att den terminsvisa planeringen diskuteras gemensamt och att doktoranderna deltar i beslutande organ och i planeringen av gemensamma verksamheter. Doktoranderna arbetar institutionsövergripande i ett doktorandråd, som representerar alla doktorander. Doktoranderna har därmed möjligheter att aktivt ta del i utformningen och utvecklingen av utbildningen. Årliga medarbetarsamtal genomförs med alla doktorander. Doktoranderna deltar även i utvärderingar av arbetsmiljön (senast 2016) och i uppföljningar av dessa.</p> <p>Inom institutionen för kultur och estetik finns tillgång till nya och breda nätverk och seminarier som främjar jämställdhet i utbildningens utformning och genomförande, vilket är tillfredsställande. Jämställdhetsperspektivets implementering i rekryteringen av personal är att betrakta som ett</p>			

utvecklingsområde.

Flera instrument för uppföljning har utvecklats och förbättrats inom forskarutbildningen de senaste åren. Framförallt gäller det kontroll och uppföljning av måluppfyllelse och progression i de fem stegen 1) individuell handledning, 2) planering i individuell studieplan, 3) årlig uppföljning av individuell studieplan i handledarkollegiet, 4) särskilda åtgärder vid behov och 5) en granskningsrutin inför disputation. Hit hör också uppdateringen av mallen för individuell studieplan. Uppföljning, åtgärder och återkoppling är dock fortfarande ett utvecklingsområde inom vissa delar av forskarutbildningen. Detta gäller exempelvis uppföljning av att lärande-/examensmålen i den allmänna studieplanen uppfylls, vilket kan ske med individuell studieplan som primärt verktyg, samt uppföljning och åtgärder inom framförallt arbetslivs- och jämställdhetsperspektiven. Rutinen för granskning inför beslut om disputation kan framhållas som föredömlig för forskarutbildningen inom ämnet.

Södertörns högskola

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Södertörns högskola	Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4084	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Inom aspektområdet miljö, resurser och område, uppvisar forskningen vid lärosätet en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på hög nivå. Personalens kompetensnivå är hög.Handledarresurser och forskarutbildningsmiljö svarar väl mot utbildningens behov. Forskarutbildningsmiljön, utbildningen och handledarnas kompetens utvärderas kontinuerligt. Vad gäller aspekten forskarutbildningsämne föreslår bedömargruppen att det i den allmänna studieplanen förtydligas att ämnets koppling till området Kritisk kulturteori inte innebär någon avgränsning.</p> <p>Med avseende på utformning, genomförande och resultat framstår forskarutbildningen som genomtänkt, tydlig och med en klar inriktning mot examensmålen. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med mindre kurser som tränar färdigheter och förmågor. Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser emellertid bedömargruppen ett utvecklingsområde när det gäller att ytterligare stärka målet bred kunskap inom forskarutbildningsämnet.</p> <p>Forskarutbildningen ger genom sitt innehåll, utformning och genomförande god förberedelse såväl för en akademisk karriär som för verksamhet inom konstlivet och kultursektorn. Bedömargruppen vill lyfta fram forskningens kopplingar till det samtida konstlivets praktiker som ett värdefullt inslag.</p> <p>Doktoranderna är representerade i beslutande organ och deltar i planeringen av forskarutbildningen. Det förekommer ett aktivt och reflekterat arbete för att stärka doktoranders fysiska och psykosociala arbetsmiljö.</p> <p>Jämställdhetsperspektivet integreras i utformningen och genomförandet av utbildningen samt i handledningen. Könsfördelningen inom doktorandgruppen och handledarkollegiet är tillfredsställande.</p> <p>Forskarutbildningsämnet, området och lärosätet har höga ambitioner avseende uppföljning, åtgärder och återkoppling, men den bild som ges i underlagen är något överskådlig. På flera områden gör det faktum att forskarutbildningen i konstvetenskap är så pass ny att former för uppföljning inte har hunnit prövas. Uppföljning, åtgärder och återkoppling är därmed av naturliga skäl ett utvecklingsområde – främst avseende uppföljning rörande arbetslivets perspektiv och jämställdhetsperspektivet – men trots det bedöms aspektområdet sammantaget vara tillfredsställande.</p>			

Uppsala universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Uppsala universitet	Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4086	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Bedömargruppens allmänna intryck är att doktoranderna har goda möjligheter att skaffa sig en bred forskarutbildning av hög kvalitet. Den ämnesspecifika kursdelen är ett utvecklingsområde så till vida att fler egna forskarutbildningskurser skulle kunna bidra till ett än bättre säkerställande av kunskapsmålen. Det högre seminariet säkerställer doktorandernas progression framför allt vad avser det egna avhandlingsarbetet. Doktorandernas prestationer och progression med avseende på examensmålen följs upp vid flera tillfällen under forskarutbildningens gång, vilket ger ett tillräckligt stöd för individuella doktorander i att nå måluppfyllelse.</p> <p>Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Bedömargruppen kan konstatera att doktoranderna tränas på olika sätt i att planera och bedriva forskning, fortlöpande under hela utbildningen. Doktoranderna uppmuntras också till att delta i forskarsamhället genom konferensmedverkan och genom att författa vetenskapliga artiklar.</p> <p>Bedömargruppens intryck är att doktorandernas utbildning innehåller en god orientering om olika yrkesroller samt möjligheter till vetenskaplig publicering och konferensdeltagande. Någon systematisk uppföljning av detta görs inte, men alumners erfarenheter tas tillvara genom informella kontakter. Doktoranderna förbereds väl för en akademisk karriär, men förberedelsen för en karriär utanför akademien är inte fullt lika väl utvecklad. Bedömargruppen vill här likväl lyfta fram möjligheterna att göra praktik genom verksamhetsförlagd utbildning som ett gott exempel. Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.</p> <p>Den samlade bedömningen är att doktoranderna bereds goda möjligheter att ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser. Beträffande doktorandernas arbetsmiljö vill bedömargruppen framhålla betydelsen av att institutionstjänstgöring och forskarutbildningen särskiljs för att i görligaste mån motverka eventuell stress och andra psykosociala problem. Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.</p> <p>I självvärderingen anges att ett jämställdhetsperspektiv ingår i uppföljningen av den individuella studieplanen, men det framgår inte hur integrerandet av ett jämställdhetsperspektiv i forskarutbildningen i sig självt följs upp, eller vilka eventuella åtgärder som sätts in exempelvis i samband med den individuella studieplanens uppföljning. Bedömargruppen vill emellertid lyfta fram att det, sett ur ett jämställdhetsperspektiv, finns goda exempel vid institutionen bland annat i form av dess arbete för att ta hänsyn till och underlätta situationen vid familjebildning bland annat genom prolongation. Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.</p> <p>Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande trots några mindre invändningar. Doktorandernas progression följs upp vid flera tillfällen under</p>			

forskarutbildningens gång, framför allt i samband med avstämningar av de individuella studieplanerna. Mer systematiska alumnundersökningar i institutionens egen regi vore önskvärda och uppföljningen av alumner är att betrakta som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen vill framhålla som ett gott exempel de kvalitetsutvecklande åtgärder gällande forskningsetik och vetenskaplig redlighet som vidtagits till följd av uppföljningar av forskarutbildningen.

Bedömargruppens yttrande över utvärdering av utbildning på forskarnivå inom konstvetenskap

Bedömargruppens uppdrag

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gett oss i uppdrag att granska utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen inom konstvetenskap. I bilaga 1 framgår våra bedömningar med vidhängande motiveringar och ett förslag till samlat omdöme för varje granskad utbildning.

Härmed överlämnar vi vårt yttrande till UKÄ.

Bedömargruppens sammansättning

I bedömargruppen ingick följande ledamöter:

- Docent Martin Olin, Nationalmuseum (ordförande och arbetslivsföreträdare)
- Professor Solfrid Söderlind, Lunds universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Renja Suominen-Kokkonen, Helsingfors universitet, (ämnessakkunnig)
- Charlotta Krispinsson, Stockholms universitet (doktorandrepresentant)
- Anders Dahlgren, Göteborgs universitet (doktorandrepresentant).

Se bilaga 2 för bedömargruppens jävsförhållanden.

Bedömargruppens arbete

Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i konstvetenskap har dessa utvärderats som en enhet. Underlag för bedömningen har utgjorts av lärosätenas självvärdering inklusive bilagor som utarbetats utifrån *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2016, allmänna och individuella studieplaner, intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och doktorander samt genomströmningsstatistik som UKÄ har tagit fram. Underlagen redovisas i bilaga 3.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningarnas kvalitet utifrån nedanstående aspekterområden och perspektiv.

Aspekterområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Perspektiv:

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

Bedömargruppens preliminära yttrande per utbildning har skickats till respektive lärosäte på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Vi har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Reflektioner från bedömargruppen

Bedömargruppen har granskat fem forskarutbildningar. Ämnesbeteckningen varierar något mellan lärosätena: den är konstvetenskap vid Stockholms universitet och Uppsala universitet samt vid Södertörns högskola, konst- och bildvetenskap vid Göteborgs universitet samt konsthistoria och visuella studier vid Lunds universitet. Att ämnet under det senaste halvsekleklet breddats från ett smalare studium av konst och arkitektur till att innefatta även andra bildkategorier och visuella uttryck återspeglas redan i kursutbudet på grundnivå och alltså även inom forskarutbildningen.

Doktorandernas avhandlingsämnen visar på stor spännvidd när det gäller epok, material och angreppssätt. Geografiskt är spridningen också stor – Europa, Nord- och Sydamerika – men med något undantag handlar avhandlingarna om västerländsk bild och historia. Antalet doktorander inom forskarutbildningsämnet uppfattas generellt av lärosätena som för litet för att man ska kunna upprätthålla en livaktig konstvetenskaplig seminariekultur, eller åtminstone önskas att antalet vore större. Kön fördelningen i doktorandgruppen är i några fall ojämn och det gäller också ibland handledarkollektivet. Vid alla lärosäten ingår ämnet i en större institution, vanligtvis som en av de mindre eller medelstora disciplinerna. Inom institutionen vid Uppsala universitet är konstvetenskap det största ämnet.

Fördelarna med institutionsgemensamma resurser inkluderar bland annat rutiner och mötesformer där forskarutbildningsfrågor kan hanteras mer principiellt, och en arbetsplats där doktorandens chef oftast är en annan person än handledaren. I självvärderingarna återkommer frågor om hur seminarier och kurser lämpligen kan organiseras för ett litet antal doktorander. Aktiviteter där doktorander från flera lärosäten deltar är ett svar, liksom naturligtvis att samverka med närliggande ämnen. Om det förstnämnda kan innebära praktiska och administrativa svårigheter kan det sistnämnda eventuellt föra med sig komplikationer av annan art. I självvärderingarna ventileras farhågor: Hur bibehåller man fokus på konst- och bildvetenskapliga forskningsfrågor? Riskeras ämnets identitet? Bedömargruppens intryck är att en tydlig struktur med ett förutsägbart och gärna återkommande utbud är att föredra, oavsett med vem samverkan kring utbildningen sker. Det ger också en möjlighet att utvärdera och förbättra.

Bedömargruppen föreslår i flera fall att forskarutbildningens kursdel får en tydligare inriktning mot examensmålen. I synnerhet gäller det målet kunskap och förståelse, där gruppen ser ett behov av att stärka kunskaperna inom forskarutbildningsämnet. Fakultetsövergripande eller tematiska kurser utan förankring i forskarutbildningsämnet bör inte utgöra en alltför stor del av utbildningen. Goda exempel finns på riktlinjer för kurspoängens fördelning.

Vid bedömningen av arbetslivets perspektiv har gruppen slagits av den i några fall uttalade synen att forskarutbildningen i första hand är en förberedelse för en fortsatt karriär inom akademien. Arbetslivet utanför universitet och högskolor ges med några undantag litet utrymme i självvärderingarna. Bedömargruppen ser ett behov av mer kunskap vid lärosätena om det utom-akademiska arbetslivets förutsättningar för forskarutbildade konstvetare, men kanske också en tydligare bild från uppdragsgivaren vad utbildningen förväntas leda till i detta avseende.

Sammantaget ser bedömargruppen vitala forskarutbildningar som är starka när det gäller handledarresurser men ibland ändå sårbara som forskarutbildningsmiljöer, i första hand på grund av att doktorandgrupperna är små.

För bedömargruppen

Martin Olin
Ordförande

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Göteborgs universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Göteborgs universitet	Konst- och bildvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4081
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</i></p> <p>Beskrivningen av forskarutbildningsämnet utgår från att det ingår i humaniora och att det innefattar forskning inom såväl historiska som samtida fenomen. Ämnesbeteckningen utvidgades från konstvetenskap till konst- och bildvetenskap år 2000 för att markera att ämnesområdet går bortom definitionen för konst och söker kunskap genom såväl visuell som materiell empiri. Ändringen gjordes alltså inte för att markera en vetenskapsteoretisk avgränsning, utan för att den empiriska grunden för studierna breddades. I självvärderingen avgränsas ämnet operationellt vid varje given tidpunkt genom de doktorandprojekt som bedrivs inom institutionen. På så sätt har forskarutbildningsämnet i nuläget en mycket stor bredd: den konstnärliga bildens materialitet, scenografi, teaterteckningar, performancekonst, gatukonst, bildpedagogik, visualisering i reklam, illustrerade reseskildringar, historiografi samt modets visuella intryck.</p> <p>Det framhålls vidare i självvärderingen att ämnet konstvetenskap funnits i hundra år vid Göteborgs universitet och att forskningen inom i ämnet därmed har utvecklats under lång tid. Då forskarutbildningsämnet utgör en helhet av kurser och avhandling jämte övriga obligatoriska och fria inslag blir en avgränsning av ämnet med utgångspunkt i nu antagna doktoranders projekt rörlig, vilket medför en viss överlappning i förhållande till andra humanistiska ämnen. Bedömargruppen anser att det skulle vara en fördel om forskarutbildningsämnet definierades utförligare i termer av hur detta skiljer sig från omgivande ämnen.</p> <p>En typ av avgränsning markeras i självvärderingen genom den historiska länken till 1800-talets ämne estetik, ur vilket konsthistoria som disciplin utgrenade sig. Den vetenskapliga utvecklingen av ämnet konsthistoria under 1900-talet beskrivs inte närmare, men hermeneutik och semiotik anges som exempel på vetenskapsteoretisk grund för de visuella tolkningsmodeller som använts. Handledare och ansvariga för forskarutbildningen framhåller i intervjun att forskarutbildningsämnet i praktiken definieras i förhållande till ämnets helhet, det vill säga disciplinen konstvetenskap så som den utövas i undervisning och forskning. Det är bedömargruppens uppfattning att en sådan definition stämmer väl överens med såväl vad som kan anses vara den vetenskapliga grunden som med beprövad erfarenhet.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p>		

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Här kan bedömargruppen konstatera att lärarnas kompetens är bred. I och med att det finns sju lärare, av vilka en är professor och två är docenter, vilar handledarkompetensen på dessa sju lärares sammantagna ämneskunskaper. Den omfattar exempelvis semiotisk analys av fysiska förpackningar, porträttkonstens flerdimensionalitet, modets visualitet, aspekter på konstnärskolonier, visuella aspekter på och gestaltning av performativ konst samt politiska och sociala aspekter på konst i det offentliga rummet. Bedömargruppen finner, baserat på inskickade publikationslistor, att det vore positivt för forskarutbildningen om ämnets handledare i högre grad publicerar sin forskning i peer review-granskade sammanhang. Det är bedömargruppens uppfattning att detta skulle bidra till att säkerställa den vetenskapliga kompetensen och kunna förmedla aktuell erfarenhet av publicering till doktoranderna. Önskvärt är också att lärare/handledare i högre utsträckning forskar inom externfinansierade projekt.

I självvärderingen framhålls att övriga ämnen vid institutionen för kulturvetenskaper har disputerade lärare som kan bistå med tvärvetenskaplig kompetens. Dessa utgör hälften av handledarna och är en viktig resurs, även om de inte kan sägas bidra till forskarmiljön i lika hög grad som handledarna inom ämnet. Ämnesavgränsningen och doktorandprojekten är redan i huvudsak tvärdisciplinära, vilket återspeglas i lärarnas vida forskningsintressen. Handledarkompetensen bedöms därför vara tillräcklig, men behovet av kompletterande handledarkompetens förblir stort då doktorandprojekten har så olika inriktning.

Det finns en organisation för att främja kompetensutvecklingen hos befintlig personal: a) tid för egen forskning, b) tid för kompetensutveckling, c) det högre seminariet och d) specialseminarier. Samtliga interna handledare har genomgått högskolepedagogisk utbildning samt handledarutbildning och det finns ett handledarseminarium. Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling bedöms tillräcklig i förhållande till forskarutbildningens nuvarande storlek.

För att stötta handledarna finns ett ämnesspecifikt handledarkollegium som träffas två gånger per läsår, och nyligen har ett handledarseminarium för institutionens samtliga disputerade lärare inrättats. Det senare kan, enligt bedömargruppen, svara mot det behov av pedagogisk handledarkompetens som de tvärdisciplinära doktorandprojekten har. Formella frågor rörande handledningen hanteras av institutionens viceprefekt för utbildning på forskarnivå, som alltså beslutar om handledarbyte. Det ger goda förutsättningar att hantera jävssituationer.

De sex tillsvidareanställda lärarna har tid för egen forskning – 10 procent för lektorer, 20 procent för docenter och 35 procent för professorerna. Till detta kommer 10 procent för kompetensutveckling. Förutom det högre seminariet – vilket i självvärderingen framhålls som en lärandemiljö för samtliga deltagare – finns det också flera seminarier inom specifika forskningsområden vilka löper parallellt och ger tillfälle till fördjupning, för såväl anställda forskare som doktorander. En kontinuerlig kompetensutveckling och aktualisering av ämnet, liksom fördjupade kontakter inom institutionen, säkerställs genom att samtliga lärare deltar i det högre seminariet.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

En organisation har byggts upp så att kompetensutvecklingen följs upp kontinuerligt. Institutionens viceprefekt ansvarar för att en regelbundet återkommande översyn av forskarutbildningen sker, i

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

samråd med doktorandrådet. I denna uppföljning ingår även lärares och handledares kompetensutveckling. Återkoppling vad gäller denna uppföljning sker smidigt till berörda lärare och handledare då den äger rum i samband med utvecklingssamtal mellan viceprefekten och den anställda. Kravet på samtliga lärare att närvara vid det högre seminarieriet är också att betrakta som ett slags uppföljning av handledarkompetensen, liksom även det faktum att tiden för kompetensutveckling inom anställningen är formellt reglerad; brister hos handledare när det gäller t.ex. seminarier närvaro eller avsatt tid för kompetensutveckling torde uppmärksammas i samband med viceprefektens kontinuerliga översyn.

Dessutom har en extern utvärdering av forskarutbildningsmiljön på hela fakulteten ägt rum 2013-14, då bland annat handledarkompetens behandlats. En av de åtgärder som vidtagits som resultat av den utvärderingen är att en kontinuerlig seminarieverksamhet för aktiva handledare har inrättats.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Forskarutbildningsmiljön är liten och har få aktiva doktorander. Forskningens kvalitet och omfattning vid lärosätet framgår delvis av inskickade CV, men har inte kommenterats i självvärderingen. Det konstateras i självvärderingen att nästan alla doktorander och nydisputerade är kvinnor. Lärarkollegiet består i huvudsak av kvinnor och lärosätet uppger att det kan finnas skäl att "överväga åtgärder" för en ökad rekrytering av manliga lärare. Denna obalans kompenseras i viss mån av att den externa handledaren är man.

Miljön lägger stor vikt vid att underhålla och utvidga nätverk lokalt, nationellt och internationellt. I självvärderingen ges inte någon särskilt detaljerad beskrivning av forskarutbildningsmiljön på institutionsnivå, men det framgår att alltmer av forskarutbildningens seminarieverksamhet organiseras institutionsgemensamt. (Här kan nämnas att det vid institutionen för kulturvetenskaper finns fem forskarutbildningsämnen: etnologi, genusvetenskap, filmvetenskap, konst- och bildvetenskap och musikvetenskap.) Lokalt har de gemensamma seminarierna och kurserna breddat och fördjupat kontakterna med forskare utanför den egna forskarutbildningsmiljön. I självvärderingen framhålls särskilt kontakterna med forskningsavdelningen vid Göteborgs konstmuseum. Väsentligt på nationell nivå är utvecklingen av nationella doktorandinternat sedan 2013, vid vilka doktorander från Göteborgs universitet, Uppsala universitet, Lunds universitet, Stockholms universitet och Södertörns högskola deltar. Huvudhandledarna från Göteborgs universitet har också deltagit i internaten. Det är uppenbart att dessa internat har stärkt forskarutbildningen i sin helhet och också formulerat behov av kvalitetshöjning på vissa områden. Lärare och doktorander deltar vidare i Nordik (Nordisk kommitté för konsthistoria), i redaktionellt arbete för Konsthistorisk tidskrift, och har även några utomnordiska engagemang. Gästforskarverksamheten framhålls särskilt, inom vilken såväl svenska som nordiska forskare och forskare från anglosaxiska länder bidragit till forskarutbildningsmiljön. Doktorander har även deltagit i kurser och konferenser som anordnats vid universitet i Danmark (t.ex. Aarhus Universitet) och England (t.ex. University of Westminster). Kvaliteten i nätverken förefaller vara säkerställd och de framstår som stadda i god utveckling lokalt och nationellt. Kontakter med forskare utanför Norden tycks emellertid vara jämförelsevis få, vilket gör detta till ett utvecklingsområde.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Frågan om antagning av doktorander från andra språkområden tas också upp i självvärderingen. Det pågår en intern diskussion om kravet på språkkunskaper i svenska som ett hinder för internationalisering och breddad rekrytering. Detta har i sin tur beröringspunkter med möjligheterna till utveckling av internationella nätverk.

Självvärderingen lyfter fram ett problem som gäller miljön. Antalet antagna doktorander har minskat, vilket påverkat högre seminariet negativt. Den allmänna studieplanen har därför reviderats 2015 så att kursdelen i institutionens forskarutbildningsämnen delvis samordnats, vilket gör att doktoranderna kan vara del av en större forskningsmiljö. Ingen av de nuvarande fem aktiva doktoranderna har dock gått över till den nya allmänna studieplanen, och inga nya doktorander har ännu antagits, varför senast beslutad allmän studieplan inte har tillämpats i realiteten.

Antagningen av doktorander sker på institutionsnivå. Den senaste utlysningen är ämnesfördelad, så att en doktorand antas i vart och ett av de sex forskarutbildningsämnena vid institutionen. I självvärderingen påpekas att de ekonomiska förutsättningarna att anta doktorander försämrats till följd av ändrade principer för tilldelning av fakultetsanslag inom fakulteten; en allt högre del av anslaget är prestationsbaserat. Där markeras därför behovet av att utveckla konkurrenskraftiga forskningsprojekt som även finansierar doktorandtjänster. En annan typ av förstärkning som nämns är s.k. samverkansdoktorander, som betalas av extern arbetsgivare. Det påpekas dock att de flesta samverkansparter som finns inom ämnesområdet själva är underfinansierade och att möjligheten att få samverkansdoktorander är liten. Om det är så att ämnet över tid får mindre betydelse och inflytande i förhållande till andra ämnen inom fakulteten, anser bedömargruppen att det kan vara rimligt att göra en kartläggning av orsaker och möjliga åtgärder.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Institutionens viceprefekt övervakar aktivt hela verksamheten, gör uppföljningar, har utvecklingssamtal med doktoranderna och vidtar åtgärder vid behov. Detta system, liksom ordningen för handledarbyte, förefaller tillfredsställande för att säkra kontrollen av och kvaliteten i forskarutbildningsmiljön. En extern utvärdering av forskarutbildningsmiljön på hela fakulteten genomfördes 2013-14 och har lett till en utvecklingsplan för hemsidor, kursplaner, handledarkompetens, uppdrag till doktorander som granskare samt resurser till samarbete inom forskarutbildningen på nationell nivå. Utvärderingen från 2013-14 har på så sätt identifierat utvecklingsområden som nu bearbetas. En kontinuerlig översyn av forskarutbildningen görs av institutionens viceprefekt för forskarutbildning i samråd med doktorandrådet och i samband med utvecklingssamtalen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekterna forskarutbildningsämne och forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen emellertid utvecklingsområden i avgränsningen av forskarutbildningsämnet respektive förekomsten av nätverk och kontakter utanför Norden.*

Bedömargruppen anser att forskarutbildningsämnet vinner på att beskrivas i förhållande till ämnets

helhet, vilket också görs i självvärderingen. Vad gäller aspekten personal ser bedömargruppen också volymen av lärarnas externfinansierade forskningsprojekt som ett utvecklingsområde.

Av doktorandprojekten och ämnesavgränsningen att döma är verksamheten i huvudsak tvärdisciplinär, vilket i viss mån återspeglas i den breda lärarkompetensen.Handledarkompetensen bedöms vara tillräcklig för forskarutbildningen. I och med att doktorandprojekten är så olika ämnesmässigt tycks dock behovet av kompletterande handledarkompetens vara stort. Uppföljning av lärarnas kompetens och kompetensutveckling sker genom en kontinuerlig översyn av viceprefekten för forskarutbildningen i samråd med doktorandrådet. Vid denna översyn fokuseras bland annat handledares deltagande i högre seminariet och deras formellt reglerade pedagogiska kompetensutveckling.

Forskarutbildningsmiljön följs som nämnts upp systematiskt av institutionens viceprefekt för forskarutbildningen. Antalet antagna doktorander har minskat, vilket påverkat högre seminariet negativt. Den allmänna studieplanen har därför reviderats 2015 så att kursdelen i institutionens forskarutbildningsämnen delvis samordnats, vilket skapar möjlighet för doktoranderna att vara del av en större forskningsmiljö. Bedömargruppen anser att åtgärden är positiv och stärker miljön. Kvaliteten i nätverken framstår som säkerställd och de förefaller vara stadda i god utveckling lokalt och nationellt, men begränsade utanför Norden. Ett utvecklingsområde är således att arbeta för ökade kontakter utanför Norden.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor utöver hur lärosätet arbetar generellt för att doktorander ska slutföra sina utbildningar inom stipulerad tid.

Säkerställande av bred ämnesspecifik kunskap, obligatorisk närvaro vid doktorandseminarier och avhandlingsseminarier med extern opponenter är utvecklingsområden. En styrka är det nya elektroniska systemet för individuella studieplaner.

Bred kunskap och förståelse säkras främst genom kurser, ämnesöverskridande seminarium och en särskild doktorandexaminator. De obligatoriska ämnesspecifika kurserna i utbildningen, en om metod och en om teori och historiografi, är utformade för att ge en gemensam grund. Det finns inte några obligatoriska kurser som bidrar till att bredda den ämnesmässiga kunskapen, vilken därmed endast kan inhämtas genom individuella läskurser eller andra frivilliga kurser. Eftersom den allmänna studieplanen betonar brett kunnande inom forskningsområdet liksom specialistkunskap, behöver det klargöras hur detta kan uppnås med nuvarande kursupplägg. Det finns emellertid obligatoriska fakultetsgemensamma kurser som stöd för utbildningen. De obligatoriska kurserna genomförs i normalfallet under första hälften av utbildningen, varefter de kompletteras med individuellt valda kurser. Detta upplägg är rimligt och tjänar examensmålens uppfyllande.

Vid lärosätet finns en doktorandexaminator, som medverkar i upprättande och uppföljning av

individuella studieplaner. Doktorandexaminatorn måste godkänna doktorandens individuella studieplan för att den sedan ska kunna fastställas av prefekten. Detta pekar på att lärosätet insett den principiella vikten av en fungerande individuell studieplan. På institutionen för kulturvetenskaper är viceprefekten för utbildning på forskarnivå utsedd till doktorandexaminator för samtliga doktorander (utom egen doktorand). Detta förefaller vara en god lösning för att uppnå överblick och oväld. Genomförandet av utbildningen kräver god tidsplanering. Det elektroniska systemet för individuella studieplaner har enligt självvärderingen inneburit en kvalitetshöjning, i och med att det årliga färdigställandet av den individuella studieplanen sker vid en given tidpunkt och kräver viss fullständighet för att godkännas.

Doktorandens lönestege är knuten till uppföljningssamtal och institutionen överväger nu att införa ett 50-procentsseminarium med extern opponenter. Seminariet är tänkt att kopplas till såväl individuell studieplan som lönestege och ge progressionen konkretion. I dagsläget ventileras avhandlingsarbeten i första hand i institutionens obligatoriska, permanenta avhandlingsseminarium. Då doktorander lägger fram texter där deltar samtliga lärare i forskarutbildningsämnet. Därutöver tas ämnesspecifika frågor upp i seminariet Visuella kulturer som är ett ämnesspecifikt, permanent seminarium. Seminariet visuella kulturer stödjer alltså doktorander när det gäller ämnesspecifika frågor och bidrar därmed till forskarutbildningsmiljön. Varje doktorand disponerar vidare en summa för expenser, vilket möjliggör forskningsresor och deltagande i konferenser.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning sker dels genom doktorandexaminatorn, dels genom rutiner för återremiss av ofullständig individuell studieplan till doktorand och handledare. Därutöver sker uppföljningssamtal med doktorand när 50 procent resp. 80 procent av utbildningen anses ha fullföljts. Handledarkollegiets inrättande torde främja uppföljningen, och införandet av halvtidsseminarium med extern opponenter kan ytterligare stärka uppföljningen. Som en särskild styrka i uppföljningen vill bedömargruppen framhålla inrättandet av doktorandexaminatorns funktion.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Träning i att hålla givna tidsramar ges på flera sätt. Här betonar lärosätet planeringsinstrumenten individuell studieplan, handledning och avhandlingsseminarier. Doktoranderna förväntas hålla ett seminarium per termin om sitt avhandlingsarbete, vilket får anses vara en relativt hög frekvens. Doktoranderna ska också fungera som opponenter för varandra, vilket gynnar förmågan till reflektion i progressionen. Doktoranderna har inom ramen för en forskningsdag tillsammans med lärarna också gått igenom vilka projekt som beviljats medel från Vetenskapsrådet och Riksbankens Jubileumsfond

och har granskat tidskrifter. Genomgången torde gynna doktorandernas insikt i hur forskarsamhället fungerar, vilken även fördjupas förstärks i den obligatoriska kursen "Forskningspraktiker" (5 högskolepoäng). Muntlig och skriftlig framställning övas i seminarier och på konferenser och planeras även i den individuella studieplanen.

Varje doktorand ska genomgå en kurs i högskolepedagogik som ingår i kursdelen, vilket ska garantera att en grundläggande pedagogisk färdighet uppnås. Det finns också möjligheter att träna den pedagogiska färdigheten och förmågan i institutionsundervisning. Ett möjligt utvecklingsområde är ett mer utom-akademiskt moment som kan främja doktorandernas förmåga att bidra till samhällets utveckling, till exempel en utvecklad medverkan i Vetenskapsfestivalen eller Bok- och biblioteksmässan.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning görs genom befintliga, ovan nämnda planeringsinstrument. Den planerade åtgärden att införa halvtidsseminarier kan också bidra till den systematiska uppföljningen. Det är också positivt att institutionen har ett doktorandråd som tar initiativ till kvalitetshöjande åtgärder. Till detta kommer det nya styrdokumentet (dec. 2016) för doktoranders institutionstjänstgöring, som är ett gott exempel, då det möjliggör inflytande och tydlighet gällande bemanning, tidsplanering och förhållandet mellan undervisning och forskarutbildning.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Den obligatoriska kursen i vetenskapsteori (7,5 högskolepoäng) behandlar vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används. Beträffande vetenskaplig redlighet och förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, har det nationella doktorandinternatet vid senaste mötet fastställt att detta är ett utvecklingsområde för flera lärosäten. Åtgärden att genomföra ett möte på nationell nivå hösten 2017 med etik som tema får bedömas som relevant och tillsvidare tillräcklig.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Självvärderingen hänvisar till att systematisk uppföljning av utbildningen görs och att denna främst sker genom individuell studieplan. Därtill bidrar doktorandexaminator, handledarkollegium, halvtidsseminarium med extern opponenter och uppföljningssamtal med doktorand till att måluppfyllelse säkerställs. Detta gäller även de examensmål som handlar om intellektuell självständighet och forskningsetiska bedömningar, samt vetenskapens möjligheter och begränsningar.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen utvecklingsområden i hur kursdelen stödjer inhämtandet av breda ämneskunskaper och hur avhandlingskapiteln kan granskas i en ämnesspecifikt kvalificerad seminarieform.*

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor utöver hur lärosätet arbetar generellt för att doktorander ska slutföra sina utbildningar inom stipulerad tid.

Bedömargruppen ser styrkor i den struktur som det elektroniska systemet för individuella studieplaner skapat, den uppföljning och kompetensutveckling som handledarkollegiets inrättande möjliggjort, de initiativ till kvalitetshöjande åtgärder som doktorandrådet kan ta och det planerade införandet av halvtidsseminarium med extern opponenter. Dessa inslag i forskarutbildningen bidrar till doktorandernas måluppfyllelse vad avser alla de tre kunskapsformerna: kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Som ett gott exempel på goda förutsättningar till att doktoranderna kommer att uppfylla examensmålen vill bedömargruppen härutöver framhålla inrättandet av doktorandexaminatorn.

Perspektiv.**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Lärosätets elektroniska mall för individuella studieplaner innehåller en punkt om karriärplaneringssamtal mellan handledare och doktorand. En åtgärd som vidtagits är kursen "Forskningspraktiker", som koncentreras på att träna förmågan att skriva forskningsprojektansökningar. I självvärderingen framhålls forskarutbildningens obligatoriska exkursion som ett viktigt arbetsförberedande moment. Bedömargruppen anser dock att exkursionen inte kan sägas utgöra en förberedelse inför yrkeslivet utan bidrar främst till att konkretisera och exemplifiera ämnets fysiska objekt. Den institutionstjänstgöring som doktoranderna kan utföra är däremot ett värdefullt inslag i förberedelserna för arbetslivet. Den obligatoriska kursen i högskolepedagogik (5 högskolepoäng) som ingår i utbildningen är dock inte tillräckligt omfattande för att ge behörighet till anställning inom högskolan. Doktoranderna har framfört önskemål om flera aktiviteter i syfte att förbereda för arbetslivet efter disputation.

Över hälften av de doktorander som avlagt examen de senaste 20 åren har fortsatt inom universitets- och högskolevärlden, medan en femtedel fått arbete inom museer eller arkiv. Det framgår inte vad övriga alumner sysslar med.

Utbildningen ger i dagsläget tillfälle till karriärplaneringssamtal mellan handledare och doktorand och det finns inslag som förbereder för framtida verksamhet vid högskola. Utbildningen har i övrigt inte några direkt karriärförberedande inslag som gäller arbetslivet utanför högskolevärlden. Detta får därför anses vara ett utvecklingsområde.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Självvärderingen anger att en uppföljning samt återkoppling sker löpande under de gemensamma seminarierna. Det framgår dock inte hur detta stödjer doktorandens möjligheter att få arbete efter examen. Uppföljningen får anses vara ett utvecklingsområde, i och med att perspektivet inte är på ett synligt vis inarbetat i utbildningen och inte har preciserats i självvärderingen. Den kännedom om doktorsalumners karriärvägar efter disputation som återfinns i självvärderingen antyder emellertid att någon form av uppföljning med avseende på arbetslivet efter genomgången forskarutbildning har ägt rum. Uppföljningen av doktoranders måluppfyllelse som sker under forskarutbildningens gång bidrar också till ett säkerställande av att utbildningen förbereder väl för en akademisk karriär.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv:**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Samtliga doktorander deltar i institutionens doktorandråd. I övrigt finns doktorandrepresentation enligt praxis i nämnder och styrelser. Viceprefekten tar i utvecklingssamtalen med doktoranderna emot förslag till åtgärder. Doktorandrådet har tagit initiativ till kvalitetshöjande åtgärder. Ett exempel på åtgärder som vidtagits som en följd av framställda önskemål från doktorander är inrättandet av kursen "Forskningspraktiker" som genom träning i att utarbeta projektansökningar bidrar till att forskarutbildningen förbereder för doktorandens egen forskarkarriär. Bedömargruppen ser doktorandrådet i egenskap av organ för initiering av kvalitetsbefrämjande förbättringar som en tydlig och inkluderande form för doktorandinflytande.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den formella organisationen säkerställer ett kontinuerligt doktorandinflytande som kan beskrivas som en systematisk uppföljning. Doktorandrådet utser representanter som deltar i antagning, revision av allmän studieplan och kursplaner med mera. Doktoranderna är också representerade vid prefektens beslutsmöten.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande. Bedömargruppen vill lyfta doktorandrådet som ett gott exempel.

Perspektiv:**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

I självvärderingen lyfts kurslitteraturen fram som ett område som reviderats i ett jämställdhetsperspektiv. Den ojämna könsfördelningen i doktorandgruppen följer av sammansättningen på grundnivå och avancerad nivå. Inga konkreta förslag till åtgärder har framförts

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

utom att utlysningar av doktorandplatser kan ske även internationellt. Det konstateras i självvärderingen att lärarkollegiet i huvudsak består av kvinnor och att det kan finnas skäl att överväga åtgärder för en ökad rekrytering av manliga lärare. En kommentar till detta är att det är svårt att styra rekryteringen av flera skäl: a) rekrytering sker sällan och är för tillfället inte aktuell, b) ämnet har länge haft en könsmässig snedfördelning på alla nivåer, dock sjunkande på högre akademiska nivåer, c) vid öppen utlysning följer av b) att en majoritet sökande kan förutsättas vara kvinnor, d) sakkunnigbedömningen ska inte ta hänsyn till kön, e) vid anställning ska mest meriterad sökande beaktas. Den sneda könsfördelningen bland såväl doktorander som handledare/lärare framstår likväl som ett utvecklingsområde. Av intervjuerna framgår inte desto mindre att det finns en stor medvetenhet om jämställdhetsperspektivet och att det finns goda kontakter med genusforskare vid lärosätet. Bedömargruppen anser att denna fråga löpande beaktas i utbildningen och är integrerad i miljön.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Ansvar för uppföljning och åtgärd ligger främst på viceprefekten för forskarutbildning som tillser att systematisk uppföljning görs. Det är positivt att ansvaret är tydligt. Likaså är det positivt att bristerna ifråga om jämställdhet påtalats och diskuteras, vilket i sig pekar på att förändringar kommer att göras i miljön och utbildningen.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Beträffande arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen emellertid ett utvecklingsområde vad gäller förekomsten av karriärförberedande inslag som gäller arbetslivet utanför högskolevärlden, vilka har efterlysts i doktorandernas återkoppling till institutionen.*

Institutionens viceprefekt ansvarar för att en regelbundet återkommande översyn av forskarutbildningen sker, i samråd med doktorandrådet. Denna uppföljningsrutin kan framhållas som betydelsefull inte minst för aspekten forskarutbildningsmiljö och för doktoranders perspektiv.

Doktorandexaminatorn fyller en viktig funktion i det att denne, vid sidan om de individuella studieplanernas mer formella uppföljning, genom sin återkoppling starkt kan bidra till säkerställandet av doktorandens måloppfyllelse vad avser såväl kunskap och förståelse som färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt.

Doktorandrådet har tagit initiativ till att återkoppling på forskarutbildningen från doktorander har omsatts i åtgärder gällande adekvata förberedelser för arbetslivet efter disputation, men ännu är karriärförberedande inslag som gäller arbetslivet utanför högskolevärlden att betrakta som ett utvecklingsområde. Beträffande jämställdhetsperspektivet, så ger självvärderingen intryck av att medvetenheten om detta är tämligen stor inom forskarutbildningsmiljön och en åtgärd som vidtagits är att revidera kurslitteratur utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Bedömargruppen konstaterar att lärosätet har genomfört och planerar uppföljningar och åtgärder på

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

en ambitiös nivå på de flesta områden. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram de goda exemplen doktorandexaminatorn, doktorandinflytandet och den elektroniska mallen för individuella studieplaner som säkerställer att uppföljning och åtgärder samt återkoppling sker regelbundet.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Beträffande aspektområdet miljö, resurser och område anser bedömargruppen att doktorandprojekten skulle vinna på att definieras utförligare i termer av hur detta skiljer sig från omgivande ämnen. Utbildningen är i huvudsak tvärdisciplinär, vilket återspeglas i den breda lärarkompetensen.Handledarkompetensen bedöms vara tillräcklig för forskarutbildningen. I och med att doktorandprojekten är så olika tycks dock behovet av kompletterande handledarkompetens vara stort. Antalet antagna doktorander har minskat. Den allmänna studieplanen har därför reviderats så att kursdelen i institutionens forskarutbildningsämnen delvis samordnats, vilket skapar möjlighet för doktoranderna att vara del av en större forskningsmiljö. Detta är en positiv åtgärd som stärker miljön. Kvaliteten i nätverken förefaller vara säkerställd och nätverken stadda i god utveckling. Ett utvecklingsområde är att arbeta för flera externfinansierade forskningsprojekt och ökade kontakter utanför Norden.

Inom aspektområdet utformning, genomförande och resultat ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter beträffande hur kursdelen stödjer inhämtandet av breda ämneskunskaper och hur avhandlingskapiteln kan granskas i en ämnesspecifikt kvalificerad seminarieform. Bedömargruppen ser styrkor i den struktur som det elektroniska systemet för individuella studieplaner skapat, den uppföljning och kompetensutveckling som handledarkollegiets inrättande möjliggjort, de initiativ till kvalitetshöjande åtgärder som doktorandrådet kan ta och det planerade införandet av halvtidsseminarium med extern opponer. Som ett gott exempel vill bedömargruppen framhålla inrättandet av doktorandexaminatorns funktion.

Vad gäller arbetslivets perspektiv ger forskarutbildningen i dagsläget tillfälle till karriärplaneringssamtal mellan handledare och doktorand och det finns inslag som förbereder för framtida verksamhet vid högskola, men utbildningen har i övrigt inga direkt karriärförberedande inslag som gäller arbetslivet utanför högskolevärlden. Detta får därför anses vara ett utvecklingsområde.

Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesserna. Samtliga doktorander deltar i institutionens doktorandråd, och doktorandrepresentation finns i nämnder och styrelser. Viceprefekten tar i utvecklingssamtalen emot förslag till åtgärder. Doktorandrådet utser representanter som deltar i antagning, revision av allmän studieplan och kursplaner m.m. och doktorandrådet har även tagit initiativ till kvalitetshöjande åtgärder. Doktoranderna är också representerade vid prefektens beslutsmöten. Den formella organisationen säkerställer ett kontinuerligt doktorandinflytande som kan beskrivas som en systematisk uppföljning.

I självvärderingen lyfts kurslitteraturen fram som ett område som reviderats i ett jämställdhetsperspektiv. Den ojämna könsfördelningen i doktorandgruppen följer av sammansättningen på grundnivå och avancerad nivå. Ett arbete pågår med målet att låta ett medvetet jämställdhetsperspektiv genomsyra forskarutbildningen i stort.

Vad avser aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling konstaterar bedömargruppen att lärosätet har genomfört och planerar uppföljningar och åtgärder på en ambitiös nivå, vilka berör sådant som är av relevans för flera olika aspekter och perspektiv. Ett utvecklingsområde har utpekats gällande uppföljning av förekomsten av karriärförberedande inslag som gäller arbetslivet utanför högskolevärlden, fastän åtgärder vad avser denna förvisso har vidtagits i mycket till följd av doktoranders egna initiativ.

Datum
2017-12-11

 Reg.nr
411-00423-16

Lunds universitet

Lärosäte Lunds universitet	Forskarutbildningsämne Konsthistoria och visuella studier - doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4082
--------------------------------------	--	--------------------------------

Aspektområde: Miljö, resurser och område
Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömning med motivering: *Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.*

Namnet på forskarutbildningsämnet är vid Lunds universitet Konsthistoria och visuella studier, där avdelningen för konsthistoria och visuella studier är en del av institutionen för kulturvetenskaper. Doktoranderna har sedan 2016 möjlighet att delta i Nationella forskarskolan i historiska studier, med säte i Lund, vilket gäller två av de fyra doktoranderna. Inom forskarutbildningsämnet studeras bilder och andra visuella uttryck i vid bemärkelse, i historia och nutid. I den allmänna studieplanen anges som studieobjekt "bildkonst, fotografi, arkitektur, design, kunskapsbilder, estetiska bilder och kommersiella bilder", vilka analyseras ur såväl estetiska som kulturella och samhällsliga perspektiv. Självvärderingen anger att tillägget "visuella studier" i ämnesnamnet innebär att forskarutbildningen är öppen mot andra discipliner. Särskild behörighet att söka forskarutbildningen har enligt den allmänna studieplanen den som har 120 högskolepoäng i Konsthistoria och visuella studier eller annat relevant ämne. I självvärderingen ges några exempel på sökande vars ansökningar inte har antagits vid de senaste ansökningsomgångarna bland annat eftersom deras tidigare produktion och projektplaner inte haft tillräckligt fokus på visuella aspekter utan varit förankrade i andra discipliners förhållningssätt eller varit exklusivt historiskt inriktade. Vid intervjuerna klargjordes dock att inriktningen mot visuella studier inte innebär att den konsthistoriska delen av forskarutbildningsämnet kringskärs. Konstvetenskaplig forskning av flera olika slag ingår således i forskarutbildningsämnet, vilket också är det intryck som den allmänna studieplanen förmedlar.

För doktorander vars forskning har en utpräglad inriktning mot visuella studier utan några särskilt påtagliga beröringspunkter med det konstvetenskapliga fältet infinner sig en problematik som lyfts fram i självvärderingen. Där beskrivs hur det har hänt att en doktorand inte kunnat få adekvat feedback i samband med ett nationellt doktorandinternat på grund av att avhandlingsprojektet i fråga representerat en för konstvetenskapen ovanlig inriktning, även om det varit adekvat inom forskarutbildningsämnet Konsthistoria och visuella studier som detta definieras vid Lunds universitet. I detta fall har dock utländska forskargrupper kunnat ge stöd genom kontakter som huvudhandledaren förmedlat och doktorandens biträdande handledare från ett annat ämne vid institutionen har stora kunskaper i ämnet. Den brist på samhörighet med forskare vid de andra konstvetenskapliga utbildningarna i landet som likväl verkar kunna finnas infinner sig vore kanske ett mindre problem om lärosätet kunde erbjuda en tillräckligt omfattande forskarutbildningsmiljö. Miljön är dock liten, vilket är en utmaning som identifieras i självvärderingen. Samtidigt anges att strategin för att möta utmaningen är att närma sig såväl de andra konstvetenskapliga institutionerna i Sverige som de andra miljöerna vid det egna lärosätet. Inte heller de senare fungerar emellertid tillfredsställande som kompensation i alla lägen, vilket likaledes konstateras i självvärderingen. Trots detta potentiellt negativa förhållande, finner bedömargruppen att avgränsningen av forskarutbildningsämnet är överlag välmotiverad och adekvat.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16**Aspektområde: Miljö, resurser och område****Aspekt: Personal**

Bedömning med motivering: *Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.*

Ämnet Konsthistoria och visuella studier vid Lunds universitet har periodvis haft små handledningsresurser. Avdelningen var utan professor från 2011 till 2012. Miljön har sedan dess expanderat och här finns nu en professor, tre lektorer och några andra tjänster. Handledarna vid avdelningen är alla män. Avdelningen har dock tidigare verkat för en mer jämställd handledningsgrupp genom att (utöver de bihandledare som är anställda vid institutionen) engagera externa bihandledare som är kvinnor. Med något undantag förefaller dock dessa engagemang för närvarande vara avslutade. Samtliga doktorander är också kvinnor. För närvarande (vårterminen 2017) har avdelningen fyra doktorander. Dessa har alla professorn som handledare eftersom han är den ende tillsvidareanställda läraren i ämnet med docentkompetens, vilket vid Lunds universitet krävs för att vara huvudhandledare. Två av lektorerna avser dock att inom kort ansöka om docentur, men ansökningarna hade vid tiden för intervjuerna ännu inte lämnats in. Biträdande handledare finns i tre fall inom avdelningen (varav en med tidsbegränsad anställning) och en vid storinstitutionen (som är lektor i etnologi och digitala kulturer). Användandet av externa biträdande handledare/läsare är ett väl motiverat initiativ för att ytterligare vidga handledargruppen samt ge doktoranderna möjlighet att få sina projekt granskade av personer som inte ingår i den lokala miljön. Självvärderingen konstaterar att de externa handledarna har varit en viktig resurs för doktoranderna, och har bidragit till att handledningen har varit av hög kvalitet. Kommunikationen mellan doktorander och handledare har varit fortlöpande, och de externa handledarna har både haft möten med doktorander och kommenterat via e-post. En möjlighet till förstärkning av resurserna vore att engagera ytterligare externa biträdande handledare (från annat lärosäte) i händelse av att avdelningens handledare saknar specialistkunskap, exempelvis för avhandlingsprojekt inom tidig- eller förmoderna ämnen. Företrädesvis borde kvinnor då komma i fråga, för att uppnå en mer jämn könsfördelning inom handledargruppen vid avdelningen som idag främst utgörs av män. Storinstitutionens övriga kvinnliga lektorer/handledare – och det finns sådana inom närområden såsom digitala kulturer – skulle eventuellt också kunna spela en större roll som biträdande handledare.

Sammantaget är den nuvarande handledarkompetensen i princip tillräcklig för de fyra doktoranderna, men detta att bara professorn kan vara huvudhandledare är – vilket också framhålls i självvärderingen – en begränsning exempelvis vid nyrekryteringar av doktorander. Det gör utbildningen sårbar och väcker frågor om exempelvis möjligheten att byta handledare. Frågan berördes vid intervjuerna, där ledningen svarade att institutionen tidigare har löst frågan om handledarbyte i ett ämne som bara har en handledare med docentkompetens så att en professor i annat ämne gått in som huvudhandledare. Att fler av de potentiella handledarna bland avdelningens lektorer blir docenter är likväl önskvärt, också för att ämnes- och epokmässigt bredda den sammanlagda handledarkompetensen. Bedömargruppen vill betona vikten av att doktorander tilldelas handledare med specialistkompetens för det aktuella avhandlingsprojektet.

Forskarutbildningen har en bra koppling till vetenskapssamhället, såväl nationellt som internationellt. Hög kvalitet i utbildningen garanteras också i och med att doktoranderna kan samarbeta över ämnesgränser, i första hand vid institutionen för kulturvetenskaper där det finns mer omfattande handledarkapacitet. Också Nationella forskarskolan i historiska studier har handledarresurser och den verkar att döma av självvärderingen vara en stor forskarutbildningsmiljö, med 50 verksamma forskare.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljningen omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, även om återkoppling sker till relevanta intressenter.

Varje handledare genomgår (enligt praxis) en handledarutbildning. Uppföljning och kompetensutveckling för handledare sker i samband med handledarkollegium (två gånger per termin) samt i samband med internat i regi av Nationella forskarskolan i historiska studier. Avdelningens disputerade lärare går eller har gått handledarutbildning.

Vetenskaplig kompetensutveckling följs upp i fakultetens redovisning, där institutionerna redovisar ämnenas handledarkapacitet inför fakultetens fördelning av doktorandtjänster. Handledarkompetensen bedöms sedan av forskarutbildningsnämnden. Huruvida redovisningen och bedömningen resulterar i åtgärder och kvalitetsutveckling framgår inte, men eventuellt diskuteras kompetensutveckling i fråga om handledning vid det årliga utvecklingssamtalet med prefekten. Bedömningen är att det finns en systematisk uppföljning, men att det är oklart om den vid behov omsätts i åtgärder. Detta att endast en person vid avdelningen kan vara huvudhandledare spelar möjligen in här.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Publikationslistorna visar att avdelningens forskare och forskarutbildningens handledare har en omfattande publicering. Den samlade vetenskapliga kompetensen är solid och forskarutbildningsmiljön är stark vad gäller bredd. Seminarier inom andra ämnen vid institutionen som doktoranderna har tillgång till och Nationella forskarskolan i historiska studier med dess stora doktorandgrupp skapar en kritisk massa. Båda dessa är mångvetenskapliga forskningsmiljöer. Nationella forskarskolan i historiska studier är ett samarbete mellan Lunds universitet, Linnéuniversitetet, Malmö högskola, Södertörns högskola och Göteborgs universitet. Ett åttioatal doktorander ingår för närvarande. Från Konsthistoria och visuella studier deltar två doktorander, av vilka en är nyantagen vårterminen 2017. För dem gäller särskilda krav avseende kursdelen och i någon mån avseende upplägget av studierna.

Av självvärderingen framgår vidare att forskarutbildningen i konsthistoria och visuella studier har ett högt söktryck med cirka 40 sökanden vid senaste utlysningen, också från utlandet. Bland annat närheten till Danmark har gett möjligheter för doktorander att ha kontakter med andra forskarmiljöer. Ämnets internationalisering har också medfört en alltmer framträdande roll för engelska språket. Alla nuvarande doktorander skriver sina avhandlingar på engelska. Fakultetens introduktionskurs ges på engelska och e-postutskick och liknande görs likaledes på engelska. Ämnets internationalisering har sina rötter i avdelningens engelskspråkiga masterskurs. I underlaget konstateras att språkstöd för akademisk engelska och språkgranskning för doktoranderna samt handledare önskas, även om tryckningsbidrag för att kunna anlita språkgranskning finns. Det förefaller också som att internationella doktorander har haft problem med kurser på svenska. Den internationella prägeln är inte desto mindre att betrakta som en styrka hos forskarutbildningsmiljön. Doktoranderna disponerar 25 000

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

kronor för resor, kurs- och konferensdeltagande. De har också arbetsplatser vid avdelningen.

I självvärderingen diskuteras utförligt följderna av att den konstvetenskapliga forskningen vid lärosätet har så ringa omfattning att doktorander hänvisas till andra forskarutbildningsmiljöer för stimulans, feedback och expertis. Doktorander söker sig till kurser och seminarier i Danmark och andra länder. Doktoranderna söker även kurser vid andra svenska lärosäten, vid den egna storinstitutionens (institutionen för kulturvetenskaper) många seminarier och vid Nationella forskarskolan i historiska studier. En oro för splittring anförs, i form av såväl schematekniska krockar som kris för den egna ämnesidentiteten. Också i detta sammanhang tas den särskilda ämnesinriktningen upp och risken att den genom kopplingen till forskarskolan förskjuts mot historiska frågeställningar. Situationen i Lund, där ämnet är i minsta laget för att erbjuda en stark forskarutbildningsmiljö men där många närliggande discipliner och fora av olika slag välkomnar doktoranderna, liknar den för många andra discipliner. Den enskilda doktoranden kan emellertid finna värdefulla impulser inom de närliggande ämnena. Bedömningen är att forskningen vid lärosätet har tillräcklig kvalitet och omfattning för att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på hög vetenskaplig nivå, men att miljön för att skapa goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt snarast behöver samarbeta närmare med andra ämnen – i första hand vid den egna institutionen. Att skilda vetenskapliga synsätt ibland ställs mot varandra är positivt, men att finna vägar och former för att hantera detta framstår som en av utmaningarna för forskarutbildningen. För närvarande ger utbildningen ett intryck av att vara en öppen struktur där det är upp till doktoranden att finna ett adekvat innehåll och en progression i samverkan med handledare, ämneskollegor och andra. Ett sådant inslag i forskarutbildningen behöver inte vara negativt, men bedömargruppens uppfattning är att doktoranderna lämnas alltför mycket på egen hand i en miljö som delvis är resurssvag och svårnavigerad.

Inom institutionen finns fyra ämnesöverskridande forskningsnoder med fokus på digitala kulturer, analog kultur, miljöhumaniora respektive medicinsk humaniora. Samtliga nuvarande doktorander förefaller ingå i någon av dessa forskningsnoder. Här samlas både forskare och doktorander vid institutionen kring gemensamma forskningsfrågor och disciplinöverskridande samarbeten.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Självvärderingen framhåller att kvalitet och rutiner säkerställs i en öppen dialog. I en så här liten forskarutbildningsmiljö har det inte varit meningsfullt att arrangera sedvanliga, anonyma utvärderingar. Uppföljning av individuella studieplaner innebär en kontinuerlig utvärdering av utbildningen. Doktoranderna har också ett årligt medarbetarsamtal med institutionens prefekt för forskarutbildningen. Avdelningen har också avdelningsmöten dit alla anställda är kallade och där forskarutbildningen är en stående punkt. Detta betyder att utbildningsverksamheten diskuteras vid ett flertal tillfällen per termin. Institutionens prefekt håller också årliga kvalitetsdialoger med avdelningen om forskning och forskarutbildning. Därtill sker diskussioner om och utvärdering av forskarutbildningen gemensamt inom institutionen och i rapportering till fakulteten angående handledarresurser. I dessa sammanhang kan problem och utvecklingsområden identifieras. Positiva reaktioner på samarbetet med Nationella forskarskolan i historiska studier har registrerats liksom att detta enligt handledare och doktorander, inklusive alumner, leder till en kvalitetshöjning av forskarutbildningen.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Bedömningen är att uppföljningen inom den egna miljön fungerar bra även om den inte (på grund av sin litenhet) genomförs med samma grad av systematik som den institutionsgemensamma uppföljningen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Bedömargruppen vill beträffande aspekten forskarutbildningsämne framhålla att den uttalade inriktningen mot visuella studier inte innebär att den konsthistoriska delen av forskarutbildningsämnet begränsas. Konstvetenskaplig forskning av flera olika slag ingår således i forskarutbildningsämnet, vilket också med viss tydlighet framgår av den allmänna studieplanen. Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet bedöms därmed vara välmotiverad och adekvat.

Vad gäller aspekten personal ser bedömargruppen att ett utvecklingsområde föreligger. Detta att det i dagsläget endast finns en tillsvidareanställd handledare med docentkompetens inom ämnet – och alltså en enda möjlig huvudhandledare – utgör en påtaglig begränsning då mycket av forskarutbildningen hänger på denna person, samt att ett eventuellt byte av huvudhandledare kan bli komplicerat. Det är således av vikt att fler potentiella handledare i Konsthistoria och visuella studier blir docentkompetenta. En möjlighet till förstärkning av handledarresurserna som bedömargruppen rekommenderar är att avdelningen engagerar biträdande handledare från andra lärosäten med för doktorandens projekt relevant specialistkompetens, då sådan i nuläget inte finns inom institutionen för kulturvetenskaper vid Lunds universitet. Dessa bör i första hand vara kvinnor för att uppnå en jämnare könsfördelning bland de tillgängliga handledarna. Trots ovan nämnda problematik framstår den nuvarande handledarkapaciteten likväl som tillräcklig för de i dagsläget fyra inskrivna doktoranderna, bland annat i ljuset av att institutionen i händelse av handledarbyte kan ombesörja att en professor i annat ämne går in som huvudhandledare.

Den lokala forskarutbildningsmiljön är relativt liten: fyra tillsvidareanställda disputerade, fyra doktorander och ett antal forskare inom forskarutbildningsämnet som är knutna till institutionen. Däremot ingår forskarutbildningen i en stor akademisk miljö på institutionen och inom Nationella forskarskolan i historiska studier. Därtill utnyttjar doktorander även möjligheterna att läsa forskarutbildningskurser vid andra lärosäten och får på så vis tillgång till en vidgad akademisk miljö. Pendlandet mellan mångvetenskapliga miljöer samt lokala och nationella inomvetenskapliga sammanhang skapar utmaningar för doktorander och doktorandprojekt att hantera de många olika vetenskapliga förhållningssätt som finns i dessa miljöer. Att möta många olika vetenskapliga synsätt inom forskarutbildningens bedöms vara positivt, men enligt bedömargruppen skapar detta samtidigt ett särskilt behov av att hitta former för att hantera dessa inom forskarutbildningen. För att stötta doktoranderna i detta, vill bedömargruppen föreslå att forskarutbildningens kursdel och progression får en tydligare struktur och förankring i forskarutbildningsmiljön. Utbildningen har en mycket internationell profil vilket bedömargruppen ser som en styrka, även om det förefaller finnas vissa ytterligare önskemål gällande språkstödet på fakultetsnivå.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16**Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat****Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Forskarutbildningen ger stor möjlighet att anpassa kursdelen efter den enskilda doktorandens projekt och intressen, då endast 7,5 högskolepoäng (en introduktionskurs som ges av fakulteten) av 60 högskolepoäng är obligatoriska. För dem som ingår i Nationella forskarskolan i historiska studier ingår därutöver kurser som tillsammans omfattar 15 högskolepoäng. De doktorander som är anslutna till forskarskolan läser alltså kurser om 22,5 högskolepoäng som (i princip) ligger utanför forskarutbildningsämnet.

Det finns inte några riktlinjer i den allmänna studieplanen som stipulerar hur resterande kurspoäng ska fördelas på olika moment. De 52,5 högskolepoäng det rör sig om kallas "Ämneskurs i forskarutbildningsämnet". Delkurser väljs i samråd med handledaren. Doktorander inom Nationella forskarskolan i historiska studier måste läsa kurser motsvarande minst 15 högskolepoäng i dess regi. I kursdelen kan också högskolepedagogiska kurser ingå. Doktoranderna – uppgifterna omfattar också alumner – har i viss omfattning läst kurser vid andra institutioner och lärosäten i Sverige eller utomlands, i flera fall i Danmark. Att döma av de kursnamn som redovisas i självvärderingen tycks dessa mestadels höra till forskarutbildningsämnet, men ibland befinner de sig inom andra områden.

Här skönjs ytterligare en effekt av den splittring som tidigare berörts. Doktorander har tillgång till ett ökande kursutbud på institutions- eller fakultetsnivå, vid andra lärosäten och vid Nationella forskarskolan i historiska studier. De är på sätt och vis hänvisade till detta utbud eftersom avdelningen/ämnet (förmodligen) inte har resurser – eller tillräckligt många doktorander – för att ge egna kurser. Flera kurser har också inriktning mot färdigheter och förmågor snarare än mot kunskap och förståelse. Samtidigt finns en tendens, motiverad av behovet att dels fullfölja utbildningen inom den givna tidsramen och dels öva de relaterade färdigheterna, att poängsätta andra moment (till exempel deltagande på konferenser och publikationer med mera). En klok strategi har varit att poängsättningen regleras av institutionens handledarkollegium som har i uppgift att utforma en gemensam standard. Ett resultat av ovanstående är dock att allt färre poäng återstår för att säkerställa att doktoranderna uppfyller målen vad avser kunskap och förståelse. Problematiken är dock svår att närmare utröna eftersom fördelningen av flertalet kurspoäng enligt den allmänna studieplanen sker individuellt. De insända tre individuella studieplanerna bekräftar i någon mån att få av de nuvarande doktorandernas avklarade kursmoment bedöms vara inriktade mot just kunskap och förståelse.

Kanske är det orealistiskt att en så specialiserad utbildning skulle kunna ha organiserade kurser (med lärare och andra deltagare) som täcker hela kursdelen av forskarutbildningen. Ett nytt kursformat introducerades dock vid avdelningen höstterminen 2016 där löpande moduler om 1,5 högskolepoäng tar upp teoretiska begrepp inom ämnet, vilket förefaller vara ett gott initiativ. Den lösning på kursproblematiken som står till buds är kanske att säkerställa att en viss del av utbildningens kursdel läggs på läskurser som förmodligen ofta är individuellt utformade, med ett starkt fokus på kunskapsmålen inom forskarutbildningsämnet. Det finns inte någon anledning att ifrågasätta kvaliteten på de kurser som i dagsläget följs av doktoranderna, varför måluppfyllelsen ändå bedöms som tillfredsställande men med vissa förbehåll på grund av en risk för att en alltför stor kursdel kan

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

komma att förläggas utanför forskarutbildningsämnet. Bedömargruppen ser därmed "Ämneskurs i forskarutbildningsämnet" som ett utvecklingsområde. En möjlighet vore att tydligt stipulera att en del – förslagsvis en tredjedel eller mer – av de individuella kurserna ska vara ämnesspecifika. Ett annat förslag är att åtminstone en kurs ska ligga utanför doktorandens forskningsområde, så att exempelvis en doktorand med inriktning på bild läser en kurs med inriktning mot arkitekturforskning.

Det är förvisso säkert en utmaning att inom den begränsade tiden uppnå bredd och systematisk förståelse inom det vidare konst- och bildvetenskapliga fältet, men likväl kan bedömargruppen inte bortse från att det är ett tydligt formulerat examensmål. Bedömargruppen vill betona den roll som institutionens handledarkollegium torde ha när det gäller säkerställandet av att kursdelen (exklusive introduktionskursen) sammantagen bidrar till doktorandernas måluppfyllelse. Kursdelen skulle kunna ges en mer uttalad koppling till måluppfyllelsen, med såväl obligatoriska som valbara moment syftande till kunskap och förståelse i enlighet med examensmålen.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga visar att denna under den senaste tioårsperioden ligger över (det vill säga en snabbare genomströmningstakt) eller är i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor utöver hur lärosätet arbetar generellt för att doktorander ska slutföra sina utbildningar i tid.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Enligt självvärderingen utvärderas forskarutbildningen främst genom de återkommande samtalen mellan handledare och doktorand. Det finns dock inte någon särskild plats för att dokumentera detta, exempelvis i individuella studieplaner. Uppföljningen av de individuella studieplanerna sker årsvis och dessa anses inte vara utformade för att kunna återge den typ av fortlöpande uppföljning och återkoppling som sker vid de återkommande samtalen mellan handledare och doktorand. Nationella forskarskolan i historiska studier har ett utvärderingssystem (på årsbasis) men institutionens samarbete med denna har inte hunnit vara så länge att någon doktorand ännu har ingått i en sådan utvärdering.

De fora för mer systematisk uppföljning av forskarutbildningens utformning och genomförande som finns är medarbetarsamtal med biträdande prefekt för forskarutbildningen (som alltså inte är handledare), avdelningens möten, exitsamtal med disputerade (som genomförs av biträdande prefekt för forskarutbildningen) och en årlig doktoranddag. Därutöver har universitetsövergripande utvärderingar av forskarutbildningarna vid lärosätet genomförts 2007 och 2012, vilka bland annat har lett till åtgärder för att förbättra introduktionskurserna vid lärosätet. Bedömargruppen ser positivt på att medarbetarsamtalen separerats från uppföljningen av den individuella studieplanen, då det är ur arbetsmiljösynpunkt viktigt att särskilja institutionstjänstgöring och forskarutbildningen.

För den enskilda doktoranden är individuella studieplaner ett mycket viktigt instrument för uppföljning. Ett arbete har inletts för att i samråd med fakulteten se över rutiner och former för arbetet med detta verktyg. I självvärderingen medges viss försummelse i hanteringen av de individuella studieplanerna – avdelningen har under en period inte sänt in dem till fakulteten – vars roll som verktyg för kontroll och säkerställande av måluppfyllelse således har varit eftersatt. I självvärderingen förs ett ganska ingående resonemang kring de individuella studieplanerna som dels ett kontrollinstrument och dels

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

ett dynamiskt "löpande projektverktyg". Det framgår här vidare att de individuella studieplanernas utformning inte har befunnits optimal av personalen, då de bland annat har ansetts vara i vissa avseenden för översiktliga och i andra avseenden inte upplevts ge tillräcklig översikt för planering över längre perioder. Det kan här nämnas att bedömargruppen inte har funnit att de individuella studieplaner som används skulle vara bristfälliga till själva sitt innehåll. Rutinerna kring dem är likväl ett utvecklingsområde.

Det faktum att medarbetarsamtal, avdelningsmöten, exitsamtal och årligen återkommande doktoranddaggar äger rum gör att bedömargruppen – trots de nämnda bristerna vad gäller de individuella studieplanernas handhavande – ändå kan anse att systematisk uppföljning och återkoppling i syfte att säkra måluppfyllelsen sker. Institutionens handledarkollegium spelar här även en viktig roll.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga sker enligt självvärderingen genom kurser, mitt- och slutseminarium, konferensdeltagande, interna workshops och seminarier samt genom andra aktiviteter där doktorander deltar. Doktoranderna förefaller inom utbildningen ha goda möjligheter att föra en dialog med vetenskapssamhället genom konferenspresentationer och artikelskrivande nationellt och internationellt. Avdelningen har också anordnat egna symposier och forskarna i miljön – det är dock främst alumner som nämns i självvärderingen – deltar i konferenser i olika roller. Allt detta ger träning i att hålla tidsramar och färdigställa forskningsuppgifter. Det verkar i synnerhet vara humanistiska och teologiska fakulteterna som arrangerar moment inriktade på färdighet och förmåga, exempelvis seminarier 2014 om muntlig kommunikation av egen forskning och 2015 om populärvetenskaplig kommunikation av egen forskning på svenska.

Bedömargruppen ser positivt på det uppslag som redogörs för i självvärderingen om att utforma en institutionsgemensam delkurs med inriktning på färdighetsdelen i examensmålen och vars delmoment skulle examineras under utbildningens gång. Anmärkningsvärt är att det i dagsläget endast är genomförande av mitt- och slutseminarium som är uttalade obligatoriska moment inriktade på dessa examensmål. Liksom för kunskapsformen kunskap och förståelse blir planeringen av kursdelen avgörande för säkerställandet av att även denna kunskapsform uppfylls. Ett utvecklingsområde är att tydliggöra i den allmänna studieplanen, interna riktlinjer eller liknande hur utbildningen arbetar mot dessa examensmål. Utbildningens kursdel skulle kunna ges en mer uttalad koppling till måluppfyllelsen, med såväl obligatoriska som valbara moment syftande till färdighet och förmåga i enlighet med examensmålen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Enligt självvärderingen utvärderas forskarutbildningen främst genom de återkommande samtalen mellan handledare och doktorand. Bedömargruppen vill emellertid framhålla de individuella studieplanerna som viktiga redskap för att doktoranderna ska kunna utveckla förmågan att bedriva forskning inom givna tidsramar, liksom att säkerställa progression även i andra avseenden. Ett arbete har inletts för att i samråd med fakulteten se över rutiner och former för arbetet med detta verktyg. I självvärderingen medges viss försummelse i hanteringen av de individuella studieplanerna vars roll som verktyg för kontroll och säkerställande av måluppfyllelse således har varit eftersatt. Bedömargruppen har inte funnit att de individuella studieplaner som används skulle vara bristfälliga till själva sitt innehåll. Rutinerna kring dem är likväl ett utvecklingsområde.

Det faktum att medarbetarsamtal, avdelningsmöten, exitsamtal och årligen återkommande doktoranddagar äger rum gör att bedömargruppen – trots de nämnda bristerna vad gäller de individuella studieplanernas handhavande – ändå kan anse att systematisk uppföljning och återkoppling i syfte att säkra måluppfyllelsen också vad gäller dessa examensmål sker. Institutionens handledarkollegium spelar här även en viktig roll.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet uppnås genom doktorandernas arbete med egenformulerade avhandlingsprojekt som utvecklas med stöd av handledningen och andra inslag i utbildningen. Förståelse för forskningens etiska dimensioner tränas vid kurs- och seminariemoment. Även konferensdeltagande kan bidra till projektens utveckling i detta avseende. Institutionen har 2016 anordnat ett forskningsseminarium om etikprövning och planer finns vid lärosätet på att införa en obligatorisk kurs i forskningsetik. För att ytterligare stärka doktoranders insikter i forskningens etiska dimensioner ska aspekten vara tema i ett kommande nationellt doktorandinternat för konstvetenskap.

Doktoranderna skaffar sig således under forskarutbildningen en fördjupad förståelse för vetenskapens möjligheter och begränsningar samt konstvetenskapens roll i samhället. De anställda doktorandernas forskningsprojekt har också stor relevans för konstens roll i samhället. Ett utvecklingsområde är inte desto mindre utbildningens kursdel som skulle kunna ges en mer uttalad koppling till måluppfyllelsen, med såväl obligatoriska som valbara moment syftande till värderingsförmåga och förhållningssätt i enlighet med examensmålen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Enligt självvärderingen utvärderas forskarutbildningen främst genom de återkommande samtalen mellan handledare och doktorand. Bedömargruppen vill emellertid framhålla de individuella

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

studieplanerna som viktiga redskap för att doktoranderna ska kunna utveckla förmågan att bedriva forskning inom givna tidsramar, liksom att säkerställa progression även i andra avseenden. Ett arbete har inletts för att i samråd med fakulteten se över rutiner och former för arbetet med detta verktyg. I självvärderingen medges viss försummelse i hanteringen av de individuella studieplanerna vars roll som verktyg för kontroll och säkerställande av måluppfyllelse således har varit eftersatt. Bedömargruppen har inte funnit att de individuella studieplaner som används skulle vara bristfälliga till själva sitt innehåll. Rutinerna kring dem är likväl ett utvecklingsområde.

Det faktum att medarbetarsamtal, avdelningsmöten, exitsamtal och årligen återkommande doktoranddaggar äger rum gör att bedömargruppen – trots de nämnda bristerna vad gäller de individuella studieplanernas handhavande – ändå kan anse att systematisk uppföljning och återkoppling i syfte att säkra måluppfyllelsen också vad gäller dessa examensmål sker. Institutionens handledarkollegium spelar här även en viktig roll.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Då den allmänna studieplanen föreskriver att 7,5 högskolepoäng av totalt 60 högskolepoäng i forskarutbildningens kursdel är obligatoriska samt att resten av kurserna inom ämneskursen (52,5 högskolepoäng) väljs i samråd med handledare, ges stor möjlighet att anpassa kursdelen efter den enskilda doktorandens projekt och intressen. De doktorander som ingår i Nationella forskarskolan i historiska studier har ytterligare 15 högskolepoäng obligatoriska kurser. Den obligatoriska introduktionskursen om 7,5 högskolepoäng, liksom forskarskolans obligatoriska kurser, ligger utanför forskarutbildningsämnet och är av orienterande karaktär. Säkerställandet av att doktoranderna uppfyller de i den allmänna studieplanen angivna målen för kunskapsformen kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet blir avhängigt av vilka kurser och kursmoment som doktoranden väljer tillsammans med handledaren.

Måluppfyllelse vad avser färdighet och förmåga säkerställs genom kursexamination samt genomförande av mitt- och slutseminarium som är obligatoriska moment. Därtill finns ett antal möjligheter för doktorander att utveckla färdighet och förmåga i form av exempelvis konferensdeltagande eller interna workshops, seminarier och projekt. Säkerställande av doktorandernas intellektuella självständighet sker bland annat genom att doktorander antas med egenformulerade avhandlingsprojekt. För att träna doktoranderna i forskningsetik och vetenskaplig redlighet finns idag inget särskilt moment inom forskarutbildningen utöver avhandlingsarbetet och valbara kurser som berör detta. Detsamma gäller för vetenskapens roll i samhället.

Uppföljning av forskarutbildningen sker främst genom samtal mellan handledare och doktorand. Ett utvecklingsområde är att på ett mer systematiskt sätt dokumentera uppföljningen och de eventuella åtgärder som vidtas, exempelvis genom att utveckla arbetet med de individuella studieplanerna. I självvärderingen framförs såväl självkritik mot den egna användningen och hanteringen av de individuella studieplanerna som kritik mot lärosätets utformning av de elektroniska mallarna för dem. För närvarande inför avdelningen förbättrade rutiner när det gäller handhavandet av de individuella studieplanerna.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Det sker utifrån vad bedömargruppen erfar inte någon systematisk uppföljning av forskarutbildningens måluppfyllelse just med avseende på de respektive lärandemålen i den allmänna studieplanen. (Nationella forskarskolan i historiska studier har dock en sådan uppföljning, men då doktoranderna blev en del av denna först höstterminen 2016 har de inte ingått i den ännu.) Forskarutbildningen och frågor som rör denna diskuteras dock i en rad olika sammanhang, bland annat i form av medarbetarsamtal, en stående punkt vid avdelningens möten, exitsamtal med disputerade samt vid institutionens årliga doktoranddag. Dessutom genomförs universitetsgemensamma utvärderingar av lärosätets utvärderingsenhet, senast 2007 och 2012.

Forskarutbildningen är välorganiserad med mestadels genomtänkta procedurer för att säkerställa kvaliteten. Dock menar bedömargruppen att det vore önskvärt att stärka utbildningens kursdel genom att ge den en mer uttalad koppling till måluppfyllelsen, med såväl obligatoriska som valbara moment syftande till kunskap och förståelse, färdighet och förmåga respektive värderingsförmåga och förhållningssätt i enlighet med examensmålen.

Perspektiv.

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.* När det gäller arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen svagheter beträffande förberedelserna för en karriär utanför akademien, vilka inte adresseras i nämnvärd utsträckning i självvärderingen eller vid intervjuerna.

Forskarutbildningen i Konsthistoria och visuella studier vid Lunds universitet har en pregnant akademisk profil i relation till doktorandernas karriärmöjligheter. Utbildningen förbereder enligt självvärderingen doktorander "främst för en akademisk karriär". Det finns ett flertal inslag vid sidan av avhandlingsarbetet som stödjer detta: högskolepedagogiska kurser, möjlighet till institutionstjänstgöring (främst undervisning), seminarier om och träning i att skriva ansökningar om forskningsmedel samt möjligheter att etablera nätverk utanför avdelningen (bland annat genom de externa bihandledarna). Självvärderingen och individuella studieplaner visar att doktoranderna är inriktade på akademiskt arbete med vetenskaplig publicering och aktivt konferensdeltagande.

Lärosätet har god kontakt med alumner. Sedan 2000 har elva doktorander antagits till utbildningen. Av dessa har sju disputerat, varav sex idag arbetar vid Lunds universitet eller vid andra lärosäten i Sverige och Finland. Att doktorer efter examen går vidare till sådana anställningar visar att utbildningen förbereder dem för ett arbetsliv inom akademien.

Om arbetslivet utanför universitet och högskolor sägs i självvärderingen emellertid ingenting, mer än att en alumn arbetar som PR-konsult och strateg med fokus mot konstvärlden. Ingen reflektion görs om utbildningens relation till det utom-akademiska arbetslivets krav och förväntningar eller om huruvida förvärvade färdigheter och kunskaper är överförbara till andra verksamheter. Inget sägs heller om ämnets kontakter med arbetslivet utanför akademien (exempelvis konstlivet, kritik, kulturarvssektorn, myndigheter, företag) eller om det går att välja en inriktning på forskarstudierna mot en utom-akademisk karriär. Vid intervjuerna gavs möjlighet att komplettera självvärderingens ofullständiga svar, men någon ytterligare information eller reflektion avseende förberedelser för ett arbetsliv utanför akademien gavs inte. Bedömargruppen finner detta anmärkningsvärt.

Självvärderingen säger under rubriken arbetslivets perspektiv inte heller något om hur utbildningen

förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv inom akademien, genom exempelvis forsknings- eller undervisningssamarbeten med andra discipliner där visuella perspektiv aktualiseras. Av andra delar av underlaget kan det dock utläsas att sådana kontaktytor förekommer i inte ringa omfattning och kan förmodas vara fördelaktiga för doktoranderna. På ett allmänt plan får den forskarutbildade i Konsthistoria och visuella studier kompetens som är överförbar och användbar i flera sektorer av arbetslivet: att självständigt arbeta med lösning av forskningsproblem, att författa vetenskaplig text på engelska och svenska, att presentera muntligt i såväl populärvetenskapliga som akademiska sammanhang, att granska texter och revidera egna med mera.

Institutionens doktoranddag 2016 hade temat "Livet efter disputationen" och även andra doktoranddagar har haft inslag av förberedelser för karriären efter disputation. Därutöver anordnar fakulteten karriärinriktade seminarier. Vid institutionen äger årligen ett ansökarseminarium rum där såväl forskare som doktorander får stöd i att skriva forskningsansökningar, vilket också det förbereder för en akademisk karriär efter forskarutbildningen.

Arbetslivets perspektiv framstår sammantaget för bedömarna som ofullständigt redovisat i självvärderingen och vid intervjuerna, vilket ger en bild där perspektivet endast delvis förefaller vara tillgodosett. Bedömargruppen har av det sammanlagda underlaget ändå dragit slutsatsen att utbildningen är användbar och förbereder doktoranden för ett föränderligt arbetsliv, om än med tydlig tyngdpunkt inom akademien.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Ämnet har aktiva och goda kontakter med sina disputerade alumner. Alumnarbetet är också viktigt vid Nationella forskarskolan i historiska studier som bland annat arrangerar särskilda alumnkvällar. Utbildningens utformning och genomförande följs upp systematiskt ur ett arbetslivsperspektiv genom institutionens remissvar till fakulteten inför utlysning av nya doktorandtjänster, Nationella forskarskolan i historiska studiers egna alumnundersökningar och lärosätets utvärderingsenhetens universitetsgemensamma rapporter (2007 och 2012). Forskarskolan arbetar aktivt med arbetslivsaspekter och har anordnat internat med temat arbetsmarknad och karriärplanering. Antalet disputerade är relativt få och därmed lätta att följa.

Av en i självvärderingen anförd rapport från Lunds universitets utvärderingsenhet framgår att doktorsalumner inom och utanför universitetet har gjort likartade bedömningar av sin forskarutbildning. Båda grupperna är nöjda med att utbildningen gett dem förmåga till självständig problemlösning, att kritiskt granska ny kunskap och att göra skriftliga presentationer. Vidare framhåller de alumner som arbetar utanför universitetet att andra områden som är viktiga i det postdoktorala arbetslivet är att identifiera behov av ny kunskap, göra muntliga presentationer och att kommunicera på engelska. Även dessa färdigheter har de "i hög grad" utvecklat inom forskarutbildningen. I andra avseenden är alumnerna dock mera kritiska; projektledning, förmåga att samarbeta i team, att kunna förklara för icke-specialister, organisationsutveckling, förmåga att utöva ledarskap och göra etiska bedömningar uppges inte ha uppmärksammats särskilt mycket under forskarutbildningen. Detta avser alltså forskarutbildningen vid hela universitetet.

Den sammantagna bedömningen är att doktoranderna i Konsthistoria och visuella studier förbereds

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

väl för en akademisk karriär. Däremot ser bedömargruppen en svaghet avseende förberedelserna inför en karriär utanför akademien.

Perspektiv:**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser. När det gäller doktoranders perspektiv ser bedömargruppen en svaghet i de begränsade möjligheterna till handledarbyte.*

Antagningsprocessen genomförs på ett systematiskt sätt. Doktoranderna deltar i avdelningsmöten, där forskarutbildningen är en stående punkt, och har en representant i institutionsstyrelsen. Doktoranderna är också representerade i fakultetsstyrelsen och forskarutbildningsnämnden. De erbjuds ett introduktionsmöte med prefekten för forskarutbildningen och årliga medarbetarsamtal med biträdande prefekten för forskarutbildningen samt ingår i institutionens årliga enkätundersökning om psykosocial arbetsmiljö. De frågor som nämns i självvärderingens avsnitt om doktoranders perspektiv rör främst rättigheter, förlängning, sjukskrivning och så vidare. Hur doktoranderna tar aktiv del i arbetet med utveckling av utbildningen beskrivs inte explicit, men av underlaget i övrigt framgår att det finns tämligen goda möjligheter till doktorandinflytande. I och med den allmänna studieplanens öppenhet vad gäller formulering av avhandlingsprojekt och val av kurser kan doktorander, i samråd med handledaren, påverka den egna forskarutbildningens genomförande och innehåll. Doktoranders inflytande över den egna utbildningen och läroprocesserna är således god, dock under förutsättning att kontakten med handledare fungerar väl.

Doktoranderna ges som nämnts möjlighet att genomföra självvalda kurser, samt kan själva föreslå en extern läsare av avhandlingen. Det är dock ur doktorandperspektiv en svaghet att möjligheterna att byta huvudhandledare inom forskarutbildningsämnet i dagsläget är starkt begränsade. Något som bedömargruppen däremot vill framhålla som positivt är detta att medarbetarsamtalen separeras från uppföljningen av de individuella studieplanerna, eftersom det ur arbetsmiljösynpunkt är viktigt att särskilja institutionstjänstgöring och forskarutbildningen för att i görligaste mån motverka eventuell stress och andra psykosociala problem. Bedömargruppen ser för övrigt positivt på att doktoranderna i två fall deltar i Nationella forskarskolan i historiska studier och därmed kommer i åtnjutande av resurser av olika slag som inte avdelningen kan erbjuda.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningen vid Lunds universitet utvärderades 2012. Nationella forskarskolan i historiska studier utvärderas i utvärderingsplattformen Survey & Report, varvid dess samarbetsråd och ledningsgrupp tar del av resultaten. Exitsamtal kommer att genomföras vid institutionen i samband med avslutad utbildning från och med 2017, med återkoppling till handledarkollegiet. En examensenkät ska också skickas till nydisputerade vid universitetet. Doktoranderna vid avdelningen har möjligheter att i flera fora formellt föra fram sina synpunkter till de ansvariga, som underlag för kvalitetsutveckling. Den psykosociala arbetsmiljön bedöms följas upp och arbetas med på ett adekvat sätt. I självvärderingen är det emellertid svårt att utläsa om utbildningen i just Konsthistoria och visuella studier följs upp systematiskt för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen och om resultaten vid behov omsätts i åtgärder.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande. Doktoranderna kan delta i utvecklingsarbete och beslutsprocesser. Bedömargruppen anser dock att det ur doktorandperspektiv är en svaghet att möjligheterna att byta huvudhandledare i dagsläget är begränsade.

Perspektiv:**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. När det gäller jämställdhetsperspektivet ser bedömargruppen ett utvecklingsområde i uppföljning på avdelningsnivå av perspektivets integrering i forskarutbildningens utformning och genomförande.*

Vid avdelningen och institutionen finns stor medvetenhet om jämställdhetsaspekter. Kursernas litteraturlistor granskas av institutionsstyrelsen bland annat utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Genus- och queerperspektiv är integrerade inom forsknings- och avhandlingsprojekt vid avdelningen. Hur jämställdhetsperspektiv integreras i forskarutbildningens utformning och innehåll framgår dock inte med tydlighet i självvärderingen. Kurser med inriktning på genus- och queerperspektiv nämns, men det är inte uppenbart på vilken nivå de ges eller hur de är utformade. Doktorandgruppens sammansättning varierar över tid, vilket framhålls i självvärderingen. För tillfället är samtliga fyra doktorander kvinnor. Självvärderingen anför begränsade möjligheter att påverka könsfördelningen i doktorandgruppen, eftersom kön bara ska påverka rekryteringen om två sökande är meritmässigt likvärdiga. Nationella forskarskolan i historiska studier eftersträvar genusbalans i handledningsgruppen. När det gäller Konsthistoria och visuella studier tycks någon sådan strävan inte ha styrt handledningsgruppens sammansättning. Huvudhandledare för de fyra doktoranderna är den manlige professorn. En manlig lektor vid avdelningen är biträdande handledare för två av doktoranderna, en manlig lektor vid avdelningen med tidsbegränsad anställning är biträdande handledare för den tredje doktoranden medan den fjärde har en manlig lektor i digitala kulturer (vid institutionen) som biträdande handledare. En doktorand har (eller har haft) ytterligare en biträdande handledare – en kvinnlig professor verksam vid ett universitet i Kanada. Även om ett system med "tredjeläsare" utanför lärosätet i någon mån förändrar den sammantagna bilden, konstaterar bedömargruppen att samtliga huvud- och bihandledare i närmiljön är män, vilket ur jämställdhetsperspektiv är en tydlig brist. Svårigheten att bemanna kurser och handledning med genusbalans är ytterligare en problematik med den lilla miljön. Dock finns, vilket självvärderingen lyfter fram, omfattande handledningskapacitet vid institutionen för kulturvetenskaper som arbetar för att handledning ska kunna ske över ämnesgränserna. Obalansen är mot denna bakgrund inte ofrånkomlig.

Bedömargruppen anser att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande, men att det finns en tydlig problematik beträffande genusbalansen i handledningsbemanningen. För närvarande är också könsfördelningen bland doktoranderna otillfredsställande (100 procent kvinnor).

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Fakultetens forskarutbildningsnämnd har granskat könsfördelningen bland institutionernas doktorander men tar i detta arbete inte hänsyn till de enskilda ämnena/avdelningarna utan bara

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

institutionerna i stort, vilket gör att detta inte kan betraktas som en utvärdering av specifikt forskarutbildningen i Konsthistoria och visuella studier. Jämställdhetsperspektivet ingår i Nationella forskarskolan i historiska studiers självvärderingar, där det 2016 framkom att forskarskolan bör arbeta aktivt med perspektivet. En temaförmiddag om delaktighet och jämställdhet genomförs under 2017.

Huruvida systematisk uppföljning görs inom avdelningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet – och huruvida resultatet vid behov omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling – framgår inte av underlaget, varför bedömargruppen ser uppföljning av jämställdhetsperspektivet på avdelningsnivå som ett utvecklingsområde. Den systematiska uppföljning som förefaller ske genomförs på fakultetsnivå, förutom inom Nationella forskarskolan i historiska studier.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Handledarnas vetenskapliga kompetensutveckling följs upp i samband med att institutionerna redogör för ämnenas handledarkapacitet inför fakultetens fördelning av doktorandtjänster, varvid handledarkompetensen bedöms av forskarutbildningsnämnden. Självvärderingen framhåller i övrigt att forskarutbildningsmiljöns kvalitet företrädesvis säkerställs i en öppen dialog. Årliga medarbetarsamtal med institutionens prefekt för forskarutbildningen, avdelningsmöten dit alla anställda är kallade och där forskarutbildningen är en stående punkt samt kvalitetsdialoger med avdelningen om forskning och forskarutbildning som hålls av institutionens prefekt innebär sammantagna att forskarutbildningen diskuteras vid ett flertal tillfällen per termin. Hur resultat omsätts i åtgärder och på vilket sätt återkoppling sker är inte närmare dokumenterat i självvärderingen, men bedömningen är att uppföljningen inom den egna miljön fungerar bra även om den inte genomförs med samma grad av systematik som den fakultets- och institutionsgemensamma uppföljningen.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling i mer systematiska former äger främst rum på institutions-, fakultets- och universitetsnivå, liksom inom Nationella forskarskolan i historiska studier. Antalet doktorander i Konsthistoria och visuella studier är få, vilket i självvärderingen anges som anledning att inte utvärdera forskarutbildningen i ämnet anonymt. Den individuella studieplanen är viktig för uppföljningen av den enskilda doktorandens arbete och den uttalade ambitionen är att den ska spela större roll. Handhavandet av individuella studieplaner är ett utvecklingsområde och ett arbete när det gäller detta har igångsatts. Också när det gäller uppföljning av de i den allmänna studieplanen angivna målen med koppling till kunskapsformerna och examensmålen ser bedömargruppen ett utvecklingsområde, liksom även när det gäller uppföljning av jämställdhetsperspektivets integrering.

Utöver den fortlöpande uppföljningen på individuell nivå som sker i samband med handledningen är de årliga medarbetarsamtalen med institutionens biträdande prefekt för forskarutbildning en kanal för uppföljning också av utbildningens utformning och genomförande, liksom även exitsamtalen och avdelningsmötena samt de årliga doktoranddagarna. Den reglering av poängsättningen – gällande det flertal kurser vilka väljs av doktoranden i samråd med handledaren – som institutionens handledarkollegium ansvarar för är också viktig för säkerställandet av att doktoranderna uppfyller de

olika examensmålen.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Konstvetenskaplig forskning av flera olika slag ingår i forskarutbildningsämnet, varför dess avgränsning och koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet bedöms vara välmotiverad och adekvat. Den lokala forskarutbildningsmiljön inom forskarutbildningsämnet är dock i minsta laget: fyra tillsvidareanställda disputerade, fyra doktorander och ett antal forskare inom ämnet som är knutna till institutionen. Dock ingår forskarutbildningen i en stor akademisk miljö på institutionen och inom Nationella forskarskolan i historiska studier. Därtill utnyttjar doktorander även möjligheterna att läsa doktorandkurser vid andra lärosäten och får på så vis tillgång till en vidgad akademisk miljö. Pendlandet mellan mångvetenskapliga miljöer samt lokala och nationella inomvetenskapliga sammanhang skapar utmaningar för doktorander och doktorandprojekt att hantera de många olika vetenskapliga förhållningssätt som finns i dessa miljöer, även om detta att konfronteras med skilda vetenskapliga synsätt i sig självt är ett positivt inslag i forskarutbildningen. Att det endast finns en tillsvidareanställd handledare med docentkompetens inom ämnet utgör emellertid en avsevärd begränsning.

Den allmänna studieplanen ger stor möjlighet att anpassa kursdelen individuellt. Säkerställandet av att doktoranderna uppfyller målen för kunskapsformen kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet blir i hög utsträckning avhängigt av vilka kurser och kursmoment som doktoranden väljer tillsammans med handledaren, även om institutionens handledarkollegium förvisso reglerar poängsättningen. Måluppfyllelse av färdighet och förmåga säkerställs genom kursexamination samt genomförande av mitt- och slutseminarium som utgör obligatoriska moment. Säkerställandet av doktorandernas intellektuella självständighet sker bland annat genom att doktorander antas med egenformulerade avhandlingsprojekt. För att träna doktoranderna i forskningsetik och vetenskaplig redlighet finns idag inte något särskilt moment inom forskarutbildningen utöver avhandlingsarbetet och valbara kurser som berör detta. Detsamma gäller för vetenskapens roll i samhället. Forskarutbildningen är dock överlag välorganiserad med mestadels genomtänkta procedurer för att säkerställa kvaliteten. Bedömargruppen föreslår att utbildningens kursdel stärks genom att den får en mer uttalad koppling till måluppfyllelse, med valbara och obligatoriska moment syftande till kunskap och förståelse, färdighet och förmåga respektive värderingsförmåga och förhållningssätt i enlighet med examensmålen.

Forskarutbildningen i Konsthistoria och visuella studier vid Lunds universitet har en utpräglat akademisk profil i relation till doktorandernas karriärmöjligheter. Utbildningen förbereder doktorander främst för en akademisk karriär. Doktorer går efter examen i hög grad vidare till anställningar inom universitet och högskolor. Om arbetslivet utanför akademien sägs emellertid i princip ingenting i självvärderingen, och bedömargruppen kan konstatera att det finns mycket litet i utbildningen som explicit förbereder doktoranderna för en karriär utanför universitetet. Bedömargruppen anser därför att det föreligger svagheter beträffande förberedelserna för ett föränderligt arbetsliv också utom akademien.

Doktoranderna kan delta i utvecklingsarbete och beslutsprocesser. Doktoranders inflytande över den egna utbildningen och lärprocesser är god, dock under förutsättning att kontakten med handledare fungerar väl. Ur doktorandperspektiv är det emellertid en svaghet att möjligheterna att byta

huvudhandledare i dagsläget är begränsade.

Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande, men ett utvecklingsområde föreligger gällande genusbalansen i handledningsbemanningen. För närvarande är också könsfördelningen bland doktoranderna otillfredsställande (100 procent kvinnor).

Uppföljning, åtgärder och återkoppling i mer systematiska former äger främst rum på institutions-, fakultets- och universitetsnivå, liksom inom Nationella forskarskolan i historiska studier. Någon lika systematisk uppföljning på avdelningsnivå förefaller inte äga rum, utan sker vid handledning och medarbetarsamtal samt även i andra sammanhang. Den individuella studieplanen är viktig för uppföljningen av den enskilda doktorandens arbete och ambitionen är att den ska spela större roll, vilket bedömargruppen ser positivt på. Bedömargruppen ser utvecklingsområden i uppföljningen inom avdelningen av de i den allmänna studieplanen angivna målen inom de tre kunskapsformerna och av jämställdhetsperspektivet.

Stockholms universitet

Lärosäte Stockholms universitet	Forskarutbildningsämne Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4083
---	---	--------------------------------

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömning med motivering: *Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.*

Beskrivningen av forskarutbildningsämnet utgår från att det omfattar konst och visuella uttryck med såväl historiska som filosofiska och sociala perspektiv. Detta är i princip gemensamt för de konstvetenskapliga forskarutbildningarna i Sverige, även om betoningen på perspektiv skiftar. Ämnesbeteckningen är konstvetenskap (sedan 1969), men i praktiken är visuella studier infogat i ämnet sedan en längre tid. Det görs därmed ingen värderande åtskillnad mellan studieobjekten, den "empiriska basen", som i och med ämnets utvidgning omfattar i princip alla slags visuella uttryck. Det framhålls att ämnet konstvetenskap funnits ända sedan den första donationsprofessuren inrättades 1889 (Berg) vid dåvarande Stockholms högskola och att forskning bedrivits inom institutionen sedan dess med en utvidgning 1920, då ytterligare en donationsprofessur kom till (Zorn). Ämnet av idag innefattar alltifrån tidigmodern till samtida konst, design, arkitektur och teori. Dessutom finns kulturarvsstudier och curating i nära anslutning till ämnet. Det betonas i självvärderingen att ämnet utövas i nära förbindelse med kulturarvsinstitutioner i det omgivande samhället. I detta avseende föreligger särskilt gynnsamma omständigheter för lärosätet då det ligger i Stockholm, med dess rikedom av museer, arkiv, konsthallar, förlag och redaktioner. Självvärderingen framhåller även ämnets teoretiska mångfald och medvetenhet samt att denna underlättat gränsöverskridande kontakter inom institutionen för kultur och estetik (IKE). En livaktig kontakt med ämnets utövare vid andra lärosäten lyfts också fram, i synnerhet med Uppsala universitet och Södertörns högskola. Beskrivningen framstår enligt bedömargruppen som pragmatisk och verklighetsnära.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Personal

Bedömning med motivering: *Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.*

Det finns tretton tillsvidareanställda och disputerade lärare av vilka sex är professorer, tre är docenter, tre lektorer och en är forskningssekreterare. Lärarnas vetenskapliga meriteringsnivå är således hög. Handledarkompetensen vilar på lärarnas ämneskunskaper och forskningsmässigt täcker kollegiet konstvetenskapen väl, såväl kronologiskt som ämnesmässigt, teoretiskt och metodologiskt. Det framhålls i självvärderingen att samtliga lärare har erhållit sina anställningar i öppen konkurrens, efter sakkunnigutlåtanden och beslut i fakultetens lärarförslagsnämnd. Ämnet har även tre postdoktorer och två externfinansierade forskare.

Det finns särskilda riktlinjer för doktorandhandledning och alla handledare har högskolepedagogisk utbildning eller motsvarande. Adekvata rutiner och riktlinjer för handledarbyten finns också. Ett utvecklingsområde som pekas ut i självvärderingen är fortlöpande pedagogisk utbildning. Handledningskompetensen bedöms trots detta som tillfredsställande, och i vissa fall anlitas externa handledare vilka bedömargruppen förutsätter bidrar till miljön. Ett reellt problem är istället att antalet

doktorander blivit färre på grund av trängre ekonomiskt utrymme. Institutionens lärare har en hög andel forskning och kompetensutveckling i sina tjänster (30 procent för lektorer, 40-70 procent för professorer). Det finns medel för medfinansiering av externa forskningsanslag, vilket medför att lärarna har goda möjligheter att bidra till och bygga upp forskningsmiljön.

Systemet för att främja kompetensutvecklingen hos befintlig personal är: a) mycket tid för egen forskning, b) tid för kompetensutveckling inkluderande samverkan med omgivande samhället, c) utgiftskonto för resor och konferenser, d) intern seminarieverksamhet, e) handledarkollegium.

Ämnet har en studierektor. Institutionen har en samordnande studierektor och en forskningssekreterare för forskarutbildningen. Därutöver har institutionen en samordnande forskningssekreterare. Studierektorskollegiet vid institutionen sammanträder fyra gånger per år. Ämnet har ett handledarkollegium som träffas fyra gånger per år, och där kan problem i doktorandernas studier och progression diskuteras.

Handledarnas och lärares sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning av kompetensutveckling hos befintlig personal sker genom studierektor och forskningssekreterare, studierektorskollegiet och handledarkollegiet. Kompetensutvecklingen och uppföljningen av den är robust organiserad. Pedagogiska utbildningsdagar för handledare planeras att hållas på sikt, vilket bedöms vara ett välmotiverat initiativ för att följa upp handledarnas pedagogik och identifiera områden för pedagogisk kvalitetsutveckling.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Stockholms universitet har en stor miljö för ämnet när det gäller antalet lärare och resurser. Tidigare har doktorandgruppen varit större, ca tolv personer, men är i nuläget (vårterminen 2017) endast fem efter att ett stort antal doktorander disputerat. Nyanställningar planeras. När den stora institutionen för kultur och estetik (IKE) bildades 2015 skapades även fyra "tvärområden" i syfte att föra samman forskningsmiljöerna. Dessa områden är genus, historiografi, medialitet och performativitet. Det finns också ett "tvärseminarium" som kan behandla såväl etablerade ämnen som nya och aktuella frågor som berör breda områden. Inom ämnet konstvetenskap finns ett högre seminarium, i vilket alla doktorander och verksamma lärare förväntas delta.

Doktoranderna har drivit fram kurser som behandlar klassiker inom ämnet, främst specifika inflytelserika publikationer av teoretiska auktoriteter. Konstvetenskap är en del av Stockholms universitets nätverk Genusakademin, som främjar genusforskning över disciplingränserna. Doktoranderna är en del av detta nätverk, och två doktorander har gått en kurs där. De har möjlighet att ansluta sig till forskarskolor inom lärosätet med tematiska studier, vid vilka kurser ges som är öppna för alla doktorander vid IKE. På detta sätt ges ämnesmässig fördjupning inom ämnet

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

tillsammans med tvärvetenskaplig bredd inom forskarskolorna och "tvärområdena" jämte "tvärseminariet".

Den nationella samverkan inom konstvetenskap som vuxit fram under senare år har i flera fall skett på Stockholms universitets initiativ. Ett löpande metodseminarium pågår i samverkan med Uppsala universitet och Södertörns högskola. Ämneskonferenserna omfattar samtliga lärosäten i landet. Den konsthistoriska kursen i Rom är ett nationellt samarbete sedan 1959. Konsthistorisk tidskrift ges ut i samarbete mellan lärosäten och det årliga doktorandinternatet omfattar Stockholms universitet, Uppsala universitet, Södertörns högskola, Lunds universitet och Göteborgs universitet. Vart tredje år arrangeras en nordisk konferens av Nordik (Nordisk kommitté för konsthistoria) i samverkan mellan lärosätena i de nordiska länderna. Ämnet engagerar sig också i ett nytt (2016) forskningscentrum för kritiska kulturarvsstudier (Stockholm Centre for Critical Heritage Studies) och är representerat i Nationalmuseums forskningsråd.

Lärare inom ämnet deltar i forskningsnätverk nationellt och internationellt. Speciellt för IKE är att det finns en informatör med ansvar för samverkan. Sammantaget anser bedömargruppen att miljön har en stor omfattning internt, liksom stora kontaktytor med omgivande samhälle. Forskningen har en sådan kvalitet och omfattning att forskarutbildningen kan bedrivas på en hög nivå och med goda förutsättningar. Samverkan sker fortlöpande på såväl nationell som internationell nivå och med ett nära utbyte med närbelägna kulturinstitutioner.

De doktorandanställningar som utlyses har inte någon särskild inriktning. Rekryteringarna bereds av en särskilt tillsatt grupp av tre till sex lärare som tillsätts inför varje rekrytering (normalt en till tre anställningar per år). Det system för rekrytering, handledning och verksamhetsutveckling som beskrivs här är väl i linje med utbildningens innehåll och genomförande.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning är inbyggd i forskarutbildningens organisation. Studierektorn inom ämnet, institutionens forskningssekreterare för forskarutbildning, institutionens samordnande studierektor samt institutionens samordnande forskningssekreterare och studierektorskollegiet har en fast struktur vilken kompletteras av handledarkollegiet som sammanträder två gånger per termin. Doktorandernas inflytande säkerställs genom representation i grupperingar och i utvecklingssamtal. Bedömargruppen finner detta vara en god struktur för att löpande och systematiskt följa upp och utveckla miljön. Flera stora åtgärder har vidtagits för att höja kvaliteten under 2015-16, bland annat i form av en vidgad tvärvetenskaplig institution samt nya nätverk och seminarieformer.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen styrkor beträffande den tydliga strukturen för handläggning, mötesformer och uppföljning.*

Beskrivningen av forskarutbildningsämnet föranleder inga invändningar. Det system för rekrytering, handledning och verksamhetsutveckling som lärosätet beskriver är robust. Organisationen för att

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

främja kompetensutvecklingen hos befintlig personal är tydlig. Uppföljning sker genom studierektor och forskningssekreterare, studierektorskollegiet och handledarkollegiet.

Ett utvecklingsområde som nämns i självvärderingen är fortlöpande pedagogisk utveckling hos handledare och lärare, men bedömargruppens intryck är att detta för närvarande hanteras på ett lämpligt vis genom planerandet av särskilda pedagogiska utvecklingsdagar. En förhållandevis stor del av lärarnas och handledarnas tjänstgöring utgörs av tid för forskning och kompetensutveckling. Detta och de förhållandevis stora kontaktytorna med aktörer utanför universitetet är att betrakta som goda exempel, då en forskningsintensiv miljö som samverkar i hög grad med omgivande samhället utgör en god förutsättning för hög kvalitet hos forskarutbildningen.

Sammantaget har miljön en stor omfattning internt och vida kontaktytor med omgivande samhälle, vilket borgar för en god forskarutbildningsmiljö. Systematisk uppföljning är också inbyggd i forskarutbildningens organisation. Studierektorn inom ämnet, institutionens forskningssekreterare för forskarutbildning, institutionens samordnande forskningssekreterare och studierektorskollegiet utgör tillsammans en fast struktur vilken kompletteras av handledarkollegiet som sammanträder två gånger per termin. Doktorandernas inflytande säkerställs genom representation i grupperingar på institutionsnivå och i utvecklingssamtal samt genom informella samtal. Forskarutbildningen utvärderas muntligen och även skriftligen genom anonyma blanketter som doktoranderna fyller i varje termin, vilket bedömargruppen ser som en fullgod uppföljningsrutin. Utvärderingarna sammanställs av utbildningens administratör, för att värna om doktorandernas anonymitet, och sammanställningen följs upp av studierektorn. Flera åtgärder har vidtagits för att höja kvaliteten under de två senaste åren genom att utbildningen infogats i en större tvärvetenskaplig institution med nya nätverk och seminarieformer. Sammanfattningsvis inger beskrivningen av den nuvarande forskarutbildningsmiljön bedömargruppen ett positivt intryck.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger i paritet med motsvarande för övriga landet, och föranleder därför inga särskilda frågor utöver hur lärosätet arbetar generellt för att doktorander ska slutföra sina utbildningar inom stipulerad tid.

Utbildningens kursdel stödjer måluppfyllelsen genom en fördelning på teori och metod om 15 högskolepoäng, valda konstvetenskapliga problem om 15 högskolepoäng och övriga kurser omfattande 30 högskolepoäng. Teori och metod ska inhämtas under första året så att förståelsen och förmågan att omsätta dessa i senare kursdelar ökar, liksom förmågan att själv forska. Den senare delen av kurspaketet utformas individuellt och i aktiv dialog med doktoranden. Examinationen utförs av studierektor.

Närvaro vid högre seminariet är obligatorisk enligt den allmänna studieplanen. Seminariet syftar till att ge doktoranden breddad kunskap och ökad förståelse för andra forskningsprojekt liksom ökad argumentationsförmåga. För att fungera väl behöver dock närvaron öka. Lärarnas deltagande anses av såväl doktorander som lärarna själva vara för lågt, vilket föranlett diskussion och åtgärd för att

närvaron ska bli högre. I och med att antalet doktorander sjunkit har den sammantagna närvaron vid högre seminariet ibland varit mellan fem och tio deltagare. Det råder enighet om högre seminariets betydelse för upprätthållande av en levande ämnesdiskussion och kvalitet i utbildningen, varför närvaron vid seminariet enligt bedömargruppen är ett utvecklingsområde.

Den sedan 2015 utvidgade miljön vid institutionen för kultur och estetik (IKE) har medfört ett utökat kursutbud. En lokal fördel är närheten till konstvetenskapliga institutionen i Uppsala och till Södertörns högskola, med vilka Stockholms universitet sedan 2016 samarbetar systematiskt om en kurs i metod och forskningspraktik. Progressionen i avhandlingsarbetet styrs genom årlig uppdatering med behovsbedömning i en individuell studieplan. Dessa kan enligt uppgift i oroande fall göras så ofta som kvartalsvis. Det finns en institutionsgemensam granskningsrutin inför disputation, som styr processen efter det obligatoriska slutseminariet med extern opponenter. Efter bearbetning av slutseminariets synpunkter ska huvudhandledaren granska manus, varefter en granskningsgrupp utses av prefekten. Avslutningsvis fattar prefekten beslut om disputation i samråd med huvudhandledaren. Om prefekten avråder sker detta med motivering och förslag till omarbetning/komplettering. I sådana fall görs det sista steget i granskningen efter att doktoranden reviderat manus. Till grund för kraven ligger den allmänna studieplanen. Bedömargruppen finner mot bakgrund av detta att utbildningen säkerställer ämnesmässigt bred kunskap och förståelse samt insikter i vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Måluppfyllelse och progression görs enligt uppgift genom kontroll och uppföljning i fem steg: individuell handledning, planering i individuell studieplan, årlig uppföljning av individuell studieplan i handledarkollegiet, särskilda åtgärder vid behov och en granskningsrutin inför disputation. Mallen för individuell studieplan har uppdaterats och ger bättre förutsättningar till överblick och uppföljning. Denna tydliga steg i uppföljningen bör enligt bedömargruppen ge tillräckligt stöd för att kunna nå framgång i doktorandprojekten. Bedömargruppen vill lyfta fram rutinen för granskning inför beslut om disputation som ett gott exempel.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Självvärderingen framhåller att arbetsplatsen i kombination med forskningsmiljön utgör en grundläggande infrastruktur (kontorsplats, dator m.m.) som är en förutsättning för måluppfyllelsen. Nyantagna doktorander får mentorsstöd. Den individuella utformningen av utbildningen, byggd på en gemensam kursplattform, förbereder doktoranden för framgång i självständigt arbete och förmåga att planera och bedriva forskning inom givna tidsramar. Doktorander övas i att genomföra kvalificerade

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

uppgifter inom de tidsramar som fastslås och följs upp i den individuella studieplanen. Både muntliga och skriftliga färdigheter tränas kontinuerligt, internt och externt, genom kurser, seminarier och konferensdeltagande. Inom ramen för det högre seminariet anordnas särskilda temaseminarier, av vilka några har ägnats åt färdighetsträning exempelvis vad gäller peer review-granskning och konferenspresentation. Doktoranderna möter dessutom internationella forskare och presenterar sina projekt för dem. För att stödja deltagande i konferenser och insamling av empiri har doktoranderna ett utgiftskonto på 10 000 kronor årligen. Genom undervisning på grundnivå tränas doktoranden att stödja andras lärande.

Bedömargruppen instämmer i självvärderingens plädering för att det främst är genom förvärvade generella färdigheter och förmågor som doktoranden efter examen kan bidra till samhällets utveckling. Specifikt för forskarutbildningsämnet framhålls dock i självvärderingen en fullt utvecklad bildanalytisk förmåga som en färdighet av relevans för många samhällsinstitutioner.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den systematiska uppföljningen av färdighet och förmåga sker – liksom när det gäller kunskapsformen kunskap och förståelse – i form av individuell handledning, planering i individuell studieplan, årlig uppföljning av individuell studieplan i handledarkollegiet, särskilda åtgärder vid behov och en granskningsrutin inför disputation. Bedömargruppen finner därmed förutsättningarna för måluppfyllelsen säkerställda.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens/konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Bedömargruppen anser att utbildningens utformning, genomförande och examination gynnar intellektuell självständighet. Detta sker uttryckligen genom att doktorandprojekten inte ska vara delar av handledarens forskningsprojekt. Kursdelen innehåller teorimoment som ska träna den kritiska och reflexiva förmågan, och hälften av kurspoängen kan anpassas individuellt. Träning i akribi och forskningsetiska överväganden äger fortlöpande rum i högre seminarier och i handledarsamtal.

Vetenskaplig redlighet och förmåga ingår i flera av utbildningens moment och ska sedan 2016 följa riktlinjer för doktorander avseende referenser till tidigare publicerat material. Vidare ska doktoranderna följa av Stockholms universitet centralt beslutade riktlinjer för frågor om vetenskaplig oredlighet. Dessa frågor hålls levande av lärosätets etiska råd. Forskningsetik har identifierats som ett nationellt utvecklingsområde inom konstvetenskap. Det senaste nationella internatet för doktorander i konstvetenskap beslutade att mötet hösten 2017 ska ha etik som tema. Forskningsetiska bedömningar ska löpande tränas i handledningssituationen och under seminarierna. Enligt bedömargruppen får denna del av utbildningen anses som relevant och tillräcklig.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den systematiska uppföljningen sker löpande på sätt som tidigare angivits beträffande kunskapsformerna kunskap och förståelse samt färdighet och förmåga, vilket får anses tillfredsställande. Den etablerade proceduren i form av individuell handledning, planering i individuell studieplan, årlig uppföljning av individuell studieplan i handledarkollegiet, särskilda åtgärder vid behov och en granskningsrutin inför disputation utgör en god grund för säkerställandet av måluppfyllelse också vad avser värderingsförmåga och förhållningssätt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen styrkor beträffande rutinerna för granskning inför disputation.*

Sammantaget ger utbildningens utformning och innehåll goda möjligheter att uppfylla målen och säkerställa progressionen genom utbildningen. Kursdelen stödjer måluppfyllelsen avseende bred kunskap och förståelse. Kursutbudet är begränsat, men under uppbyggnad internt och i samarbete med närliggande lärosäten. Samverkan med andra lärosäten har stora fördelar innehållsligt och även när det gäller kvalitetssäkringen inom ämnet, men innebär också ett ökat beroende och krav på lång framförhållning. En del av seminarieverksamheten utgörs av olika slags färdighetsträning exempelvis i peer review och konferenspresentation, vilket bedöms som positivt. Aktivt deltagande i högre seminariet föreskrivs i den allmänna studieplanen och bidrar också till färdighetsträningen. Det noteras dock att närvaron av disputerade forskare i högre seminariet behöver öka för att seminariet ska kunna fungera effektivt.

Utformning och uppföljning av avhandlingsarbetet ger ett tillfredsställande intryck. Måluppfyllelse och progression görs enligt uppgift genom kontroll och uppföljning i fem steg. Denna tydliga steg i uppföljningen torde ge ett tillräckligt stöd för framgång i doktorandprojekten.

Den individuella utformningen av utbildningen, byggd på en gemensam kursplattform, förbereder doktoranden för framgång i självständigt arbete och förmåga att planera och bedriva forskning inom givna tidsramar. Muntliga och skriftliga färdigheter tränas fortlöpande. Genom undervisning på grundnivå tränas doktoranden att stödja andras lärande. De utvecklade generella färdigheterna och förmågorna utgör förutsättningar för doktoranden att efter examen kunna bidra till samhällets utveckling. Vetenskaplig redlighet och förmåga ingår i flera av utbildningens moment. Denna del av utbildningen får anses som fullgod med hänsyn till att samverkan planeras hösten 2017 med andra lärosäten – i form av det nationella doktorandinternatet – beträffande utveckling av forskningsetiken.

Perspektiv.

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Utbildningen innehåller flera möjligheter till förberedelse inför arbetslivet. En särskild möjlighet som

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

framhålls är att den nydisputerade ges vägledning i att söka medel från forskningsfinansiärer. Det framhålls i självvärdering och intervjuer att utbildningen i sig tränar doktoranden i självständigt forskningsarbete, problemformulering, skrivande och presentationer samt respekt för givna tidsramar. Doktoranderna erbjuds tjänstgöring inom grundutbildningen under sin egen utbildningstid. Ledning och handledare anger vid intervju att tilldelningen av undervisning sker av studierektorn för grundutbildningen efter förfrågan hos doktoranderna och samråd med handledarna, medan doktoranderna uppfattar att tilldelningsrutinen främst bygger på doktorandernas initiativ. I övrigt förbereds doktoranden för arbetslivet genom deltagande i nätverk, empirisk insamling på arkiv, museer m.m. samt externa handledare som är knutna till kulturinstitutioner. Beträffande sådan anknytning till arbetslivet är forskarutbildningen i konstvetenskap genom lärosätets läge i Stockholm särskilt gynnad på grund av de många kulturinstitutioner som finns i huvudstaden. I och med att forskarutbildningen nyttjar dessa möjligheter i viss utsträckning kan situationen anses tillfredsställande, även om den kan utvecklas ytterligare, till exempel genom en planmässig karriär- och yrkesplanering i samverkan med externa kulturinstitutioner.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Uppföljningen ger intryck av att vara mera informell, bland annat genom att doktoranden ofta håller kontakt med sin handledare även efter disputation, utöver samtalen före disputationen. Det förefaller således inte finnas några former för systematisk uppföljning och säkerställande av att forskarutbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet, varför detta kan betraktas som ett utvecklingsområde. En indikation på god kvalitet vad avser förberedelser för arbetslivet är inte desto mindre att omkring hälften av de doktorander som disputerat de senaste fem åren nu arbetar på kulturinstitutioner utanför universitets- och högskolevärlden.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv:**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Utbildningen planeras i samverkan med doktoranderna. Den terminsvisa planeringen diskuteras gemensamt och doktoranderna deltar i beslutande organ och planeringen av gemensamma verksamheter såsom forskardagar, publikationer m.m. I början av utbildningen ordnas en doktoranddag inom konstvetenskap, där väsentlig information ges bland annat om organisationen, arbetsplatsen och där även specifik information för doktorander ingår. En motsvarande doktoranddag ordnas även för institutionens samtliga doktorander. Skriftlig information finns också tillgänglig, t.ex. en "Lathund för doktorander" och riktlinjer för antagning och granskning inför disputation. Doktoranderna arbetar institutionsövergripande i ett doktorandråd, som representerar alla doktorander vid IKE. Inom forskarutbildningsämnet har doktoranderna ett mera informellt inflytande, då det inte finns ett särskilt doktorandråd där. Skriftlig och muntlig utvärdering ses av ledningen som den väsentligaste kanalen för doktorandernas inflytande på utbildningens utformning. Doktoranderna har därmed möjligheter att aktivt ta del i utformningen och utvecklingen av utbildningen.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Årliga medarbetarsamtal genomförs med alla doktorander. Doktoranderna deltar även i utvärderingar av arbetsmiljön (senast 2016) och i uppföljningar av dessa. Särskild uppmärksamhet ägnas åt om handledningen är tillräcklig och relevant. Ansvar för detta ligger på studierektor för utbildning på forskarnivå.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv:**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

När det gäller lärare och handledare är könsfördelningen jämn. Doktorandgruppen är liten och har en ojämn könsfördelning, vilket motsvarar fördelningen på grundutbildningen. I självvärderingen betraktas doktorandgruppens könsfördelning som ett utvecklingsområde. I och med att konstvetenskap nu ingår i en större institution, IKE, blir detta problem mindre påtagligt. Sammanslagningen har dock inte gjorts av detta skäl, utan kan ses som resultatet av andra överväganden för att åstadkomma högre kvalitet.

Att ämnet konstvetenskap gått in i Stockholms universitets ämnesöverskridande nätverk Genusakademien är till fördel för doktorandgruppen, som på så sätt får tillgång till en högkvalificerad miljö som bidrar till jämställdhet ur akademisk och teoretisk synvinkel. Dessutom finns sedan 2015 ett "tvärområde" för genusfrågor som omfattar hela institutionen. När det gäller antagningen av doktorander framgår det inte av självvärderingen om det görs aktiva insatser för en breddad rekrytering. Det framgår att handledare och forskarutbildningsmiljön i stort har goda kunskaper om genus och HBTQ-teori, men inte om och hur detta tillämpas på rekrytering eller i arbetsmiljön.

Sammantaget har konstvetenskapen på institutionsnivå tillgång till nya och breda nätverk och seminarier som främjar jämställdhet i utbildningens utformning och genomförande, vilket är tillfredsställande. Jämställdhetsperspektivets implementering i rekryteringen av personal framstår som något av ett utvecklingsområde, men könsfördelningen har förvisso under senare år blivit mer jämn. Bedömargruppen vill emellertid framhålla deltagandet i Genusakademien och inrättandet av ett "tvärområde" för genusfrågor inom institutionen som ett gott exempel.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Jämställdhet är inte inskrivet i den allmänna studieplanen och finns heller inte bland examensmålen för utbildning på forskarnivå. Någon systematisk uppföljning vad gäller jämställdhetsperspektivet förefaller heller inte ske på institutionsnivå, utan bara på central nivå. I sin egenskap av statlig myndighet arbetar Stockholms universitet för och följer upp jämställdhetsperspektivet.

Självvärderingen hänvisar här till det universitetsövergripande Rådet för arbetsmiljö och lika villkor

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

som ska verka för jämställdhet vid lärosätet. Det finns både en jämlikhets- och jämställdhetsplan och en plan för lika rättigheter och möjligheter som centrala måldokument, utifrån vilka den centrala uppföljningen av jämställdheten i universitetets verksamheter sker.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Studierektorn inom ämnet, institutionens forskningssekreterare för forskarutbildning, institutionens samordnande forskningssekreterare, studierektorskollegiet och handledarkollegiet utgör tillsammans den struktur genom vilken såväl personalens kompetensutveckling som forskarutbildningsmiljön överlag följs upp. Bedömargruppens intryck är att denna struktur fungerar väl och att åtgärder förefaller vidtas vid behov.

Flera olika instrument för uppföljning har utvecklats och förbättrats inom forskarutbildningen de senaste åren. Framförallt gäller det kontroll och uppföljning av måluppfyllelse och progression i de fem stegen 1) individuell handledning, 2) planering i individuell studieplan, 3) årlig uppföljning av individuell studieplan i handledarkollegiet, 4) särskilda åtgärder vid behov och 5) en granskningsrutin inför disputation. Hit hör också uppdateringen av mallen för individuell studieplan. Den här femstegsproceduren främjar säkerställandet av doktorandernas måluppfyllelse vad avser såväl kunskap och förståelse som färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Bedömargruppen vill särskilt framhålla det goda exemplet med rutinerna för granskning inför beslut om disputation.

När det gäller arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen ett utvecklingsområde i lämpliga åtgärder för och uppföljning av karriärplanering för att säkerställa att utbildningen är användbar för arbetslivet. Beträffande jämställdhetsperspektivet ser bedömarna ett utvecklingsområde i frånvaron av någon uppföljningsverksamhet avseende jämställdhet på lokal nivå. Uppföljning med avseende på doktoranders perspektiv sker i form av årliga medarbetarsamtal – vilka ansvaras för av studierektor för utbildning på forskarnivå – och genom återkommande utvärderingar av arbetsmiljön.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Beträffande aspektområdet Miljö, resurser och område vill bedömargruppen betona att avgränsningen av forskarutbildningsämnet framstår som välmotiverad och adekvat. Forskningen vid lärosätet har sådan kvalitet och omfattning att forskarutbildning kan bedrivas på hög nivå. Personalens kompetens är hög och har sammantaget stor bredd. Handledaresurser och forskarutbildningsmiljö är adekvat och avstämd mot utbildningens utformning och krav. Ett utvecklingsområde som pekas ut i självvärderingen är fortlöpande pedagogisk utbildning för lärare, men bedömargruppens intryck är att detta omhändertas och att handledningskompetensen av allt att döma är tillfredsställande. Systemen för rekrytering, handledning, kompetensutveckling och verksamhetsutveckling framstår likväl som välfungerande.

Inom aspektområdet Utformning, genomförande och resultat har frågan om genomströmning behandlats under första måluppfyllelseaspekten och föranleder inga kommentarer. Utformningen av forskarutbildningen är tydlig. Kursdelen syftar till breddad och fördjupad kunskap samt ger möjlighet till ämnesmässig fördjupning och tvärvetenskaplig orientering. En del av kurserna utgörs av färdighetskurser, vilket bedöms som positivt. Sammantaget ger utbildningens utformning och innehåll goda möjligheter att uppfylla målen och säkerställa progressionen genom utbildningen. Den individuella utformningen av utbildningen förbereder doktoranden för framgång i självständigt arbete och förmåga att planera och bedriva forskning inom givna tidsramar. Genom undervisning på grundnivå tränas doktorandens pedagogiska förmåga. Ett utvecklingsområde är deltagandet i högre seminariet.

Sett till arbetslivets perspektiv ger utbildningen vissa inblickar men kan utvecklas, t.ex. genom en planmässig karriär- och yrkesplanering i samverkan med externa kulturinstitutioner. Systematisk uppföljning och säkerställande av att forskarutbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet kan därför betraktas som ett utvecklingsområde. De disputerade har ändå lyckats etablera sig utanför högskolevärlden i relativt hög utsträckning.

Beträffande doktoranders perspektiv vill bedömargruppen betona att utbildningen planeras i samverkan med doktoranderna, på så vis att den terminsvisa planeringen diskuteras gemensamt och att doktoranderna deltar i beslutande organ och i planeringen av gemensamma verksamheter. Doktoranderna arbetar institutionsövergripande i ett doktorandråd, som representerar alla doktorander. Doktoranderna har därmed möjligheter att aktivt ta del i utformningen och utvecklingen av utbildningen. Årliga medarbetarsamtal genomförs med alla doktorander. Doktoranderna deltar även i utvärderingar av arbetsmiljön (senast 2016) och i uppföljningar av dessa.

Inom institutionen för kultur och estetik finns tillgång till nya och breda nätverk och seminarier som främjar jämställdhet i utbildningens utformning och genomförande, vilket är tillfredsställande. Jämställdhetsperspektivets implementering i rekryteringen av personal är att betrakta som ett utvecklingsområde.

Flera instrument för uppföljning har utvecklats och förbättrats inom forskarutbildningen de senaste åren. Framförallt gäller det kontroll och uppföljning av måluppfyllelse och progression i de fem stegen 1) individuell handledning, 2) planering i individuell studieplan, 3) årlig uppföljning av individuell studieplan i handledarkollegiet, 4) särskilda åtgärder vid behov och 5) en granskningsrutin inför disputation. Hit hör också uppdateringen av mallen för individuell studieplan. Uppföljning, åtgärder och återkoppling är dock fortfarande ett utvecklingsområde inom vissa delar av forskarutbildningen. Detta gäller exempelvis uppföljning av att lärande-/examensmålen i den allmänna studieplanen uppfylls, vilket kan ske med individuell studieplan som primärt verktyg, samt uppföljning och åtgärder inom framförallt arbetslivs- och jämställdhetsperspektiven. Rutinen för granskning inför beslut om disputation kan framhållas som föredömlig för forskarutbildningen inom ämnet.

Södertörns högskola

Lärosäte Södertörns högskola	Forskarutbildningsämne Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4084
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: <i>Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat. Forskarutbildningsämnets relation till området för forskarutbildning är adekvat.</i></p> <p>Vid Södertörns högskola utgör forskarutbildningen i konstvetenskap en del av området Kritisk kulturteori tillsammans med ämnena estetik, filosofi, medie- och kommunikationsvetenskap, den praktiska kunskapens teori och genusvetenskap. En styrgrupp där en studierektor för varje forskarutbildningsämne ingår har ett övergripande ansvar, medan varje ämne också har ett forskarhandledarkollegium. I självvärderingen betonas att det inte bara handlar om en organisatorisk integration, utan att ämnet konstvetenskap vid Södertörns högskola är en del av en för området specifik teoretisk plattform i vilken ingår "bl.a. modern kritisk teori, kontinental filosofi, hermeneutik, genusteori och postkoloniala studier". Forskningsarbeten och ansökningar har genomförts tillsammans med företrädare för andra ämnen inom området. Med ämnet estetik finns ett delvis gemensamt mastersprogram. Denna relation mellan forskarutbildningsämnet och området motiveras av att konstvetenskapen sedan länge utvecklats i samspel med metoder och teorier från andra humanistiska ämnen, vilket är ovedersägligt. Kopplingen är på de allra flesta sätt adekvat och det nära samarbetet med övriga delar av området ger det lilla forskarutbildningsämnet konstvetenskap på Södertörns högskola med två doktorander en särskild profil (inriktning mot kritisk kulturteori), som i kraft av områdets sammantagna resurser är välmotiverad.</p> <p>Bedömargruppen var initialt osäker på om ämnets relation till området Kritisk kulturteori innebär en adekvat avgränsning av konstvetenskap som forskarutbildningsämne. Vid intervjuerna klargjordes emellertid att forskarutbildningsämnet är en brett uppfattad konstvetenskap vilande på - med bedömningsgrundens formuleringar – "vetenskaplig grund" och "beprövad erfarenhet". Bedömargruppen menar att det ändå vore en fördel om beskrivningen av forskarutbildningsämnet i den allmänna studieplanen kunde ges en större tydlighet. Under rubriken "Utbildningens mål" i den allmänna studieplanen finns exempelvis en reflektion kring ämnet som lyder "Föreningen av bred visuell kompetens med kritiskt tänkande innebär att konstvetenskaplig forskning i grunden är problemorienterad", vilket är en formulering som är något svårtydd. Det skulle här kunna invändas att kompetens och tänkande snarare är egenskaper hos den enskilda forskaren än hos forskningen eller ämnet i sig självt. Inte desto mindre framstår som nämnda forskarutbildningsämnets avgränsning sammantaget som adekvat.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: <i>Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</i></p> <p>Handledarnas sammantagna kompetens i relation till forskarutbildningen med för närvarande två doktorander bedöms vara god då det finns fyra tillsvidareanställda med docentkompetens (möjliga</p>		

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

huvudhandledare) och två ytterligare lektorer (möjliga biträdande handledare). Vidare har alla handledare inom ämnet genomgått pedagogiska kurser i forskarhandledning. Ämnets studierektor ansvarar för fortlöpande pedagogisk utveckling på detta område för hela området Kritisk kulturteori. Ämnet har kapacitet att ta emot fler doktorander och även att genomföra handledarbyte under utbildningens gång. Kollegiet har tidigare erfarenhet av doktorandhandledning samt erfarenhet av att arbeta med utformning av forskarutbildning. Handledarnas möjligheter att forska och följa samhällsutvecklingen inom relevanta områden förefaller begränsade till deras medverkan i företrädesvis de externt finansierade forskningsprojekt som de ingår i.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultatet omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningsämnet studierektor ansvarar som nämnts för personalens pedagogiska utveckling och följer därmed upp i vilken utsträckning de aktuella handledarna har genomgått pedagogisk kurs i forskarhandledning eller inte. I övrigt har inte specifika uppföljningar gjorts av personalens kompetens sedan forskarutbildningsämnet inrättades vid Södertörns högskola, vilket kan förklaras av att examensrättigheterna erhöles så nyligen som 2014.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har sådan kvalitet och omfattning att utbildningen på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Forskarutbildningsämnet konstvetenskap är som nämnts ungt vid Södertörns högskola. Det är en del av ett större forskningsområde: Kritisk kulturteori (KKT) som innefattar sex ämnen. Kritisk kulturteori är i sin tur ett av fyra forskningsområden inom Södertörns högskola som haft examenstillstånd sedan 2010. Totalt har dessa fyra områden enligt självvärderingen "ett hundratal" verksamma doktorander. På sikt är målet att varje ämne inom KKT ska ha minst fem doktorander. Att ämnet sedan man fick examensrättigheter endast har antagit två doktorander gör naturligtvis att den ämnesspecifika forskarutbildningsmiljön skulle kunna sägas vara liten. Det kompenseras dock i hög grad av kvaliteten och omfattningen av forskningen såväl inom området KKT som inom konstvetenskap. Det finns även andra goda förutsättningar i form av nätverk lokalt, nationellt och internationellt. Utöver det konstvetenskapliga kollegiet besöks miljön av gästlärare och externa forskare då är som knutna också till den större miljön KKT, varför den vardagliga kontaktytan med forskare är relativt varierad. Kontakten mellan doktorander och forskarhandledare är ovanligt hög genom att handledningstiden stipuleras till totalt 480 timmar under utbildningen (120 timmar per år). Det finns sammantaget en miljö som är relativt stor på institutionsnivå. Självvärderingen betonar också de informella inslagen i miljön, såsom postseminariernas betydelse för en fri tankebildning. Detta tyder på god insikt i att informella samtal kan utveckla forskarutbildningsmiljön och bygga upp en god kollegialitet.

För närvarande finansieras forskarutbildningen (de två doktoranderna) av Östersjöstiftelsen (ÖSS) via den mångvetenskapliga forskarskolan Baltic and East European Graduate School (BEEGS). De ingående projekten ska ha en tydlig Östersjö- eller Östeuropaanknytning. Eftersom också fyra av fem lärare i konstvetenskap har forskning finansierad från ÖSS har inriktningen på ämnet (forskning och

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

sedan 2014 då examensrättigheter erhöles också forskarutbildning) under senare år fördjupats mot efterkrigstidens uppgörelser med modernismen. Vid utlysningen av de två doktorandanställningarna 2015 angavs att forskningsplanens anknytning till forskarskolans inriktning och relation till forskningsområdet KKT skulle anges.

Organisatoriskt är forskningsområdena och institutionerna åtskilda så att doktorander och lärare inom området KKT är anställda vid institutionen för kultur och lärande (IKL), men det är fakultetsnämnden som beslutar om riktlinjer och föreskrifter för forskarutbildningen, allmänna studieplaner och kursplaner, betygsnämnder och opponenter vid disputation. Institutionerna har hand om ekonomi och administration, medan prefekten som har arbetsgivaransvaret, har delegerat till avdelningsföreståndare inom institutionen att hålla medarbetarsamtal med doktoranderna. Utöver de tre nivåerna fakultet, institution och avdelning finns en parallell styrning av forskningen så att forskningsområdenas forskarutbildningar leds av fakultetsnämnden, som utsett en styrgrupp för varje forskningsområde med ansvar för beredning av frågor som gäller utbildningsmiljöerna och kontrollen av dem. Forskarskolorna har också styrgrupper, som lämnar förslag på handledare till prefekten. Den till synes komplicerade strukturen ingav bedömargruppen farhågor om risker för missförstånd och oklar ansvarsfördelning, men vid intervjuerna framkom ingenting som bekräftade dessa. Bedömargruppen antar därmed att det hela fungerar väl.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vid utvärderingen av den första terminens studier som genomfördes med de doktorander som antagits till forskarstudier 2015 framkom tydlig kritik mot hur relationen mellan forskarutbildningsämnen, området KKT och forskarskolan BEEGS organiserats av lärosätet. Intervjuer och självvärdering uppger att åtgärder vidtagits och att koordinationen mellan forskarskola, område och forskarutbildningsämne förbättrats, bland annat genom en introduktionsvecka och att BEEG:s studierektor nu även ingår i KKT:s styrgrupp. En viss, om än delvis berikande, "kulturskillnad" mellan forskarskola och område noteras dock fortfarande. För att följa upp utvecklingen av relationen mellan de tre miljöerna har lärosätet beslutat att genomföra en ny utvärdering av verksamheten.

I januari 2017 utvärderades forskarutbildningen vid KKT avseende samtliga doktorander genom anonyma enkäter. En doktorandenkät kommer 2017 att genomföras för hela Södertörns högskola. Självvärderingen framhåller också att processen vid antagning av doktorander är noggrann för att säkra hög kvalitet i miljön. Uppföljning av progressionen i utbildningen görs genom individuell studieplan, doktorandstegen, riktlinjerna för seminarier och valbara kurser. Riktlinjerna föreskriver tre obligatoriska etapper i avhandlingsarbetet: seminarium för avhandlingsplanen, 60-procentsseminarium och slutseminarium, varav de två senare genomförs med hjälp av en extern opponent. Efter slutseminariet tillsätter ämnesrådet en särskild bedömargrupp, som upprättar en tids- och åtgärdsplan tillsammans med doktoranden. Detta förfarande är snarlikt det som tillämpas vid Stockholms universitet och bör enligt bedömargruppen vara tillräckligt för att säkra att avhandlingen håller en hög kvalitet. I den allmänna studieplanen nämns dock endast slutseminariet som obligatoriskt; det finns alltså en avvikelse mellan allmän studieplan och de "Riktlinjer för konstvetenskaplig forskarutbildning" som refereras till i självvärderingen. Därtill står det även i riktlinjerna att doktorander förutsätts lägga fram rapporter (utkast) varje termin, vilket bedöms som positivt då det främjar en aktiv seminariekultur.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Granskningarna av utbildningen har på grund av att examensrätten till ämnet tilldelades relativt nyligen inte gjorts så många gånger att de kan klassificeras som systematiska. Åtgärderna från den första utvärderingen har sammanställts, presenterats samt förts vidare till en styrgrupp inom forskarutbildningsområdet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten forskarutbildningsämne finner bedömargruppen att ämnets avgränsning och relation till området för forskarutbildning är något oklar och behöver förtydligas.*

Forskningen vid lärosätet har sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå. Området Kritisk kulturteori ger en stabil bas och tillräcklig volym, och områdets (liksom ämnets) forskning har dessutom bedömts vara av mycket hög kvalitet. Vad gäller handledarresurser och forskarutbildningsmiljö så svarar dessa väl mot utbildningens behov. Personalen har en god kompetensnivå. Det finns utöver allmän studieplan även lokala föreskrifter som reglerar forskarhandledares och doktoranders arbete och ansvar som tagits fram av forskarhandledarkollegiet. Därtill finns en rad samarbeten med externa parter utöver forskarskolan BEEGS, som kommer forskarutbildningen till gagn i form av ökat utbud av kurser, seminarier samt vidgad forskarutbildningsmiljö. Forskarutbildningen verkar för en aktiv seminariekultur genom att doktorander kontinuerligt förväntas lägga fram utkast från arbetet samt vid särskilda tidpunkter i utbildningen ha "etappseminarier". Handledarnas kompetens, forskarutbildningsmiljön samt forskarutbildningen utvärderas kontinuerligt i olika fora.

En problematik som lärosätet har identifierat och som beskrivs i självvärderingen är att relationen mellan de tre miljöerna som forskarutbildningen ingår i – forskarutbildningsämne (konstvetenskap), forskarutbildningsområde (KKT) och forskarskola (BEEGS) – inte har fungerat optimalt, vilket har lett till förbättrande åtgärder och beslut om en ny utvärdering av verksamheten.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Självvärderingen gör gällande att doktoranderna skaffar sig bred kunskap och förståelse inom ämnet genom att återkommande under hela utbildningen granska andra forskares bidrag vid ämnets forskningsseminarier, högre seminarier i samverkan med andra lärosäten, konstvetenskapliga konferenser och nationella samt internationella ämnessammanskomster. Detta är enligt bedömargruppen goda former för att inhämta kunskap och förståelse, men det torde vara lätt hänt att fokus hamnar på det som intresserar doktoranden i synnerhet, d.v.s. vad som i allmän studieplan (med Högskoleförordningens formulering) beskrivs som "aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet". Om ett sådant snävt fokus tillåts infinna sig, kan uppnåendet av bred kunskap därmed äventyras.

En god bas för uppnåendet av bred kunskap och systematisk förståelse inom det konstvetenskapliga forskningsområdet och för konstvetenskaplig metodik är de två obligatoriska ämnesspecifika kurserna

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Teori och forskningspraktik inom det konstvetenskapliga fältet (7,5 högskolepoäng) och Metod och forskningspraktik inom det konstvetenskapliga fältet (7,5 högskolepoäng). Övriga två – eller tre för doktorander inom forskarskolan BEEGS – obligatoriska kurser ger insikter i vetenskapsteori (Vetenskapsteori: sanning, konstruktion och subjektivitet, 7,5 högskolepoäng) och stärker kopplingen till området KKT (Introduktion till kritisk kulturteori, 7,5 högskolepoäng) samt i förekommande fall till BEEGS (Samtida forskning om Östersjöregionen och Östeuropa, 7,5 högskolepoäng). Av kurspoängen återstår efter de obligatoriska kurserna 30 (eller 22,5 högskolepoäng). I det tydliggörande dokumentet "Riktlinjer för seminarier och valbara kurser" ges exempel på kurser eller moment, där ungefär hälften kan sägas ha relevans för målet bred kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet. Flera gånger hänvisas i självvärderingen till utlåtandet från 2014 (sakkunniggranskning av ansökan om examensrättigheter) och där framgår att planen varit att inom forskarutbildningen ge tre obligatoriska ämnesspecifika kurser om 7,5 högskolepoäng, varav en med titeln "Konstvetenskapliga klassiker". Enligt bedömargruppen vore det lämpligt om ytterligare en ämnesspecifik kurs blir obligatorisk. Denna kunde med fördel täcka sådana delar inom ämnet som ligger utanför doktorandens forskningsområde, så att exempelvis en doktorand med inriktning mot bildkonst skulle få läsa en kurs med inriktning mot arkitekturforskning. Det är förvisso en utmaning att inom den begränsade tiden uppnå bredd och systematisk förståelse inom det vidare konstvetenskapliga fältet, men då detta är ett tydligt formulerat examensmål ser bedömargruppen innehållet i de obligatoriska kurserna likvärdigt som något av ett utvecklingsområde.

Bedömargruppen har också ett uppdrag att granska genomströmningen. När det gäller konstvetenskap finns inte någon statistik eller andra uppgifter att kommentera eftersom forskarutbildningen är så nyetablerad. Från ledningens sida finns ett fortlöpande arbete med uppföljning av genomströmningen vid lärosätet. Bedömargruppens intryck är att det inom forskarutbildningsämnet finns en stor lyhördhet inför olika omständigheter som kan påverka doktorandernas möjligheter att genomföra forskarutbildningen inom stipulerad tid.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktorandernas måluppfyllelse följs upp i årliga samtal med studierektor, under handledningen (med avstämning i individuell studieplan) och i handledarkollegium samt även genom "doktorandstegen". Granskningarna av utbildningen har på grund av att examensrätten till ämnet tilldelades relativt nyligen inte gjorts så många gånger att de kan klassificeras som systematiska. Åtgärderna från den första utvärderingen av den första terminens studier har sammanställts, presenterats samt förts vidare till en styrgrupp inom området Kritisk kulturteori. Forskarutbildningen kan sägas vara stadd i kontinuerlig kvalitetsutveckling, inte minst när det gäller såväl de obligatoriska som de existerande och tilltänkta valbara kurserna. Bedömargruppen ser positivt på denna utveckling.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.*

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Examensmålen föreskrivna förmåga att kunna planera och bedriva forskning med adekvata metoder inom givna tidsramar tränas i doktorandkurser och genom avhandlingsskrivandet. Utvecklande av färdigheter avseende att med auktoritet kunna presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och övriga samhället sker löpande under forskarutbildningen – i kurser, seminarier, handledning, presentationer samt konferenser. Som lärosätet påpekar i självvärderingen sker måluppfyllelse vad avser dessa färdigheter och förmågor ofta i en "gråzon" mellan det som examineras i kurser, avhandlingsskrivande och andra obligatoriska moment samt i andra sammanhang som formellt inte ingår i forskarutbildningen såsom undervisning/institutionstjänstgöring samt externa uppdrag. Mycket positivt i detta sammanhang är att lärosätet arbetar aktivt med att som ett komplement till dessa aktiviteter i "gråzonen" skapa valbara kurser vilka utgår från examensmålen och ger möjlighet till fördjupning av dessa färdigheter och förmågor. Exempel på ämnen och företeelser inom vilka sådan kursbaserad fördjupning kan ske är: populärvetenskaplig presentation, samverkan, att arrangera en vetenskaplig workshop, vetenskaplig forskningspresentation och peer review-granskning. Det är också tänkt att doktoranderna i slutet av avhandlingsarbetet ska genomföra en populärvetenskaplig forskningspresentation i muntlig form vid spikningen och skriftligen på högskolans hemsida.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Utbildningens nuvarande utformning, genomförande och examination ger rimlig grund för antagandet att den säkerställer doktorandernas förmåga att planera och bedriva forskning inom givna tidsramar, presentera forskningsresultat i dialog med samhället samt bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande. Löpande avstämningar görs i seminarieform, i handledarsamtal och med uppföljningar av individuella studieplaner. Fastän det i självvärderingen inte framgår huruvida just examensmålen avseende färdighet och förmåga specifikt följs upp, framstår det bland annat utifrån intervjuerna som att de ansträngningar som görs för att följa upp utbildningen överlag ändå kan anses vara tillräckliga.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Vad beträffar intellektuell självständighet för självvärderingen fram att denna vilar på den långa processen i lärandeaktiviteter, utarbetandet av utbildningen i samråd med handledare, utbytet med doktorander och lärare och genomförandet av avhandlingsprojektet. De lokala riktlinjerna markerar doktorandens ansvar som ett åtagande, i vilket också ingår ansvaret att aktivt söka råd. När det gäller vetenskaplig redlighet och forskningsetiska bedömningar finns centrala riktlinjer från Södertörns högskola som ska följas och dessutom rekommenderas Vetenskapsrådets God forskningssed samt

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

The Royal Society's råd gällande vad som benämns "Unconscious bias". Det framhålls i självvärderingen att en granskning av doktoranderna när det gäller redlighet har genomförts redan vid antagningen, då deras publikationer syns. Under utbildningen kan doktoranden gå kursen i peer review för att granska en kollegas manus. Det senaste doktorandinternatet för doktorander i konstvetenskap beslutade att mötet hösten 2017 ska ha etik som tema. Insikt i vetenskapens möjligheter och begränsningar uppnås även genom pedagogiska kurser, undervisning samt genom kursen "Samverkan" (2 högskolepoäng). Även på denna punkt framkommer det tydligt att lärosätet arbetar aktivt med sitt kursutbud för att utveckla och stärka områden inom forskarutbildningen. Denna del av utbildningen får anses som relevant och tills vidare tillräcklig, så länge som de etiska aspekterna vävs in fortlöpande i utbildningen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna når målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Utbildningens nuvarande utformning, genomförande och examination ger rimlig grund för antagandet att den säkerställer intellektuell självständighet. Doktorandernas måluppfyllelse följs även i detta avseende upp i årliga samtal med studierektor, under handledningen (med avstämning i individuell studieplan) och i handledarkollegium samt även genom "doktorandstegen". De ansträngningar som görs för att följa upp utbildningen överlag framstår för bedömargruppen som tillräckliga.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.* Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med mindre kurser som tränar färdigheter och förmågor som till exempel populärvetenskaplig presentation, att arrangera en vetenskaplig workshop och peer review-granskning.

Beträffande aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen ett utvecklingsområde när det gäller att stärka måluppfyllelsen vad avser bred kunskap inom forskarutbildningsämnet. Ett förslag är att ytterligare ämnesspecifika kursmoment blir obligatoriska, med fördel så att de täcker sådana delar inom forskarutbildningsämnet som ligger utanför doktorandens eget forskningsområde.

Forskarutbildningen kan inte desto mindre sägas vara stadd i kontinuerlig kvalitetsutveckling kanske framför allt vad gäller kursdelen av forskarutbildningen och bedömargruppen ser positivt på den utvecklingen.

När det gäller konstvetenskap finns inte någon statistik eller andra uppgifter att kommentera eftersom forskarutbildningen är så nyetablerad. Från ledningens sida finns ett fortlöpande arbete med uppföljning av genomströmningen vid lärosätet. Bedömargruppens intryck är att det inom forskarutbildningsämnet finns en stor lyhörighet inför olika omständigheter som kan påverka doktorandernas möjligheter att genomföra forskarutbildningen inom stipulerad tid.

Perspektiv.**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Forskarutbildningen ger genom sitt innehåll, utformning och genomförande god förberedelse för en

akademisk karriär, både vad gäller forskning och undervisning. Detta främst genom arbetet med avhandlingen och genomförande av kurser. Förberedelser för en akademisk karriär sker även genom olika slags seminarier som doktorander deltar i och genom undervisning; doktorander erbjuds 20 procent institutionstjänstgöring. Lärosätet argumenterar i självvärderingen övertygande för att det är en fördel att ingå i ett mångvetenskapligt humaniorasammanhang, där doktoranden kan utveckla förståelse för hur forskningssamarbeten kan tillgå i "helt nya och ovana ämneskonstellationer och samarbeten". Konferenser och workshops med inriktning på post doc-tillvaron inklusive skrivande av forskningsansökningar erbjuds. Forskarutbildningen i konstvetenskap vid Södertörns högskola, enligt självvärderingen, måste dock bli bättre på att koordinera karriärförberedande aktiviteter med forskarskolorna.

Självvärderingen tar upp såväl akademiska karriärvägar som arbeten inom konstlivet och kultursektorn. I ett särskilt stycke lyfts fram hur forskarutbildningen i konstvetenskap vid lärosätet har täta kontakter med yrkesverksamma utanför högskolan – kritiker, curatorer, intendenten, konstnärer med flera – som bjuds in från grundnivå och uppåt. Självvärderingen pekar vidare på hur "det samtida konstfältets praktiker" verkar vitaliserande på den forskning som bedrivs inom området och inom forskarutbildningsmiljön, vilken därmed kan sägas vila också på beprövad arbetslivsanknuten erfarenhet. Detta bekräftas av publikationslistor och på annat sätt och måste framhållas som en ovanlig styrka för lärosätet i detta sammanhang. Även här uttrycker självvärderingen dock självkritik och gör gällande att lärosätet behöver arbeta mer systematiskt för att öppna framtida karriärvägar för doktorander. Exempelvis beskrivs möjligheter att med en ny mall för individuella studieplaner mer effektivt kunna arbeta mot examensmålen även vad beträffar arbetslivets perspektiv. Att underlätta etablerandet av kontaktytor och nätverk är här ett mål. Vissa möjligheter att arbeta med utställningar och gestaltningen av och urval av konsten vid lärosätet nämns också, liksom en workshop om hur CV för den utom-akademiska arbetsmarknaden lämpligen skrivs. Det sistnämnda exemplet är dock riktat mot mastersnivån. Lärosätets självkritik till trots finner bedömargruppen att det finns mycket positivt i forskarutbildningens strävan att förbereda doktoranderna för ett arbetsliv såväl utanför som inom akademien.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förberedande för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Det finns vid lärosätet en medvetenhet om bristen på systematisk uppföljning gällande forskarutbildningens användbarhet inför arbetslivet och initiativ till åtgärder har tagits, bland annat genom att inkludera arbetslivets perspektiv i den individuella studieplanen. Uppföljningen av utbildningens genomförande vad avser arbetslivets perspektiv är ett utvecklingsområde, bland annat eftersom alumnundersökningar inte i dagsläget genomförs på ett systematiskt sätt.

Sammantaget bedöms dock arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande. Bedömargruppen vill lyfta fram forskningens kopplingar till det samtida konstlivets praktiker som ett värdefullt inslag.

Perspektiv:**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.*

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Antagningsprocessen genomförs enligt bedömargruppen på ett systematiskt och transparent sätt. Doktoranderna är representerade i styrgrupper och fakultetsnämnd, i det konstvetenskapliga ämnesrådet och i institutionsnämnden. Däremot är de inte representerade i forskarhandledarkollegiet, som inte ingår i delegationsordningen. Doktorander är väl inkluderade i såväl planeringen av utbildningen som seminarieverksamheten samt i olika beslutande organ. Planeringen av forskarutbildningen och aktiviteterna inom denna sker i samarbete mellan studierektor, kollegiet och doktoranderna.

Studierektor följer upp doktorandernas progression och målpuppfyllelse genom samtal varannan månad, vilket får anses vara en mycket hög frekvens. På så sätt kan doktorandernas behov ventileras tidigt. Vid ett sådant samtal, uppger självvärderingen, uppdagades behov av en utvärdering av första terminens studier 2016 med följd att en sådan genomfördes för hela den nyantagna doktorandgruppen inom området Kritisk kulturteori (KKT). Härvid framkom tydlig kritik inom doktorandgruppen mot hur området KKT, de ingående ämnena och forskarskolan BEEGS var organiserade. Uppföljningen verkar enligt bedömargruppen ha fungerat bra och åtgärder inför kommande introduktionsterminer har vidtagits.

Doktoranderna erbjuds att undervisa, på moment som gagnar deras forskningsprojekt. För att inte riskera att undervisningen tar för mycket tid och resurser från avhandlingsforskningen tillämpas restriktivitet; doktoranderna undervisar inte första året och de har inte kursansvar eller undervisning inom forskningsfält som ligger långt från deras inriktning. Doktorander förfogar över medel om 6 500 kronor per år. Höjning av detta har diskuterats (på lärosätetsnivå). Därtill har doktoranderna även möjlighet att söka pengar på annat håll.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Självvärderingen visar stor medvetenhet om den psykosociala arbetsmiljön. Lärosätetsövergripande undersökningar om arbetssituation och socialt klimat på arbetsplatsen genomförs regelbundet. Doktorandkollektivet anger i förhållande till andra grupper sämre värden för exempelvis oro, rastlöshet och engagemang för verksamhetens mål. Uppföljning av detta pågår. Institutionen för kultur och lärande har också börjat följa upp doktorandernas arbetsmiljö i årliga medarbetarsamtal med avdelningsföreståndaren. Det anges här vara en fördel att avdelningsföreståndaren, som fått chefsansvaret från prefekten, inte ingår i handledarkollegiet. Det underlättar för doktoranden att föra fram känslig kritik.

I självvärderingen ges en (något oöverskådlig) bild av ambitiös uppföljning på olika nivåer inom högskolan, området och ämnet. Att forskarutbildningen är så ny och organiserad på ett oprövat sätt gör utvärderingarna viktiga, men samtidigt är det kanske svårt att följa upp alla aspekter efter kort tid.

Sammantaget bedöms forskarutbildningen utifrån doktoranders perspektiv vara tillfredsställande. Bedömargruppen vill lyfta de restriktiva principerna för tilldelningen av undervisning som ett gott exempel.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16**Perspektiv:****Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Jämställdhetsperspektivet integreras aktivt och på ett reflekterat sätt i utformningen och genomförandet av utbildningen samt i handledningen. Därtill sker ett kunskapsutvecklingsarbete gällande jämställdhetsfrågor, bland annat i form av workshops. Könsfördelningen (liksom för övrigt åldersfördelningen) inom doktorandgruppen och handledarkollegiet (bestående av huvud- och bihandledare) är tillfredsställande. Doktorandgruppens sammansättning av en manlig och en kvinnlig doktorand är numerärt sett jämställt fördelad.

På alla nivåer i undervisningen eftersträvas jämn könsfördelning vad gäller empiriska exempel (litteratur, urval av studieexempel och så vidare). Det finns en valbar kurs som behandlar frågan om norm- och maktkritik: "Maskerad, modernitet och genus" (7,5 högskolepoäng). Lärosätet arbetar även aktivt med frågor om hur ett normkritiskt perspektiv kan implementeras i utbildning, kollegialt samarbete och rekrytering. Det normkritiska perspektivet är alltid aktualiserat i kursmaterialet men en dialog eftersträvas även när det gäller högskolemiljön som sådan, så att utbildningens innehåll och högskolan som arbetsmiljö ska överensstämma med varandra i normkritiskt hänseende.

Systematisk uppföljning görs inte för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Inget utförligt sägs i självvärderingen om uppföljning med avseende på just jämställdhetsperspektivet, men löpande avstämningar görs i handledarsamtal och med uppföljningar av individuell studieplan samt i andra fora. Det nämns inte heller något om hur uppföljningen kan komma att se ut i slutet av utbildningen.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande, men bedömargruppen efterlyser tydligare information om i vilka former och med vilka frågor jämställdhetsperspektivet följs upp i utbildningens utformning.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande. När det gäller arbetslivets perspektiv och jämställdhetsperspektivet ser bedömargruppen emellertid utvecklingsbehov vad gäller den systematiska uppföljningen.*

Forskarutbildningsämnet, området Kritisk kulturteori och lärosätet har synbarligen höga ambitioner med avseende på uppföljning, åtgärder och återkoppling. Som nämnts är den bild av uppföljningen på de olika nivåerna som ges i självvärderingen dock något överskådlig. Forskarutbildningen i konstvetenskap har förvisso funnits så kort tid att uppföljning av utbildningens senare skeden och av alumner av naturliga skäl inte har kunnat genomföras. Ansvariga inom forskarutbildningen arbetar för närvarande med uppföljning av forskarutbildningsmiljön och måluppfyllelsen av examensmål, samt utifrån doktoranders perspektiv. Inom det som omfattas av arbetslivets perspektiv och

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

jämställdhetsperspektiv finns utvecklingsbehov vad gäller systematisk uppföljning. Planer på att koppla arbetslivets perspektiv till individuella studieplaner finns emellertid redan.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Inom aspektområdet miljö, resurser och område, uppvisar forskningen vid lärosätet en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på hög nivå. Personalens kompetensnivå är hög.Handledarresurser och forskarutbildningsmiljö svarar väl mot utbildningens behov.

Forskarutbildningsmiljön, utbildningen och handledarnas kompetens utvärderas kontinuerligt. Vad gäller aspekten forskarutbildningsämne föreslår bedömargruppen att det i den allmänna studieplanen förtydligas att ämnets koppling till området Kritisk kulturteori inte innebär någon avgränsning.

Med avseende på utformning, genomförande och resultat framstår forskarutbildningen som genomtänkt, tydlig och med en klar inriktning mot examensmålen. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med mindre kurser som tränar färdigheter och förmågor. Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser emellertid bedömargruppen ett utvecklingsområde när det gäller att ytterligare stärka målet bred kunskap inom forskarutbildningsämnet.

Forskarutbildningen ger genom sitt innehåll, utformning och genomförande god förberedelse såväl för en akademisk karriär som för verksamhet inom konstlivet och kultursektorn. Bedömargruppen vill lyfta fram forskningens kopplingar till det samtida konstlivets praktiker som ett värdefullt inslag.

Doktoranderna är representerade i beslutande organ och deltar i planeringen av forskarutbildningen. Det förekommer ett aktivt och reflekterat arbete för att stärka doktoranders fysiska och psykosociala arbetsmiljö.

Jämställdhetsperspektivet integreras i utformningen och genomförandet av utbildningen samt i handledningen. Könsfördelningen inom doktorandgruppen och handledarkollegiet är tillfredsställande.

Forskarutbildningsämnet, området och lärosätet har höga ambitioner avseende uppföljning, åtgärder och återkoppling, men den bild som ges i underlagen är något överskådlig. På flera områden gör det faktum att forskarutbildningen i konstvetenskap är så pass ny att former för uppföljning inte har hunnit prövas. Uppföljning, åtgärder och återkoppling är därmed av naturliga skäl ett utvecklingsområde – främst avseende uppföljning rörande arbetslivets perspektiv och jämställdhetsperspektivet – men trots det bedöms aspektområdet sammantaget vara tillfredsställande.

Uppsala universitet

Lärosäte Uppsala universitet	Forskarutbildningsämne Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4086
--	---	--------------------------------

Aspektområde: Miljö, resurser och område
Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömning med motivering: *Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga/konstnärliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.*

Ämnet konstvetenskap vid Uppsala universitet har en bred och öppen vetenskaplig profil med ett brett innehåll av relevanta forskningsområden, alltifrån bildkommunikation, stormaktstidens konst till urbana miljöer. Källkritiska undersökningar av konstföremål som primärkällor och deras plats i olika kulturella och sociala sammanhang dominerar idag. Dessutom omfattar ämnet också inriktningar mot kulturarvsstudier och kulturarvsfrågor, svensk arkitektur- och bebyggelsehistoria, museologi samt för- och tidigmodern tid. I självvärderingen framhålls att ämnet idag innefattar studiet av konst som materiellt fenomen och dess bakomliggande teorier. Ämnet knyter an till en tydlig ämnestradition, kombinerad med vetenskaplig aktualitet, samt befattar sig med relevanta inomvetenskapliga och tvärvetenskapliga inriktningar även i ett internationellt perspektiv.

Den nutida vetenskapliga praktiken vid Uppsala universitet har haft en additiv utveckling och det förflutna spelar en central roll för förståelsen av ämnets gränsdragningar och vetenskapliga grund. I ämnets historia har en tvärvetenskaplig prägel varit stark. Sedan 1969 är konstvetenskap ämnets benämning, vilken vidgade gränserna ytterligare. Enligt intervjun har konstvetenskap värvat sin identitet i och genom ett nationellt samarbete, inkluderande ämneskonferenser och doktorandinternat. Det finns också ett närmare metodiskt och teoretiskt kursarbete med Södertörns högskola och Stockholms universitet. Tvärvetenskapliga forskningsnoder finns inom fakulteten och konstvetenskap medverkar i tre av dem. Där får doktoranderna möjlighet till bredare ämnesöverskridande kontakter och diskussion.

Bedömargruppens intryck är att forskarutbildningsämnet konstvetenskap vid Uppsala universitet representerar såväl bredd och djup, samt har en välmotiverad avgränsning med koppling till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område
Aspekt: Personal

Bedömning med motivering: *Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.*

Det finns för närvarande 13 aktiva handledare, varav nio är anställda vid institutionen. Av dessa interna handledare är tre professorer, fem lektorer och en seniorlektor. Av lektorerna är tre docenter, medan det bland de fyra externa handledarna återfinns två docenter. Handledarkompetensen är således bred och hög. De externa handledarna ger specialkompetens genom sina forskningsinriktningar, samt är värdefulla kontaktpersoner inför ett kommande yrkesliv.

Forsknings- och forskarutbildningsmiljön inom konstvetenskap har fördubblats genom samgåendet med dåvarande Högskolan på Gotland 2013. Bedömargruppen uppfattar handledarnas och lärarnas

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

sammantagna vetenskapliga kompetens som god och intrycket är att resurserna står klart i proportion till utbildningens omfattning.

Institutionens lärare och forskare publicerar sin forskning i nationella och internationella sammanhang och har vidsträckta kontaktnät. Handledarna har tid för forskning (lektorer 20 procent, professorer 40 procent). De disponerar 160 klocktimmar årligen med doktorander och alla huvudhandledare har anställning vid lärosätet. Bedömarens intryck är att handledarbyten organiseras på ett oproblematiskt sätt. Handledarna har också medel för kompetensutveckling varje år. De har flera kontakter utanför akademien och de är också aktiva i redaktioner för facktidskrifter. Enligt bedömarens grupp har institutionen sammantaget tillräcklig tillgång till handledningskapacitet.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Enligt intervjun får handledare rekommendationer från fakulteten om att gå dess forskarhandledningskurs och nästan alla nu verksamma handledare har gjort det. Ett handledarkollegium vid institutionen samlas två gånger per år under studierektors ledning och då diskuteras eventuella problem med handledning samt andra utmaningar, varvid exempelvis handledares kompetensutvecklingsbehov kan komma att aktualiseras.

Det finns också ett aktivt arbete med att höja den pedagogiska kompetensen bland alla handledare. Uppföljning av personalens kompetens och pedagogiska kompetensutveckling åvilar formellt prefekten och sker bland annat i samband med årliga medarbetarsamtal. Vid denna kontinuerliga uppföljning kan eventuella åtgärder komma att diskuteras.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: *Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.*

Forskarutbildningsmiljön är en av de största i landet med en doktorandgrupp på åtta doktorander varav sex är kvinnor och två är män. Bedömarens grupp fick initialt intrycket att kriterierna för urvalet bland sökande till forskarutbildningen skulle kunna vara något problematiska. Å ena sidan hävdas i självvärderingen att det på grund av konkurrensläget krävs omfattande och varierande meriter inom området för att kunna komma ifråga för doktorandtjänst; å andra sidan anges i den allmänna studieplanens urvalskriterier att den studerandes tidigare studieresultat, goda kunskaper i relevanta ämnen inom och utanför vetenskapsområdet samt avhandlingsplanen som bedömningsgrunder. Dock står i den allmänna studieplanen även att mångfald i fråga om t.ex. livserfarenhet uppmuntras, varför någon motsättning inte kan anses föreligga mellan den allmänna studieplanen och de kriterier som i praktiken avgör urvalet av sökande till forskarutbildningen. Vid intervjun framkom dessutom att tyngdpunkten ligger på forskningsplanen och att en lång yrkeskarriär inte i sig ger någon fördel vid antagningen. Institutionens antagningsgrupp med prefekt, två professorer, en doktorandrepresentant och en lärarrepresentant tar hänsyn till handledarnas kompetensområden som en viktig faktor vid antagning av doktorander. Vid intervjun framkom även att de doktorander som ansöker från

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

närbesläktade ämnen, såsom museologi eller kulturvård, har kandidatexamen företrädesvis med huvudområde konstvetenskap. Bedömargruppen menar att det vore en fördel om det i den allmänna studieplanen förtydligades vad som tillmäts störst betydelse vid antagningen av nya doktorander.

Enligt bedömargruppen är ett annat problem att hälften av de doktorander som är registrerade har antagits för ett antal år sedan och att deras genomsnittliga aktivitetsgrad är förhållandevis låg. Orsaken är att dessa doktorander antogs för så pass många år sedan att de inte längre har någon doktorandanställning. Detta innebär att endast några av doktoranderna är verksamma på heltid med universitetet som huvudsaklig arbetsplats. Med få heltidsdoktorander på plats ser bedömargruppen svårigheter med att upprätthålla ett livaktigt högre seminarium, och att det i sin tur påverkar forskarutbildningsmiljön negativt. Det högre seminariet förefaller fungera väl. Det försiggår också samarbeten inom konstvetenskap på nationell nivå, samt ämnesövergripande forskningssamarbeten vid lärosätet. Vidare finns det vid institutionen två ytterligare ämnen, textilvetenskap och kulturvård, och de fem doktoranderna tillhörande dessa ämnen deltar i det högre seminariet i konstvetenskap. Eftersom antalet humanioradoktorander i landet under en tid har minskat, kommer fakulteten att satsa extra medel för rekrytering av doktorander de kommande tre åren.

Trots dessa anmärkningar är bedömargruppens intryck att institutionens forskarutbildningsmiljö är god. Vid lärosätet finns ämnesöverskridande forskningsnoder, nätverk och seminarier som doktorander har möjlighet att medverka i. Dessa stärker forskarutbildningsmiljön och den förstärks också genom att institutionen tar emot gästdoktorander och -forskare. Konstvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet samarbetar dessutom med de konstvetenskapliga miljöerna vid två andra lärosäten i regionen: Stockholms universitet och Södertörns högskola. Samarbetet har bland annat resulterat i ett vetenskapligt utbyte i form av gemensamma kurser och seminarier, vilka bedöms gynna forskarutbildningsmiljön väsentligt. Uppsala universitet ingår även i det nationella samarbete som sedan 2013 utvecklats mellan alla konstvetenskapliga institutioner eller motsvarande vid landets lärosäten, främst i form av ett årligt nationellt doktorandinternat.

Doktorander samt handledare uppmuntras att ta del i internationella konferenser och seminarier, och institutionen fördelar medel för dessa resor. Institutionen ger också administrativt stöd för medelsökningar hos olika anslagsgivare.

Handledarsituationen vid institutionen är adekvat, men i självvärderingen nämns inte några regler eller riktlinjer för hur handledarbyten ska hanteras annat än att dessa situationer behöver behandlas med stor varsamhet. Det faktum att handledarbyten förefaller ske på ett oproblematiskt sätt, torde emellertid innebära att fastställda rutiner finns fastän de inte beskrivs i underlaget.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Universitetsövergripande granskningar av den samlade forskarmiljön sker, varvid även den lokala forskarutbildningsmiljön granskas ingående. Dessa granskningar koordineras av universitetets avdelning för kvalitetsutveckling. Det finns dessutom en gemensam kvalitetsstrategi för hela fakulteten. Forskarutbildningsenkäter har genomförts av lärosätet (2010 och 2015/16). I början av utbildningen ges doktorander information om studiesociala förutsättningar, och fakulteten har ett särskilt kvalitetsutskott där prodekanen är ordförande. Fakulteten säkerställer kvaliteten på

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

forskarnivån också genom att ta ansvar för den obligatoriska fakultetsgemensamma doktorandkursen. Det finns även ett nyinrättat fakultetsövergripande doktorandkollegium. Institutionen har också genomfört en egen doktorandenkät och i underlaget framgår det att den utvärderingen görs vartannat år, men svarsfrekvensen har inte alltid varit hög och anonymitet är svårt att uppnå eftersom miljön är liten. Resultaten följs upp och omsätts i åtgärder. De kvalitetsutvecklande utvärderingarna, åtgärderna och återkopplingen bedöms sammantaget som tillfredsställande.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten personal ser bedömargruppen en styrka i den sammantaget höga och breda handledarkompetensen.*

Konstvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet värnar sin identitet i den växande tvärvetenskapliga undervisningsmiljön i och genom det nationella samarbetet med andra konstvetenskapliga institutioner i landet samt kurssamarbetet inom metoder och teori med Stockholms universitet och Södertörns högskola. Konstvetenskapliga institutionen har såväl bred och djup i sin forskarutbildning. Miljön har fördubblats genom samgåendet med före detta Högskolan på Gotland 2013.Handledningskompetensen är tillräckligt stor och handledare har möjligheter till kompetensutveckling. Vad gäller doktorandantalet är konstvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet kanske en av de största i landet, men samtidigt är miljön krympande. Därför anser bedömargruppen att det är positivt att fakulteten ska satsa extra medel på rekrytering av nya doktorander.

Doktoranderna har möjlighet att gå tvärvetenskapliga kurser och även möjlighet att ta del i nationella doktorandinternat samt nationella och internationella konferenser. Handledarbyten för doktorander förefaller ske oproblematiskt, i den bemärkelsen att det vid behov inte verkar vara några nämnvärda svårigheter förknippade med att åstadkomma ett handledarbyte. De förhållandevis stora resurser som finns vid lärosätet innebär att institutionen kan bevara och utveckla den relativt stora och aktiva forskarutbildningsmiljöns kvalitet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.*

Självvärderingen visar att doktorexamen omfattar 20 till 30 högskolepoäng om vetenskapsteori, 20 till 30 högskolepoäng fördjupningskurser inom ämnet eller tvärvetenskapliga sådana samt yrkesförberedande studier om 15 högskolepoäng. Bedömargruppens allmänna intryck är att doktorander i konstvetenskap vid Uppsala universitet har goda möjligheter att skaffa sig en bred samt högkvalitativ utbildning med moment av vetenskaplig teori och metod, ämnes- och tvärvetenskapliga kurser samt yrkesförberedande kurser. Enligt självvärderingen är en allmän tendens att doktoranderna föredrar lärarledda kurser, vilket framstår som ett rimligt önskemål. Konstvetenskapliga institutionen erbjuder dock inte några egna kurser på forskarnivå. I stället är doktoranderna hänvisade till kurser på avancerad nivå, individuella läskurser, en universitetsgemensam kurs i högskolepedagogik, externa kurser samt de konstvetenskapliga kurser som ges gemensamt med

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

Stockholms universitet och Södertörns högskola. Bedömarens åsikt är att om en för stor del av kursdelen ägnas färdighetsmoment, eller frågeställningar som delas av hela eller delar av det humanistiska fältet, finns det risk för att doktoranderna inte uppfyller målen vad avser bred kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet. Fakulteten ger också en gemensam kurs som är obligatorisk för alla doktorander, men bedömarens uppfattning är att bred kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet hos doktoranderna förutsätter att de satt sig in i många konstvetenskapliga texter rörande olika ämnen och frågeställningar. Av de individuella studieplanerna framgår det emellertid att merparten av de forskarutbildningskurser som doktoranderna läst utgörs av ämnesspecifika kurser. Inte desto mindre framstår det ämnesspecifika kursutbudet vid institutionen i förhållande till de kurskrav som ställs i den allmänna studieplanen som ett utvecklingsområde.

Det högre seminariet är obligatoriskt för alla och där säkerställs progression i avhandlingsarbetet genom att alla ska lägga fram avhandlingstexter en gång per termin. Seniora forskare ger sina bidrag till seminariet, vilket fungerar som ett extra fördjupningsmoment. Enligt den allmänna studieplanen utgör deltagande i högre seminariet en obligatorisk men inte poänggivande del av forskarutbildningen. Bedömarens mening är att det finns oklarheter om kraven på närvaro, då de inte förefaller vara lika höga för de doktorander som fortfarande är aktiva men inte blivit klara med avhandlingen inom utsatt tid. Av självvärderingen framgår att doktorander som inte är anställda vid institutionen har svårigheter att delta i högre seminariet, eftersom det hålls under arbetstid. I intervjun framkom ändå att alla doktorander ska lägga fram sina texter och också de som är anställda utanför universitetet förväntas följa seminarierna. Det framkom även önskemål om att göra seminariekulturen om möjligt mer stimulerande, förslagsvis genom ett större engagemang från olika slags seniora forskare.

De uppgifter om genomströmning som finns tillgängliga ligger inte i paritet med motsvarande för övriga landet och föranleder därför frågor. I en nationell jämförelse består doktorandgruppen i konstvetenskap vid Uppsala universitet av en förhållandevis stor andel aktiva doktorander som antagits innan Thamreformen. Bedömarens mening är att det visserligen är positivt att dessa ges förutsättningar och resurser att slutföra sin forskarutbildning, men vill också påpeka att lärosätet har ett stort ansvar för att genom resultatnriktade insatser säkerställa att alla aktiva doktorander slutför sin utbildning inom utsatt tid. Vid intervjun framkom att alla doktoranderna tillfrågas om att undervisa vid institutionen, men att det inte finns något krav på att göra detta. Bedömarens intryck är dock att en mer eller mindre informell förväntan om att doktorander ska undervisa kan riskera att drabba avhandlingsarbetet negativt. I självvärderingen framskymtar en medvetenhet om olika andra tänkbara orsaker till längre förseningar av doktoranders avhandlingsarbeten, vilket är positivt. De tabeller som bifogats självvärderingen ger dock intrycket att urvalsperioden för den genomströmningstatistik som utgjort en del av underlaget förefaller ha påverkat resultatet negativt. Inte desto mindre ser bedömarens mening om genomströmningen som något av ett utvecklingsområde.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det att doktorandernas utveckling och progression kontrolleras vid flera tillfällen: vid handledningen, vid högre seminariet och vid den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen i närvaro av handledare, prefekt och studierektor. Bedömarens intryck är ändå att uppföljningen mest förefaller handla om den individuella doktorandens progression; inget nämns

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

specifikt för kunskapsformen kunskap och förståelse om systematisk uppföljning av utbildningen. Hela proceduren med handledning, seminarier och individuell studieplan innebär återkommande uppföljning av måluppfyllelse och denna uppföljning sker på likartat vis oberoende av vilka slags examensmål det gäller.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.*

Självvärderingen visar att doktorandernas färdighet och förmåga att planera och bedriva forskning tränas på olika sätt under hela utbildningen. Lärosätet säkrar doktorandernas tidspassning och projektets genomförbarhet årligen vid uppföljningen av den individuella studieplanen. Doktoranderna tränas muntligt och skriftligt inom ramen för det högre seminariet, där de också kan diskutera sin forskning med seniora forskare. De uppmuntras också att delta i vetenskapssamhället genom att söka till nationella och internationella konferenser, samt att publicera vetenskapliga artiklar vid sidan av avhandlingsarbetet. I självvärderingen diskuteras olika orsaker till varför avhandlingsarbetet kan försenas och att forskarutbildningen ofta inte slutförs inom uppställda tidsramar. Bedömargruppen menar att det finns skäl för lärosätet att se över om det krävs ytterligare åtgärder för att förhindra förseningar i doktorandernas tidsplaner, exempelvis i form av minskat deltagande i övriga aktiviteter.

Doktorandernas pedagogiska kompetens utvecklas i samband med att de får undervisa på grundnivå och avancerad nivå, vilket emellertid inte är något som är obligatoriskt. Alla doktorander som undervisar och därmed tränar förmågan att stödja andras lärande har gått den universitetspedagogiska kursen. Institutionstjänstgöring bidrar till doktorandernas utveckling av olika färdigheter även om denna också kan leda till förseningar av avhandlingsarbetet. Bedömargruppen menar likväl att undervisningen är meriterande för doktorander. Fastän många av de nuvarande doktoranderna redan har arbetslivserfarenhet, anser bedömargruppen att det finns möjlighet att utveckla de yrkesförberedande momenten i utbildningen ytterligare.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Progression med avseende på examensmålen säkerställs genom seminariemedverkan och ett flertal kontroller och avstämningar under forskarutbildningens gång. Enligt självvärderingen sker systematisk uppföljning för att säkerställa utbildningens utformning och genomförande i form av fortlöpande handledarsamtal och vid den individuella studieplanens uppföljning. Handledare rekommenderar vid fall- eller temastudier en inledande pilotstudie, för att därigenom få ett bättre grepp om förväntad tidsåtgång.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: *Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.*

Självvärderingen visar att en intellektuell självständighet kommer ifråga redan vid anställningstillfället och manifesteras genom doktorandens forskningsplan för avhandlingen. Under utbildningens gång bistår handledaren med att identifiera om det finns kunskapsluckor och doktorandens intellektuella självständighet utvecklas fortlöpande under studietiden, bland annat genom ett aktivt deltagande i det högre seminariet. Doktoranderna skaffar sig också fördjupad insikt i vetenskapens möjligheter och begränsningar i diskussionerna med seniora forskare, och de tränas även i detta då de genomgår metod- och teorikurser i konstvetenskap. Den fakultetsgemensamma kursen "Professional Training" har även den ett inslag om forskningsetik. Under 2017 års nationella doktorandinternat i konstvetenskap ägnas en hel dag åt forskningsetik. Bedömargruppens intryck är att institutionen i konstvetenskap har goda förutsättningar att kunna säkerställa doktorandens självständighet och förmåga att visa vetenskaplig redlighet samt att göra forskningsetiska bedömningar.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker/ till relevanta intressenter.

De individuella studieplanerna följer upp doktorandernas progression. Självvärderingen visar att forskningsetik är ett område där det har skett kvalitetsutvecklande åtgärder. Fakulteten har planerat en ny mall för individuella studieplaner vid universitetet och de ska innehålla reflektioner kring forskningsetiska bedömningar. Det sker också i fakultetens regi en revision av riktlinjerna för utbildning på forskarnivå, där större plats ges till vetenskaplig redlighet. Fakulteten har också organiserat utbildningsdagar för samtliga handledare kring forskningsetiska frågor. Mot bakgrund av detta är bedömargruppens intryck att konstvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet har goda förutsättningar att säkerställa utbildningens höga kvalitet och att doktoranderna uppnår målen avseende värderingsförmåga och förhållningssätt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt ser bedömargruppen styrkor beträffande de åtgärder avsedda att stärka doktoranders måluppfyllelse gällande forskningsetik som vidtagits.*

Vad gäller kunskapsformen kunskap och förståelse är bedömargruppens intryck att doktorander har goda möjligheter att skaffa sig en bred utbildning av hög kvalitet. Inte desto mindre skulle fler egna ämnesspecifika kurser kunna utvecklas, så att säkerställandet av doktorandernas måluppfyllelse beträffande kunskap och förståelse blir än bättre. Det högre seminariet säkerställer progression bland annat med avseende på doktorandernas avhandlingsarbeten. Doktorandernas utveckling vad gäller olika kunskapsformer och examensmål följs upp vid flera tillfällen under forskarutbildningens gång

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

och dessa avstämningar ger ett tillräckligt stöd för den individuella måluppfyllelsen.

Beträffande förutsättningarna för doktorander att slutföra utbildningen inom planerad tid, så föreligger ett problem i form av doktorander som antagits för flera år sedan och som inte längre har någon doktorandanställning vid institutionen. Självvärderingen ger emellertid uttryck för en medvetenhet om vilka orsakerna till dessa förseningar kan vara, vilket bedöms som positivt. När det gäller genomströmningen vill bedömargruppen betona betydelsen av att doktorander slutför sitt avhandlingsarbete inom utsatt tid, även om det kan ses som positivt att också sådana doktorander som antagit för många år sedan ges resurser för att kunna överhuvudtaget slutföra avhandlingen. Genomströmningen är att betrakta som ett utvecklingsområde.

Doktoranderna tränas i färdigheter och förmågor på olika sätt under hela utbildningen. Det högre seminariet tränar dem muntligt och skriftligt och de uppmuntras också att delta i vetenskapssamhället genom konferensmedverkan och genom att skriva vetenskapliga artiklar.

Utbildningen säkerställer doktorandernas intellektuella självständighet redan från början av forskarutbildningen bland annat genom seminarieverksamheten. Där utvecklas också doktorandernas insikter gällande vetenskapens möjligheter och begränsningar. Progressionen i avhandlingsarbetet och genomförandet av de i forskarutbildningen ingående momenten följs upp med de individuella studieplanerna. Forskningsetiska frågor har blivit ett kvalitetsutvecklingsområde på nationell konstvetenskaplig nivå, men också på fakultetens och konstvetenskapliga institutionens nivå.

Perspektiv.

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: *Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.*

Av självvärderingen framgår att konstvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet utbildar doktorander till en rad yrkesverksamheter inom och utanför den akademiska världen. Också den allmänna studieplanen från 2016 betonar humanistiska ämnens roll i samhället i form av att erbjuda en plattform för möten mellan olika slags aktörer och härigenom underlätta professionella kontakter. Många doktorander vid institutionen har redan när de blir anställda en professionell förankring inom kultursektorn, varvid forskarutbildningen då innebär en kompetensförstärkning för dem. I utbildningen ingår att en del av den obligatoriska kursdelen ska bestå av yrkesförberedande studier, och inom denna del finns även möjlighet att göra praktik genom verksamhetsförlagd utbildning. Alla doktorander erbjuds möjlighet till ett års institutionstjänstgöring och de doktorander som läser en kurs i högskolepedagogik har möjlighet att räkna denna kurs som institutionstjänstgöring och att få prolongation. Bedömargruppens uppfattning är att det är angeläget ur ett arbetslivsperspektiv att doktoranderna utvecklar en god förmåga att planera och genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar, och anser att de delar av forskarutbildningen som utvecklar doktorandernas förmåga till tidshantering är ett utvecklingsområde. Fastän många av de nuvarande doktoranderna redan har arbetslivserfarenhet, anser bedömargruppen således att det finns möjlighet att utveckla viss av de yrkesförberedande momenten i utbildningen ytterligare.

Flertalet av konstvetenskapliga institutionens alumner är anställda inom universitetsvärlden, men en nästan lika stor andel arbetar enligt självvärderingen inom museivärlden. Institutionen har dock inte arrangerat någon alumnundersökning. Bedömargruppen menar att en alumnundersökning vore värdefull för att få en tydligare bild av hur olika moment inom forskarutbildningen skulle kunna bli

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

ännu bättre ur arbetslivssynpunkt. En mer systematiserad karriär- och yrkesplanering skulle kunna stärka kontakterna med det omgivande samhället och dess kulturinstitutioner. Sammantaget förbereds doktoranderna väl för en akademisk karriär och tillfredställande för en karriär utanför akademien.

Bedömaregruppen vill lyfta fram möjligheterna att göra praktik genom verksamhetsförlagd utbildning som ett gott exempel.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Den för arbetslivets vidkommande så betydelsefulla förmågan att planera och genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar följs upp genom den tidigare beskrivna proceduren av handledning, seminarier och årlig uppföljning av den individuella studieplanen. Någon systematisk uppföljning som innefattar kontakter utanför akademien görs emellertid inte, men alumners erfarenheter tas till vara genom informella kontakter. I den nya allmänna studieplanen ingår skrivningar om att yrkeslivet ska diskuteras mer ingående under forskarutbildningen, vilket kan ses som ett tecken på en vilja att vidta åtgärder som svar på sådan återkoppling gällande forskarutbildningen som exempelvis alumner kan bistå med.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv:**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: *Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.*

Av självvärderingen framgår att konstvetenskapliga institutionen erbjuder en bra forskningsmiljö med utrymme samt möjligheter för hälsovård. Doktoranderna rekryteras inom och utanför Sverige. Alla doktorander har minst två handledare som regelbundet och fortlöpande diskuterar med doktoranden. Handledarbyte är möjligt mellan kompetenta handledare och genomförandet har i förekommande fall varit oproblematiskt. En gång per år revideras den individuella studieplanen med handledare, doktorand och prefekt. Det stipuleras också att minst en av doktorandens handledare ska ha genomgått handledarutbildning. Vid institutionen har alla huvudhandledarna (utom en) gjort det. Handledarkollegiet som har möten två gånger per år går igenom frågor och eventuella utmaningar kring handledningen.

Doktoranderna är enligt självvärderingen representerade i institutionsstyrelsen som är institutionens beslutande organ. Däremot klargörs det inte i vilken utsträckning som doktoranderna tar aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. I intervjun framgick det att institutionen inte har ett eget doktorandråd, men att det finns ett fakultetsgemensamt doktorandkollegium. Bedömaregruppen menar att institutionens doktorander skulle kunna dra nytta av att ett eget doktorandråd inrättas, vilket skulle kunna fungera som ett viktigt redskap för dem att utöva inflytande över institutionens forskarutbildning.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Självvärderingen visar att doktoranderna är representerade i institutionens styrelse samt att doktoranderna också har medverkat i den referensgrupp som skrivit självvärderingen. Doktoranderna har informella möjligheter att diskutera forskarutbildningen och ge förslag till hur den skulle kunna utvecklas. Seminarierna planeras i samverkan med doktoranderna. Doktoranders synpunkter på utbildningen samlas in och sammanställs genom en institutionsgemensam enkät, varpå resultaten sedan diskuteras muntligt. Självvärderingen redovisar dock inte med vilken periodicitet dessa enkäter genomförs. Vid intervjun uppfattade bedömargruppen det som att samtalen kring doktorandernas individuella studieplaner även kan fungera som medarbetarsamtal, men att doktorander även erbjuds medarbetarsamtal förutom samtalen kring de individuella studieplanerna. Bedömargruppen anser att detta att uppföljningen av de individuella studieplanerna och medarbetarsamtalen separeras är betydelsefullt, då det därmed görs skillnad mellan doktorandernas roll som student på forskarnivå och som personal. Det är ur arbetsmiljösynpunkt viktigt att särskilja institutionstjänstgöring och forskarutbildningen för att därigenom kunna motverka eventuell stress och andra psykosociala problem.

Den samlade bedömningen är att doktoranderna bereds tillräckliga möjligheter att ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.

Perspektiv:**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.*

Vid konstvetenskapliga institutionen finns både manliga och kvinnliga doktorander. Det totala antalet doktorander är åtta. Antalet kvinnliga doktorander inom ämnet är större än andelen manliga doktorander, vilket också återspeglar nationella förhållanden på grundnivå och avancerad nivå. Också handledarna uppvisar en ganska jämn fördelning mellan kvinnor och män. Vid forskarutbildningen är ett jämställdhetsperspektiv alltid närvarande och detta bevakas av ett likavillkorsombud. Frågor om jämställdhet ingår också i den individuella studieplanens uppföljning. Doktorander finns alltid representerade i en likavillkorsgrupp, där avdelningens verksamhet kring lika villkor utformas och dess likavillkorsplan revideras i enlighet med universitetets direktiv. Gruppen ordnar också utbildningsdagar för institutionens anställda.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen anges att ett jämställdhetsperspektiv ingår i uppföljningen av den individuella studieplanen, men det framgår inte hur integrerandet av ett jämställdhetsperspektiv i sig följs upp eller vilka eventuella åtgärder som sätts in exempelvis utifrån vad som framkommit i samband med den individuella studieplanens uppföljning.

Självvärderingen gör gällande att institutionen inte är avsiktligt ordnad efter kön, klass, etnicitet eller ålder och att den därför kan betraktas som jämställd. Bedömargruppens intryck är ändå att det på

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

denna punkt föreligger ett utvecklingsområde gällande institutionens arbete för att hantera sådan kritik i jämställdhets hänseende som tidigare riktats mot universitet som arbetsplats överlag.

Sammantaget bedöms likväl jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: *Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.*

Systematisk uppföljning av forskarutbildningsmiljön sker på institutionsnivå genom en regelbundet återkommande doktorandenkät och på central nivå görs granskningar av såväl forskningen vid lärosätet som forskarutbildningen. Uppföljning av personalens kompetensutveckling förekommer inte med samma systematik, men handledarkollegiet fungerar som en form av återkoppling mellan kollegor.

Bedömargruppens intryck är att den uppföljning som återkommande äger rum i samband med handledning, seminarier och uppföljning av individuell studieplan bidrar till måluppfyllelse gällande såväl kunskap och förståelse som färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Det sker ett kvalitetsutvecklingsarbete i vilket bland annat forskningsetik och vetenskaplig redlighet ges en mer framskjuten position inom forskarutbildningen, vilket antyder att adekvata åtgärder vidtas utifrån den återkoppling som doktorander och andra ger.

Doktorandernas progression följs upp vid flera tillfällen under forskarutbildningens gång, framför allt i samband med avstämningar av de individuella studieplanerna. När det gäller arbetslivsperspektivet ser bedömargruppen ett utvecklingsområde i att försöka åstadkomma egna, mer systematiska alumundersökningar. Det är något oklart på vilka sätt som jämställdhetsperspektivets integrering i forskarutbildningen följs upp. Bedömargruppen ser i vilket fall positivt på de kvalitetsutvecklande åtgärder gällande forskningsetik och vetenskaplig redlighet som vidtagits till följd av uppföljningar av forskarutbildningen. Den återkommande uppföljning av forskarutbildningen som sker i handledarkollegiet och i det fakultetsgemensamma doktorandkollegiet är ett annat positivt inslag i verksamheten, liksom även doktorandenkäterna.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Bedömargruppens allmänna intryck är att doktoranderna har goda möjligheter att skaffa sig en bred forskarutbildning av hög kvalitet. Den ämnesspecifika kursdelen är ett utvecklingsområde så till vida att fler egna forskarutbildningskurser skulle kunna bidra till ett än bättre säkerställande av kunskapsmålen. Det högre seminariet säkerställer doktorandernas progression framför allt vad avser det egna avhandlingsarbetet. Doktorandernas prestationer och progression med avseende på examensmålen följs upp vid flera tillfällen under forskarutbildningens gång, vilket ger ett tillräckligt stöd för individuella doktorander i att nå måluppfyllelse.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Bedömargruppen kan konstatera att doktoranderna tränas på olika sätt i att planera och bedriva

forskning, fortlöpande under hela utbildningen. Doktoranderna uppmuntras också till att delta i forskarsamhället genom konferensmedverkan och genom att författa vetenskapliga artiklar.

Bedömargruppens intryck är att doktorandernas utbildning innehåller en god orientering om olika yrkesroller samt möjligheter till vetenskaplig publicering och konferensdeltagande. Någon systematisk uppföljning av detta görs inte, men alumners erfarenheter tas tillvara genom informella kontakter. Doktoranderna förbereds väl för en akademisk karriär, men förberedelsen för en karriär utanför akademien är inte fullt lika väl utvecklad. Bedömargruppen vill här likväl lyfta fram möjligheterna att göra praktik genom verksamhetsförlagd utbildning som ett gott exempel. Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Den samlade bedömningen är att doktoranderna bereds goda möjligheter att ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser. Beträffande doktorandernas arbetsmiljö vill bedömargruppen framhålla betydelsen av att institutionstjänstgöring och forskarutbildningen särskiljs för att i görligaste mån motverka eventuell stress och andra psykosociala problem. Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

I självvärderingen anges att ett jämställdhetsperspektiv ingår i uppföljningen av den individuella studieplanen, men det framgår inte hur integrerandet av ett jämställdhetsperspektiv i forskarutbildningen i sig självt följs upp, eller vilka eventuella åtgärder som sätts in exempelvis i samband med den individuella studieplanens uppföljning. Bedömargruppen vill emellertid lyfta fram att det, sett ur ett jämställdhetsperspektiv, finns goda exempel vid institutionen bland annat i form av dess arbete för att ta hänsyn till och underlätta situationen vid familjebildning bland annat genom prolongation. Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande trots några mindre invändningar. Doktorandernas progression följs upp vid flera tillfällen under forskarutbildningens gång, framför allt i samband med avstämningar av de individuella studieplanerna. Mer systematiska alumnundersökningar i institutionens egen regi vore önskvärda och uppföljningen av alumner är att betrakta som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen vill framhålla som ett gott exempel de kvalitetsutvecklande åtgärder gällande forskningsetik och vetenskaplig redlighet som vidtagits till följd av uppföljningar av forskarutbildningen.

Bilaga 2

Bedömargruppen och anmälda jäv

411-00423-16 Konstvetenskap						
	Göteborgs universitet	Lunds universitet	Stockholms universitet	Södertörns högskola	Umeå universitet	Uppsala universitet
Bedömare/Lärosäte						
Annan Anders Dahlgren, Göteborgs universitet	x					x
Doktor Charlotta Krispinsson, Stockholms universitet			x	x		
Docent Martin Olin, Nationalmuseum			x			
Docent Renja Suominen-Kokkonen, Helsingfors Universitet						
Professor Solfrid Söderlind, Lunds universitet		x				

Bilaga 3

Redovisning av underlag från respektive lärosäte¹

Göteborgs universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Konst- och bildvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	4	Ja	Ja

Lunds universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Konsthistoria och visuella studier - doktorsexamen	Ja	Ja	3	Ja	Ja

Stockholms universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	7	Ja	Ja

Södertörns högskola

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	2	Ja	Ja

Uppsala universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Konstvetenskap - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	9	Ja	Ja

¹ I de fall antalet doktorander är 16 eller färre, väljs samtliga doktoranders individuella studieplaner. I de fall där antalet doktorander är fler än 16, görs ett slumpmässigt urval och 16 individuella studieplaner väljs ut.

Redovisning av övriga underlag

Utöver de underlag som lärosätena har skickat in har UKÄ tagit fram nyckeltal över genomströmningen i form av netto- och bruttostudietid för doktorsexaminerade för forskningsämnet konstvetenskap, år 2011-2015.

Bilaga 4

Lärosätenas svar på delning av preliminära yttranden

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR KULTURVETENSKAPER

2017-12-05

Svar på preliminärt yttrande från UKÄ:s bedömargrupp beträffande utbildning på forskarnivå i konst- och bildvetenskap

Institutionen har 2017-11-14 mottagit bedömargruppens preliminära yttrande i den pågående utvärderingen av forskarutbildningen i konst- och bildvetenskap. Efter att ha tagit del av yttrandet vill institutionen korrigera följande två sakfel i detsamma:

s. 3, sista stycket: i de nationella doktorandinternaten deltar utöver de uppräknade lärosätena även Lunds universitet (jfr självvärderingen, s. 6).

s. 6, andra stycket: här anges att "Avhandlingskapitel ventileras inom seminariet Visuella kulturer som varken är obligatoriskt för doktorander, ämnesspecifikt eller permanent". Dock ventileras avhandlingsarbeten vid institutionen i första hand i det institutionsgemensamma avhandlingsseminariet, som är obligatoriskt för doktorander och permanent (jfr självvärderingen, s. 6). I detta seminarium deltar dessutom alla lärare i ämnet när en doktorand i ämnet lägger fram en text. Därutöver tas ämnesspecifika frågor ofta upp i seminariet Visuella kulturer, som är ett permanent områdesspecifikt seminarium. Visuella kulturer stödjer alltså doktorander när det gäller ämnesspecifika frågor och bidrar därmed till forskarutbildningsmiljön.

I övrigt har institutionen inga ytterligare synpunkter på innehållet i yttrandet.

För Institutionen för kulturvetenskaper

Alf Björnberg
Viceprefekt för utbildning på forskarnivå

Datum

2017-12-11

Reg.nr

411-00423-16

Institutionen för kulturvetenskaper och Humanistiska och teologiska fakulteterna vid Lunds universitet har tagit del av bedömargruppens preliminära yttrande i utvärdering av forskarutbildningsämnet Konsthistoria och visuella studier och har följande kommenterar.

Ett återkommande påpekande i yttrandet är att avdelningen för närvarande bara har en huvudhandledare med docentkompetens (till exempel s. 13) samt att samtliga handledare är män (till exempel s. 2). Från januari 2018 kommer professor Solfrid Söderlind att arbeta vid avdelningen. Hon har varit professor i konstvetenskap i Uppsala 2001–2002 och överintendent för Nationalmuseum 2003–2011. Vid årsskiftet upphör hennes uppdrag som dekan för konstnärliga fakulteten vid Lunds universitet, och 2018–2019 kommer hon att ha sin repatrieringsperiod vid avdelningen. Rektor för Lunds universitet har beslutat att därefter finansiera Söderlinds anställning som professor vid avdelningen tills hon går i pension vilket lär bli om fem till sju år. Söderlind är kvinna och representerar andra kompetensfält än den nuvarande professorn. Denna information framkom inte i självvärderingen eller i intervjun då alla detaljer på den tidpunkten inte var bekräftade. Informationen skickades via email 2017-09-13 till Thomas Öst vid UKÄ som samma dag bekräftade att han skulle skicka den vidare till bedömargruppen. Denna information verkar dock inte ha nått bedömargruppen.

Vi vill vidare påpeka att det finns information i självvärderingen som inte verkar ha fångats upp i bedömningen:

Bedömargruppen konstaterar på s. 2 i yttrandet att "alla handledare vid avdelningen är män" och ger rådet att när man vid avdelningen engagerar ytterligare externa handledare bör företrädesvis kvinnor komma i fråga. På s. 5 i självvärderingen finns information om att samtliga externa bihandledare (en verksam vid ett svenskt lärosäte, övriga vid utländska universitet), totalt 5, är av kvinnligt kön samt att det vid avdelningen finns en tillsvidareanställd kvinnlig lektor som har agerat handledare åt en äldre doktorand som återupptagit sitt avhandlingsprojekt. Denna lektor finns som handledarresurs även för nya doktorander.

I sista stycket på sid 1 anförs ett exempel med en doktorand som skriver om "maskinseende", ett ämne som inte är så representerat vid andra konstvetenskapliga institutioner i Sverige. I yttrandet sägs att doktoranden "inte kunnat få adekvat feedback" från andra institutioner. Därefter nämns att inte heller de andra ämnena vid den egna institutionen "fungerar [...] tillfredsställande som kompensation i alla lägen". På sidan 3 i självvärderingen beskrivs att doktoranden i fråga har en biträdande handledare från ett annat ämne vid institutionen med stor kunskap i ämnet samt att hen har stöd från utländska forskargrupper vid Köpenhamns universitet och vid Berkeley, genom kontakter som hennes huvudhandledare förmedlat.

I yttrandet, under "Perspektiv: Arbetslivets perspektiv" (sid. 11–12), anges att "bedömargruppen [ser] svagheter beträffande förberedelserna för en karriär utanför akademien". Vi vill här fästa uppmärksamheten på att institutionens doktoranddag 2016 hade temat "Livet efter disputationen", vilket nämns på sid. 25 i självvärderingen. Där hänvisas också till beskrivningen av fakultetens karriärinriktade seminarier, vilken återfinns på sid. 22 i självvärderingen. Vi vill också förtydliga att den disputerade som nu arbetar som PR-strateg och konsult, som nämns på sid 11 i yttrandet, arbetar med fokus mot konstvärlden. En annan disputerad arbetar sedan många år som konstkritiker. Det sistnämnda anges tyvärr inte i självvärderingen. Doktoranddagarna 2012 och 2013 hade också inslag av förberedelser för karriären efter disputation och detta är förstås också ett tema vid utvecklingssamtal.

I yttrandet (sid. 11) sägs också att självvärderingen inte anger hur utbildningen förbereder doktoranderna för "ett föränderligt arbetsliv inom akademien, genom exempelvis forsknings- eller undervisningssamarbeten med andra discipliner där visuella perspektiv aktualiseras". Här vill vi hänvisa till institutionens fyra ämnesöverskridande forskningsnoder, vilka beskrivs på sid. 9 och 11 i självvärderingen, samt till det ämnesöverskridande ansökarseminariet som beskrivs på sid. 22 och 25 i självvärderingen. Samtliga doktorander ingår i minst en sådan forskningsnod, och flera har deltagit i ansökarseminariet. Här tränas doktoranderna konkret i disciplinöverskridande samarbete. Två nyligen disputerade från avdelningen idag arbetar som forskare inom tvärvetenskapliga projekt i noderna, med fokus på visuella perspektiv. Ytterligare en disputerad från avdelningen är ansvarig för och undervisar på det institutionsgemensamma kandidatprogrammet Digitala kulturer. Minst en nuvarande doktorand har också gjort undervisning på detta program.

Datum

2017-12-11

Reg.nr

411-00423-16

Utöver detta finns följande skrivfel i yttrandet:

- s. 2, första styckets tionde rad: "digitala studier" ska vara digitala kulturer.
- s. 2, första styckets näst sista rad: "digital kultur" ska vara digitala kulturer.
- s. 3, sista styckets femte rad: "Institutionens introduktionskurs" ska vara fakultetens introduktionskurs.
- s. 4, andra styckets femte rad: "institutionen för kulturstudier" ska vara institutionen för kulturvetenskaper.
- s. 4, andra styckets femte rad: "Nationella forskarskolan för historiska studier" ska vara Nationella forskarskolan i historiska studier (detta gäller även s. 5, fjärde styckets fjärde rad; s. 14, femte styckets femte rad; s. 15, fjärde styckets andra rad).
- s. 11, första styckets sista rad: "2008 och 2013" ska vara 2007 och 2012 (detta gäller även s. 12, fjärde styckets sjätte rad).

Vi vill också kommentera ett påstående i yttrandet som kommunicerar ett perspektiv som för oss framstår som främmande. På sidan 4 finns följande formulering: "Situationen i Lund, där ämnet är i minsta laget för att erbjuda en stark forskarutbildningsmiljö men där många närliggande discipliner och fora av olika slag välkomnar doktoranderna (med ytterligare risk för det egna ämnets miljö och identitet), är naturligtvis problematisk". Ämnet är vid HT-fakulteterna i Lund ett genomsnittligt stort ämne och samverkan över ämnesgränser ser vi som kvalitetshöjande för forskarutbildningar av alla storlekar. Bedömargruppen verkar tycka att samverkan i själva verket är problematiska nödlösningar som medför risk för lärandemiljön och ämnesidentiteten. Detta perspektiv är inte i linje med högskolepedagogisk forskning kring utbildningskvalitet, samverkan och mångdisciplinära samarbeten. En mångdisciplinär lärandemiljö förbereder doktoranderna på ett bättre sätt för både en forskarkarriär och för arbetslivet utanför akademien.

Slutligen vill vi påpeka att det i samband med självvärderingens konstaterande av behovet av bättre stöd för språkgranskning beklagligtvis inte informerades om att doktorander vilkas avhandlingar är skrivna på ett språk som inte är deras modersmål får 15 tkr extra i tryckningsbidrag av fakulteten för att kunna anlita språkgranskare utanför lärosätet.

Datum
2017-12-11

Reg.nr
411-00423-16

Stockholms
universitet

2017-12-04

1 (2)

**Svar på det preliminära yttrandet för Universitetskanslersämbetets
utvärdering av utbildning på forskarnivå i konstvetenskap vid
Stockholms universitet**

Stockholms universitet har fått bedömargruppens preliminära yttrande på delning, och har beretts möjlighet att kommentera sakfel i yttrandet. Stockholms universitet vill framföra följande sakfel:

Aspektområde: Miljö, resurser och område
Aspekt: Forskarutbildningsämne

”tidig modern till samtida konst”
till
tidigmodern till samtida konst

Aspektområde: Miljö, resurser och område
Aspekt: Personal

”Ämnet har en studierektor och en forskningssekreterare för forskarutbildningen, och institutionen har en samordnande forskningssekreterare.”

till
Ämnet har en studierektor. Institutionen har en samordnande studierektor och en forskningssekreterare för forskarutbildningen. Institutionen har därutöver en samordnande forskningssekreterare.

Aspektområde: Miljö, resurser och område
Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

”Doktoranderna har blivit anslutna till forskarskolor inom lärosätet med tematiska studier.”

till
Doktoranderna har möjlighet att ansluta sig till forskarskolor inom lärosätet med tematiska studier.

”Studierektorn inom ämnet, forskningssekreteraren inom ämnet, forskningssekreteraren vid institutionen och studierektorskollegiet...”

till

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

2 (2)

Studierektorn inom ämnet, institutionens forskningssekreterare för forskarutbildning, institutionens samordnande studierektor samt institutionens samordnande forskningssekreterare...

Aspektområde: Miljö, resurser och område
Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

”Studierektorn inom ämnet, forskningssekreteraren inom ämnet, forskningssekreteraren vid institutionen ...”

till

Studierektorn inom ämnet, institutionens forskningssekreterare för forskarutbildning, institutionens samordnande forskningssekreterare...

”Utvärderingarna följs upp och sammanställs av studierektor.”

till

Utvärderingarna sammanställs av utbildningens administratör, för att värna om doktorandernas anonymitet, och sammanställningen följs upp av studierektor.”

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat
Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

”Utbildningens kursdel stödjer måluppfyllelsen genom en fördelning på teori om 15 högskolepoäng...”

till

Utbildningens kursdel stödjer måluppfyllelsen genom en fördelning på teori och metod om 15 högskolepoäng...

”I och med att antalet doktorander sjunkit och några tidvis varit sjukskrivna har den sammantagna närvaron vid högre seminarier ibland varit mellan fem och tio deltagare.”

till

I och med att antalet doktorander sjunkit har den sammantagna närvaron vid högre seminarier ibland varit mellan fem och tio deltagare.

Perspektiv:
Arbetslivets perspektiv

”Ledning och handledare anger vid intervju att tilldelningen av undervisning sker av studierektor för forskarutbildningen...”

till

Ledning och handledare anger vid intervju att tilldelningen av undervisning sker av studierektor för grundutbildningen...

Aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling
Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

”Studierektorn inom ämnet, forskningssekreteraren inom ämnet, forskningssekreteraren vid institutionen...”

till

Studierektorn inom ämnet, institutionens forskningssekreterare för forskarutbildning, institutionens samordnande forskningssekreterare...

Datum
2017-12-11

Reg.nr
411-00423-16

1(3)

UPPSALA
UNIVERSITET

2017-12-05

Konstvetenskapliga institutionen

Adress:
Box 630
SE-751 26 Uppsala

Telefon/Phone: 018-471 2887

Svar avseende bedömargruppen (UKÄ) preliminära yttrande

Konstvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet, har tagit del av bedömargruppens preliminära yttrande i den pågående utvärderingen av utbildning på forskarnivå i konstvetenskap. Institutionen har beretts möjlighet att kontrollera innehållet i yttrandet och korrigera eventuella sakfel. Nedan följer institutionens synpunkter:

På sidan 2 sista stycket näst sista raden står att "Institutionens antagningsgrupp /.../ förespråkar handledarnas kompetensområden som en viktig faktor /.../." Då den konstellationen inte intervjuats tycks det föreligga en felsyftning här. Vi antar att det egentligen ska stå att gruppen *tar hänsyn* till handledarnas kompetensområden vid antagning.

På sidan 2 fjärde och femte stycket förefaller det ha uppstått ett missförstånd rörande handledarkollegiets mandat eftersom det bl.a. i femte stycket rad 2-3 står att "det möjliggör uppföljning och pedagogisk kompetensutveckling, men det förefaller inte finnas någon mer utpräglad systematik i uppföljningen eller i hur behov omsätts i åtgärder". Handledarkollegiet har inte i uppdrag att följa upp handledarens behov av pedagogisk kompetensutveckling. Det är ett arbetsgivaransvar som åvilar prefekten och som stäms av i dennes årliga medarbetarsamtal och i samband med den anställdes tjänsteplanering. Handledarkollegiet utgör ett forum för avstämning av doktorandernas prestationer. Eftersom handledarkollegiet träffas två gånger per år sker återrapportering vid nästa möte. Uppföljningen är alltså kontinuerlig och åtgärder diskuteras, beslutas och granskas fortlöpande.

På sidan 2 andra stycket rad 4-5 konstateras att "handledarbyten organiseras på ett oproblematiskt sätt" samtidigt som det på sidan 3 femte stycket sista raden uttrycks önskemål om att "rutinerna kring handledarbyten formaliserades". Panelen är alltså klar över att det finns en organiserad form för handledarbyte, men inte hur den ser ut då självvärderingen inte gick in i detalj på hur handledarbyten sker. Här kommer därför ett förtydligande. Doktoranderna informeras redan vid studiestart om sina rättigheter. Det finns olika möjligheter att ta upp frågan till diskussion beroende på vems initiativ det är: 1) om det sker på doktorandens initiativ ska denne meddela antingen studierektorn och/eller prefekten att det är önskvärt varpå handledaren kontaktas för att informeras om att ett handledarbyte initierats, någon gång har det kommit upp vid ISP-samtal 2) om det sker på handledarens initiativ ska denne meddela antingen studierektorn eller

Datum
2017-12-11

Reg.nr
411-00423-16

2(3)

prefekten att det är önskvärt och då kontaktas doktoranden på motsvarande sätt och informeras om det ifall denne inte redan vet om det 3) om det sker på institutionens initiativ, t.ex. vid akut sjukdom som drabbat handledaren, kontaktas doktoranden omgående och informeras om situationen.

Oavsett sammanhanget hanteras sedan handledarbytet av prefekt och studierektor i dialog med kvarvarande handledare och doktorand.

På sidan 3 andra stycket rad 7-8 står "Även om det högre seminarieret förefaller fungera bra, är bedömargruppens åsikt att seminarieret kunde förstärkas genom att öppna det för fler gästforskare". Samma sak står även på sidan 4 andra stycket rad 10 efter en kommentar om doktorandantagning, vilket kan ha hamnat fel då det inte hör samman med föregående resonemang. Om panelen har fått intrycket att gästforskare inte är välkomna att delta i högre seminarieret är det emellertid ett missförstånd. Institutionens egna gästforskare, vilket framgår av självvärderingen, liksom gästforskare från andra institutioner med intresse för våra ämnen uppmuntras att delta i högre seminarierets verksamhet. På sidan 7 stycke sista stycket sista raden står på samma sätt att högre seminarieret kunde öppnas för fler seniora forskare, men de seniora forskarna vid institutionen deltar redan i högre seminarieret. Därtill finns ett utbyte av scheman för högre seminarieret mellan de närliggande konstvetenskapliga institutionerna vid Stockholms universitet och Södertörns högskola där såväl doktorander som seniora forskare har en stående inbjudan att delta i varandras högre seminarier.

På sidan 3 andra stycket rad 12-14 har bedömargruppen eventuellt missförstått självvärderingen eller också är det bara en felsyftning. Det är inte bara forskarutbildningen i konstvetenskap som minskat, utan antalet humanioradoktorander nationellt sett. Fakultetens satsning är därför riktad till alla forskarutbildningsämnen och inte bara konstvetenskap.

Sidan 3 fjärde stycket rad 3 är exemplet Vitterhetsakademien inte så lyckat eftersom endast ledamöter kan ansöka om bidrag men vår enda ledamot i VA har samarbetat med våra doktorander som medsökande. Administrativt stöd ges dock vid ansökningar till andra anslagsgivare som doktorander kan ansöka hos direkt.

Sidan 3 sista stycket rad 1-2 står det att "Bedömarpanelen finner att det inte sker någon systematisk granskning på lokal nivå av forskarutbildningsmiljöns vetenskapliga kvalitet". Av utrymmesskäl hölls redogörelsen för KoF-utvärderingarna kort. Det framgick kanske därför inte i tillräcklig utsträckning att KoF omfattar den lokala forskarutbildningsmiljön som granskas ingående. Den internationella panelen som granskar kommenterar den lokala situationen och pekar ut förbättringspotentialer både skriftligt och muntligt. På grund av att KoF är mycket omfattande och ingående på lokal nivå så finns inte något behov av egna sådana granskningar.

Datum
2017-12-11Reg.nr
411-00423-16

3(3)

Sidan 4 första stycket rad 7, en petitesse, där står att det vid intervjun framkom att den av institutionen utarbetade doktorandenkäten sker vartannat år etc, vilket också står i självvärderingen.

Sidan 5 första stycket förs ett längre resonemang om kursgivning och vi vill hänvisa bedömarpanelen till de ISP:ar som lämnats in som underlag där det framgår att doktoranderna till största delen har tagit ämnesspecifika kurser. Sedan har bedömarpanelen inte uppmärksammat att några av våra doktorander har gått ämnesspecifika kurser utomlands. Samarbetet med Stockholms universitet och Södertörns högskola ger lyckligtvis större möjligheter även för vår institution att framöver kunna ge doktorandkurser när studerandeunderlaget breddats.

Sidan 5 tredje stycket behandlar genomströmningen som inte kom upp till diskussion vid intervjun vilket är beklagligt då UKÄ:s underlag gav en felaktig bild. Det är nämligen inte i överensstämmelse med de faktiska förhållandena eftersom urvalsperioden påverkat resultatet negativt. Av de tabeller som bifogats självvärderingen framgår detta tydligt. Tar man hänsyn till hela perioden från 2001 och de doktorander som antagits därefter blir genomsnittstiden till disputation ca 5 år, vilket är i överensstämmelse med övriga institutioners.

Sidan 5 tredje stycket behandlar också gruppen pre-Thamska doktorander och när det gäller dem har vi följt de föreskrifter som ges i Högskoleförordningen. Den som en gång antagits till forskarutbildning kan skiljas från den bara om hen själv begär studieavbrott. Den som är antagen har alltid rätt att disputeras. Ingen av våra pre-Tham-doktorander har alltså begärt studieavbrott. De har inte förbrukat sin handledningstid. Endast om de kan bevisas ha åsidosatt sina skyldigheter som doktorander skulle det vara möjligt att frånta dem handledningsresurserna. Men som framgår av ISP:arna har alla aktivt och målmedvetet bedrivit forskarstudier i en sådan utsträckning att det inte vore rimligt. Vår bedömning har också varit att samhället har mer att vinna på att de får slutföra sina studier under professionell handledning och de har dessutom under sin studietid berikat forskningsmiljön då gruppen av aktiva doktorander blivit större än vad som annars varit fallet.

Sidan 5 tredje stycket behandlar också doktorandernas undervisning och institutionen vill påminna om att när doktorander undervisar ersätts de för sin insats med ett femte år på forskarutbildningen och att de får mer tid för förberedelse än den disputerade personalen.

Sidan 10 andra stycket rad 9-10 står "Bedömargruppen anser att det vore en fördel om uppföljningen av de individuella studieplanerna och medarbetarsamtalen separeras". Detta är en missuppfattning. Årliga medarbetarsamtal dit även doktorander är välkomna erbjuds redan nu oberoende av ISP-samtalen.